

Yesu Tēnlɛɛ pe tēŋ nkāy tē faale wo

Yāhā yě wāter wī ke Yrā wākē ne pe Yesu tēnlɛɛ kē

¹ Ta naambiyā Tohofle, Yesu tuu fe yir, u naa nawee- klaha kai- busāā ne, ma maha naa yēkā wūhū pye, ma cā ba dugu ga yāhāyīŋ na. Koo ngī bye kē, tē yrūhū wāā ma kē ta saba cir laam wo. ² Per gii Yesu tuu ga ka yāhāyīŋ na, u kānyārwai mpāy tuu ba yāŋ yi, koo per u pe ta u tēnlɛɛ ma pe klaha ta Yāhā Yrā Fānga kāmāy na. Tuu loo pye wa, Yāhā n u ta u n dugu ga yāhāyīŋ na.

³ Tuu fengbān tii sya ma ku, loo kur ye, u n ba naa u ya yar u tēnlɛɛ na, ma kānkai- sron pye pe waha cā pe yee, u yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye cīinde. Plii gbeesī tuu pye wāyi ne pe na, ma naa Yāhā Yai wī pāā pe ye. ⁴ Per gaa u pye pe ne, ma ba pe klaha ta nde ne ma yee: «Ta Tuhufua tuu yě ter kla gii wāwāā wī ne faa ye kē, koo kla ma yee ke sē yāā wa ye ye ye, ya'a n yi kāā Yurusalem wo ye, -ye ke sēŋ! ⁵ Nsān woo nawee tāā yi loho wo, ndoo -sē ga ye tāā Yāhā Yrā ne plii nde na.» ⁶ Mpāy pe ba pe ya wāā ta Yesu tāy, pe n u yey ma yee: «Yīŋfua, yagaa la, taa ga Yīisrɛ terfa kar sya yaha nampay fānga koho wo?» ⁷ Yesu n pe yě wāā sya ma yee: «Ke per wācāŋ tesē le yale ne, ye kalaa wee le na ye. Yāhā ya kē, ke koo per ta tesē le yale ne, ke laam

wātaŋ. ⁸ Tee yai lii ne loo ne nde: Yāhā Yrā ga ba tege dye ye laam wo. Loo nde ga ba fāŋga wāā ye kē, ye n ka ye ga naa ta yē kaplāŋ tōr nawee-ye tesē kai- nkāy byɛ ne tē pye tɛr. Yii mpāy tee ke yāā yīnde ne, ma maha ke yāā luhu, ye ga ba naa koo ngī byɛ tōr Yurusalem wo, Yude kui byɛ ne, Syamari kui ne, deydey kui byɛ ne kāntraha nge na.»

Yesu kuā yir tɛr yāhāyīŋ na

⁹ Yesu tuu loo pāā wa, Yāhā fāŋga n ta u n kuā yir tɛr fāā, yāhāyīŋ kuɛ ye pe tēnlɛɛ byɛ yīnde na, pe n yer ma u waha yāŋ n wāā, u n sya ga paha yāhāfyāhā gaa na pe na. ¹⁰ Pe sē yāā yīntar gɛ gbe kāā wa yāhāyīŋ wāyāŋ na ye, nayrefirfa syām mpāy syi n fer gbe yi pe tāy, ¹¹ ma pe pye ma yee: «Galɛɛ naam! Le ma mii ye n yer yāhāyīŋ tēŋ n yāŋ? Tee u Yesu wāter yāā mii, u wādur ga ba nii ke syi.»

¹² Kai- ngī -sē pye yāŋ gaa yīŋ na pe n yee wolifyɛ katyir fla yāŋ. Ke fla pye Yurusalem tāy tūntūn ya. Pe tēnlɛɛ, pe pe naam syām mii kaplāŋ luhu wa, pe n yir ke yāŋ yīŋ na, ma dur ga Yurusalem wo.

Yuda Syikaryote draha gbefua

¹³ Pe ga dye Yurusalem wo, pe ga dugu dye gbegbaha yīŋ nwongbāŋ gaa wo. Yesu kāndeyārfa yawāhā fla ba kē ke ne. Mpāy pe ba pe ya wāā, pe myar nde: Pyar, Nsān, Syake, Andere, Filipe, Tema, Bateremi, Matɛɛ, Alefɛ dya Syake ne, Syimu Selote, Syake dya Yudi ne. ¹⁴ Ca mpāy bya pye ke fla na, Yesu nahafua Maari

ne, tesē Yesu cīīfa bya ne. Pe bye naa pe ya wāã yīmbui nen na, ma naa n pāã Yāhā ne yalebye.

¹⁵ Per gaa, pe n ba pe ya wāã peplii wāj syi, ma pe ya wānihi yāã nawee- gbeekuay. Pyar n yir yer pe telai wo ¹⁶ ma pe pye: «Wo nna, yii mpāy tee Yesu ta ye Yater, kai- ngī ke pye ngī, le sē pye wākuāter wī mii le sē pye ye. Yuda wii tuu sya nii terfua Yesu napī- yaha ye, pe n ga u yigi, Yāhā Yrā bii u wī cāã yar wo faale wādyaha Dawide na, u n le yrūhū le yaha Yāhā sabangbāj wo. ¹⁷ Yuda pye wo nklāj wo, ma ba u tēn lay yāã. ¹⁸ Yuda tuu -sē loo kapee pye Yesu na, ma wale lii yāã loo kur ye, u tar sya le ne. Naniicā n u yigi, u n ga tege too yīj ne, ma lar waa crāhā yi u ya kē. ¹⁹ Yurusalemfa bye n le luhu, ma myaha taha te tar na pe yor wo ma yee: Hakeledam, ke yīntaha kē, ntōr tar. ²⁰ Yāhā sabangbāj wo, Yāhā wāsey yay fla wo, kapān laa ma, le yrūhū yaha ma yee: «U kaha ke too, nawee nen gē ma n nii ke wo ye.» Le maha ma le yrūhū yaha ma yee: «Waa ter u u draha gbe.» ²¹⁻²² Mpāy pe naa n taha wo na, ma gbe Yīj fua Yesu wātāã cāã na loho wo Nsān ye, ma ba waa u wākuāyirter yale na yāhāyīj na, poo waa yai u Yuda draha gbe. Ufua tuu yāã yīnde ne, Yesu yir gbā wo, ma dur ba yrāj na gbaafa ye, u ga ba naa loo tōr nawee- ye wo wāj syi dyañ.»

²³ Pe n naam syām mpāy yāj yi: Matyase ma suhu Yosēfe wii ne pe naa n yee Gbarsabaha, pe maha naa u yee Yituse. ²⁴ Pe Yesu kāndeyārfa bye n yīmbui wāã le, ma Yāhā nar ma yee: «Yīj fua, mboo wii, ma'a nawee yāã, ma ne u

laam wũhũ byɛ yãã gbaa na, wo yar nde ne: ²⁵ Le nde Yuda le ke, ma yũhũ kãã draha gii wo raa wãã u kē, ma ka u ya ya draha wo kii tuu ma yagaa. Naam syãm mii mii, too yar ma na, wii raa yãŋ yi, u n ga Yuda draha gbe, ma n waha u lɛɛ ma wĩ ne nawee- ye, u yar wo na.»

²⁶ Loo kur ye pe n ntĩhĩ syãŋ wãã miy: Nen nde Matyase myaha wĩ, nen nde Yosefe myaha wĩ. Matyase myaha wĩ loo n cãã too. Pe n Matyase ta u Yuda draha wo.

2

Yãhã Yrã wãpaŋ

¹ Yiifɛe- gbar gii pe naa n yee pããnkoti, ke per ba nɔ, Yesu kãndeyãrfa byɛ n pe ya wãã pe peplii yawãhã saha wo. ² Gblɛŋ gaa ter n ba fe gbe yi yãhãyiŋ kuɛ ye. Gblɛŋ gii ma'a luhu ke ye, maa yee teflahangbãŋ ke n gbã. Ke n gble ba dye taha pe na ke nwoŋ wo, ke n nii gblɛŋ fla ya. ³ Pe Yesu kãndeyãrfa n yãŋ ma yãã mii naa yĩnkãmbɛɛ dyaŋ ke wãã ta, ma nii n tar blayblay. Ke sã -sã maha wee cĩnde naawraŋ ye. Ke n ba fe cããŋ, ma too pe byɛ na nanem. ⁴ Yãhã Yrã n dye pe laam wo, ma pe nanem ta pe n nii yor tee nanɛŋ pãã gbɛgbɛ, yor tii gɛ pe sã cã yãã faale wo ye.

⁵ Teebɛɛ byɛ Yiifɛe- mpãy pe naa Yãhã ke, pe byɛ ba pe ya wãã Yurusalem wo koo per, ke pããnkoti gbar wĩ na. ⁶ Ke gblɛŋ ke yi ke syi, pe n ga pe ya wãã ta ke fla na. Laa n pe fe gbe, ma ga ta tɛr. Pe laam wo nawee nawee woo, ma naa n luhu u klo yor ye Yesu kãndeyãrfua waa yẽ na, le n yẽ kã pe na. ⁷⁻⁸ Le n kacãn faha pe kē, pe yĩnde

n yi too pe na, pe n nii n yee: «Galēle gbentee nen nawee- sē na Yesu kāndeyārfa ne? Ah pe pye ge pye mii, wo bye n nii wo kui yor luhu pe yē wo wii wuhu na? ⁹ Too yer mii, wo laam wo Patifa ma, Madefa ne, Lamitefa ne, Otamifa ne, Yudefa ne, Kapadafa ne, Pōnfa ne, Yasyifa ne, ¹⁰ Firsyifa ne, Pāãfilefa ne, Syiptefa ne, Lebi kãnkãyaha ngaafa ne kii ke crã Syirē na, ma suhu Wōrmefa ne, Kartifa ne ma suhu Arabifa ne. Wo laam wo mpāy ma pe see Yiifee-, mpāy ter -sē maha ma pe pe ya le Yiifee- kãnde wo. ¹¹ Wo wānihi naa bye ne, wo bye -sē n luhu pe Yāhã kangbāhã pãã wo yor wo wii wuhu na.»

¹² Loo n fihĩ ga pe laam sron wo, pe n nii, lii ge pe n ga, pe sē le cã ye, ma nii pe ya yey ma yee: Nde yĩntaha ge kē lii ne?

¹³ Pe laam wo, mpāy ter -sē maha pye, pe naa Yesu kāndeyārfa ler ma naa n yee: «Ye cã la, sēm me pe ter pe koho ne?»

Pyar yē kapān pããnkōti gbar per

¹⁴ Loo na, Pyar n yir yer u tēnlēhewai sēnsye nen telai wo, ma u yĩmbui yir, ma pe nanihi pye ma yee: «Yiifee-, yii tē n yān ma suhu mpāy ne pe pa Yurusalem wo te gbar wĩ na. -Ye ndityuhu yaha, ye nde luhu yō tē ga tōr ye ye! ¹⁵ Nwa ta ye n yee, a sēm ndoo tēnlēhewai yigi? Yalii pe pe yāã ma wo wa, pe n sya pe yigi sukūhūntāy yīn nge syi na, ntān kuāyale ge sē yāã ta ter wa ye? ¹⁶ Ye yai ye le cã faale Yāhã kaplān tōrfua Yowel tuu bii kai- nkāy cãã tōr yaha, koo kē ke n pye nanga. U bii yee:

17 Yāhā yee: <Lii le ga ba yāā driyē kuayale plii na, le nde:

N ga ba ta Yrā tege cāān le nawee- laam wo.

Ye pii tesē ye pueesyam ne,
pe ga ba naa kaplān tōr,
nkāy tē ga ba naa n yar pe na.

Ye naanfām ga ba naa kai- yāā wāytāā wo,
ye wāle ga ba naa kai- yāā mluē wo.

18 Mpāy bye pe ma ra tēn na,
pe naam tesē pe ca ne,
cīinde, n ga ba ra Yrā tege cāān le
pe laam wo.

Pe ga ba naa kaplān tōr too plii nde na,
nkāy tē ga ba naa n yar pe na.

19 Tē ta, laanwō wūhū n naa n pye yāhāyīn na,
yēkā wūhū ne kāntraha na.

Ntōr ga ba pye, naa ne,
naawur ne yāhāsyōr dyan.

20 Yai ga ba wō tā,
yron ga ba yrāhā cor ntōr dyan.

Loo na Yīnfua ga cā pa fānga ne tesē nayōr ne.

21 Loo yale wo, nawee wii nawee wii woo
ma Yīnfua myaha yee ma u nar,
Yīnfua ga ufua yi le wo.>

22 Yiisɛfa, -ye luhu, n ga nde pāā ye ye: Yāhā Yesu fānga yar ye na ma u ta, u n yēkā wūhū ter bye pye tesē laanwō wūhū ter bye ne, ye n yāā yīnde ne. Ye koo bye cā. 23 Loo naa bye ne, ye Yesu yigi, ma sya u wāā mpāy kē pe sē Yāhā cā ye, pe n u kuey mar boo trā na. Ya'a yāā tee waha loo kapee nde pye, Yāhā bii loo nde cāā ta wa. Koo kē le n pye. 24 Yāhā gbā naankān gbe kāā

u na, ma u ta u n yir gbã wo, ma dur ba yrãŋ na gbaafa ye. U wãiyigiyaha nakur klo wo, loo fãnga sē pye gbã ye ye. ²⁵ Wo wãdyaha Dawide gɛ bii loo cãã pãã wa u wĩĩ na faale wo ma yee:

⟨N u Yĩŋfua yãã ra yahasee ye yalebye.⟩

Tuu nwo ra tãy,

n sē n sege fyar koho wo ye.

²⁶ Loo ne ta laam n tãy,

ta kaplãŋ n nii nuhu fla.

Ta kadye ma sya ba fãy ma nii mlũhũmlũhũ,

ta n sãy nii ta gbã kafɛɛ na,

le saa kai kua ra ye ye.

²⁷ N cã, ma saa ra ta yaha nakur klo wo ye.

Ndoo wii raa yãŋ yi, n cã,

ma saa sya ra n fũhũ nii gbĩĩ laam wo ye.

²⁸ Kãnde lii le cĩĩnde yrã wãã nawee- kē,

ma loo yar ra na.

Tē ga ba pye ma tãy,

le ga ba nii ra ye nuhu wĩĩ.⟩

²⁹ Wo nna, ye cã n ga waha wo faale wãdyaha Dawide wĩĩ pãã laha ye ye. Tuu ku, pe u le gbĩĩ lii wo, loo sē na nde nantãŋ too n yãŋ? ³⁰ Dawide kai- ngĩĩ cãã pãã yaha mii Yãhã kaplãŋ tōrfua dyaŋ u ne. U bii le cã ma yee, Yãhã bii yē ter u ye, koo ga ba u kur kuɛ puee ta yĩŋfua u wãŋ syi dyaŋ. ³¹ Yãhã ke wii ta ke Yĩndefua, u wãyir gbã wo tesē u wãdurba yrãŋ na gbaafa ye, Dawide bii loo cãã cã wa. Koo kē u n bii le cãã pãã yaha u wĩĩ na ma yee:

⟨Yãhã sē u ta yaha nakur klo wo ye,

u kadye sē fũhũ nii gbĩĩ laam wo ye.⟩

³² U Yesu wii wĩ tē n pãã, Yãhã u ta u n yir gbã wo, ma dur ba yrãŋ na gbaafa ye, wo bye loo yãã yĩnde ne. ³³ Yãhã n u kuã yir, ma u ta ke kãndigi koho kue ye, u n nii kai- bye Yĩŋfua. Yesu ba yẽ ter nawee- ye Yãhã Yrã wãkẽ ne, Yãhã n le wãã u kē, u n le tege le wo laam wo. Loo ne tee n yãã, ma maha n luhu. ³⁴ Ye cã Dawide tuu bii ku, Yãhã sē u ta u n kuã yir ter yãhã yĩŋ na ye. U -sē bii yee:

<Yĩŋfua Yãhã ra Yĩŋfua pye ma yee:

Pa tege nii ra kãndigi koho kue ye
kai- bye yĩŋ na,

³⁵ ta n sya ba ma napĩ- yĩy kor le ma kē,
pe n nii mii ma tãnde fyãhã tã pe na.>

³⁶ Yiisrɛfa, ye yai ye le cã laha, Yesu wii tee kuey mar boo trã na, woo kē Yãhã u ta Yĩŋfua, ma maha u ta ke Yĩndefua.»

³⁷ Mpãy pe Pyar kaplãŋ ngĩ luhu, kadye bye n muãy pe ye, pe laam n wlãhã nii. Pe n u Pyar yey u nampyeŋ- ne ma yee: «Wo nna, le nde le nii ke dyaŋ, wo yai wo lii loo pye?»

³⁸ Pyar n pe yẽ wãã sya ma yee: «-Ye le sya ye cã ye kapee- sē yõ ye, -tee ke wãpyeŋ miy yaha, -tee sya pe n ye tãã yi loho wo Yesu myaha na. Loo na, ye kapee- ga yee laha kãã ye na, tesē Yãhã ga ke Yrã Fãŋga wãã ye kē. ³⁹ Ye sē yãã, koo kate-syãŋ ngĩ, Yãhã yẽ ter ke wãkẽ ne nawee- mpãy kē, ke n pai yãŋ yi nawee- ter bye laam wo, yii tesē ye kur kue pii ne ma suhu mpãy bya ne pe n yi deydey kui wo.»

⁴⁰ Pyar n maha kaplãŋ nkãy tõr pe ye, nkãy syi ke ga waha pe ta, pe n Yesu kãnyĩ draha fla yãã, u ntãŋ n dye pe tãy u kãnde wãgbe wĩ n

maha tǎy pe ye. Pyar naa pe yar ma yee: «-Ye ye wǎsyayaha kǎnde gbe! Mpǎy pe sē Yǎhǎ cǎ ye, ye ma n naa n yǎr poo kǎnde wo ye!» ⁴¹ Pe laam wo, mpǎy pe yer Pyar kaplǎŋ kur ye, pe ba syar. Pe n sya pe n pe tǎǎ yi loho wo Yesu myaha na. Koo per, mpǎy pe Yesu kǎnde yǎǎ cǐinde, ma pe ya le taha u kǎndeyǎrfa na, pe pye nawee- naha yǐbua.

Yesu kǎndeyǎrfa troho wǎtǎhǎ

⁴² Pe nafǎm mii kur bye, pe naa pe ya yaha, ma naa ndityuhu cre Yesu tēnlɛɛ kaklaha ye. Pe ba pe yǐŋ wǔhǔ wǎǎ le, ma maha sya, ma Yesu wǎku cǎǎ dir syi wǎǎ naa n di pe ya ne, ma naa pe ya laam too u wǎku wǐ na. Pe maha naa pe ya wǎǎ, ma naa Yǎhǎ nar, ma maha naa ke sey. ⁴³ Pe Yesu tēnlɛɛ naa laanwo wǔhǔ pye busǎǎ tesē yǎkǎ wǔhǔ ne. Pe nawee- naa koo ngǐ bye yǎǎ, ma sya naa n fya. ⁴⁴ Pe Yesu kǎndeyǎrfa bye ba wǎǎ le, ma pe koho wǎn ta te n nii nanihi wǎn. ⁴⁵ Pe maha naa pe tar par pe kle ne ma suhu pe koho wǎn ne, ma naa n pai pe war ne, pe bye n naa pe la pe ya kē pe gbǎhǎ wuhu na. ⁴⁶ Plii wuhu na, pe naa pe ya wǎǎ Yǎhǎ kangbǎŋ wo. Pe naa n di pe ya ye pe kle wo, ma naa pe ya laam too Yesu wǎku wǐ na. Pe naa n di nuhu ne, pe sē pe kai- tyōr naa n pye ye. ⁴⁷ Pe naa Yǎhǎ sey, pe wǐ naa n tǎy nawee- bye ye. Mpǎy pe naa Yesu wǐ sya ma naa u ta pe Syayahafua, u Yǐnfua poo le naa n taha Yesu kǎndeyǎrfale na plii bye.

3

Tǎnkahafua waa wǎkǎhǎyir

1 Per gaa yaiyīn tratra, Pyar ye naa n gaha pe syām Nsān ne yaiyīn Yāhā narsaha wo Yāhā kangbāŋ wo. 2 Ke Yāhā kangbāŋ kapahayē neŋ gaa pye, pe naa n yee kapahayēyūhū. Tānkahafua waa pye, tuu naa n nii koo kapahayē na. U ba see ke dyaŋ. Plii wuhu na, pe u gbe ga naa n ta ke fla na, u n naa war nar nawee- ye, nawee- mpāy pe naa n dye koo kapahayē ne ke Yāhā kangbāŋ wo.

3 Pyar ye n ba nɔ pe syām Nsān ne ke kapahayē na, ma yee poo ga dye, u tānkahafua n pe yāā ma pe nar. 4 Pyar ye n nii u waha n yāŋ pe syām Nsān ne. Pyar n ba u pye: Naa wo yāŋ! 5 U dya n nii pe kihi n yāŋ, u laam wo, a pe ma pe ga woo kē war ne. 6 Pyar n u pye: War pua nen gē wee ra ye. Ngii ke ma ra ye tē ga ma kē, ke nge: Nasaretefa Yesu myaha na, yir naa n yār! 7 Loo na, Pyar n u yigi koho na, ma u ta u n yir. U dya tānkaha n ta ter sāhā u ye, te yīnyūhū bye ne. 8 U n fēŋ yir, ma tāhā yer u tre na, laa wee ye, ma nii n yār. U n dye Pyar ye ne pe syām Nsān ne ke Yāhā kangbāŋ wo, ma yār n tay, ma kur n ye, ma nii Yāhā sey. 9 Ke Yāhā kangbāŋ nabua n u yāā tuu n yār ma nii Yāhā sey. 10 Pe n u yāŋ cā, ma cā woo kē u tānkahafua wii ne tuu nii naa n nar ke Yāhā kangbāŋ kapahayēyūhū fla na. Pe u yāā ke dyaŋ, le n pe fe gbe, ma maha kacān kua pe na.

Pyar Yāhā wīl pāā nawee- ye Yāhā kangbāŋ wo

11 U dya tuu kāhā yir, ma Pyar ye taha naa n naha pe syām Nsān ne, wācɛr wee pe na ye, le n kacān faha nawee- mpāy bye kē pe pye ke Yāhā

kangbāŋ laam wo. Pe n fā taha ba pe na Yāhā kangbāŋ laankongbāŋ gaa flāhā tāy, pe naa n yee Salmuu laankōŋ. ¹² Pyar tuu yāā ke dyaŋ, u n pe nawee- pye ma yee: «Yiisrēfa, nwa ta u dya wākāhāyir wīi n yē kā ye na? Nwa ta ye n nii wo yāŋ mii wii koho fānga wīi laa dyaŋ le waha yia, ma u dya kāhā yir? Laa, ye le ga la ma yee, wo wālaha wīi loo kē Yāhā kānde wo, le waha u kāhā yir? ¹³ Faalefa Brama ye Yāhā, Yisyake ne, Dyakuba ne, wo wāle bye ne, koo kē ke ke tēntēle Yesu myaha kuā yir. Woo Yesu kē, tee yigi ga le nangbāy koho wo, ma sya ka u ne fāngafua Pilati fla na. Pilati yee, woo ga u miy yaha, ye n sye. ¹⁴ Woo wii tuu ba sroŋ, u kai- maha laha, ye u wāmiyaha wīi sye, ma dur ma u Pilati ta, u n naboofua waa yi miy yaha. ¹⁵ Yesu wii tuu pa cīinde yrā ne, yii kē tee u boo koo syi. Yāhā u ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye. Wo bye loo yāā yīnde ne. ¹⁶ Yesu wāta Yater, koo kē ke ta, Yesu fānga n ta u tānkahafua n fānga yāā ma yir. Ye bye u cā laha, u nwo, tee n yāŋ nwo. Yesu wāta Yater, loo le u ta u n jaa ma nii korkor. Ye bye loo yāā, ma cā cīinde ne.

¹⁷ N -sē cā wo nna, yii ye yīnfa ne, tee nde pye Yesu na, ye sē le war ye. ¹⁸ Lii Yāhā ke bii tōr yaha pe faale Yāhā kaplāŋ tōrfa yē ne ma yee, koo Yīndefua ga ba kayīhī yāā, loo ne le pye nde. ¹⁹ -Tee -sē le sya ye cā ye kapee- sē yō ye, tee ke wāpyeŋ miy yaha, tee ye yīntar sroŋ Yāhā kue ye, ke n ye kapee- yee laha kāā ye na gbegbe. ²⁰ Yāhā -sē ga tefay tege ye na. Ke ga maha ke Yīndefua no wāā ye kē, wii ke bii yāŋ

yi ye myaha na, woo kē Yesu Crise ne. ²¹ Yagaa woo, Yesu ma yāhāyīn na. U yai u kuee ke fla na le yale n sya ba nɔ, yaliile Yāhā ga ba ke kai- bye yīntaha wā klaha. Faale Yāhā kaplān tōrfa mpāy bii loo nde cāā pāā yaha. ²² Wo faale wādyaha Musa ge bii yee:

⟨Ye Yīnfua Yāhā ga ba ta syi
Yāhā kaplān tōrfua waa nɔ wāā ye ye.

U ga ba nii ye ter,
ye ba naa n luhu nkāy bye ye
tuu ga ba tōr naa ye yar.

²³ Wii ma ba yee,
u sē n luhu woo Yāhā kaplān tōrfa nwo ye
ye,
u ga tōr yi kāā Yāhā kāndefa nawee- wo,
tuu gbā yāā le na.⟩

²⁴ Pyar n maha yee: Ma gbe Samuyel na, Yāhā kaplān tōrfa mpāy pe taha pe ya na, pe bye naa too plii nde wīī pāā. ²⁵ Yāhā ke lii pāā pe Yāhā kaplān tōrfa yē ne, loo nde ma ye wīī. Tesē Yāhā bii yē ter Brama ye ma yee:

⟨Kāntrahafa bye ga kaa wātaha yāā pe ya na
ra koho wo ma kur kue pii kāmāy na.⟩

Loo nde maha ma ye wīī. ²⁶ Loo ne Yāhā n ke tēntēfua yi, ma u nɔ wāā yii poo kē, ma yee u ba kaa taha ye na, u ye ta ye n ye kapee- wāpyen miy yaha.»

4

Pyar ye wāyigi pe syām Nsān ne

¹ Pyar ye pye kapān na nantān ke Yāhā kangbān wo pe syām Nsān ne nawee- ye. Yāhā

yūndefa n ba dye, Yāhā kangbāŋ sēŋfa yīŋfua ne, ma suhu mpāy ter ne pe naa yee Sadusyē. ² Pyar ye naa nawee- klaha, ma maha naa Yesu wīl pāā tuu yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye. Loo na nawee- ga waha cā pe yee, nakur bye ga ba yir gbā wo. Pe kaplāŋ ngīl naa pe Sadusyē laam war. ³ Pe n Pyar ye yigi Nsān ne. Yai ke ba kua wa, pe n pe tā nwompīhi wo, ma yīŋsyii sēŋ. ⁴ Le -sē nde, mpāy pe ba ke Yāhā kaplāŋ luhu ma yer le wīl na, pe ba nihi. Pe Yesu kāndeyārfa wo, pe naam pye nawee- nyersīl yīlbuwa.

⁵ Koo yīŋsyii wo, Yiifee- yahaseefa, Yiifee- wāle ne, ma suhu Yāhā kaiyarfa ne, pe n pe ya wāā Yurusalem wo. ⁶ Pe laam wo faale Yāhā yūndefa yīŋfua Yana pye, yagaa wūl Kayifu ne, Nsān ne, Lesyāānder ne ma suhu u Yāhā yūndefa yīŋfua kahafa ne. ⁷ Pe n Pyar ye le pe syām Nsān ne pe ya telai wo, ma pe yey ma yee: «Ye waha yia yoo fāŋga ne ma u dya kāhā yir? Ye u kāhā yir yoo myaha fāŋga ne?»

⁸ Pyar laam ba yīl Yāhā Yrā Fāŋga ne, u n pe pye ma yee: «Yiifee- klo yīŋfa, Yiifee- wāle ne, ⁹ pe mii pe nii wo yey nanga kayīl wāpyeŋ ne tānkahafua kē ma yee, le pye mii u n waha kāhā yir? ¹⁰ Ye yai loo nde wācāŋ ne, Yiisrefa kur bye ne: U tānkahafua tuu jaa, ma sya n yār ye yahasee ye nwo korkor, Nasaretefa Yesu fāŋga kē, ke u kāhā yir. Yesu wii ree kuey mar boo trā na, Yāhā u ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye. U tānkahafua jaa woo Yesu myaha kāmay na. ¹¹ Yesu wīl ne, le pāā yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee:

«Ntēmblaha gii pe nwonfããfa ba ke sye yaha,
 Yãhã ke gbe ma ke ta,
 ke n dur yīŋ yãã ke nwonfãã na.»

¹² Nawee ga waha sya yaha Yesu ya myaha ne; driyẽ kur byɛ laam wo, Yãhã sã waa ter yãŋ yi yãã wii tuu ga waha nawee ta, u n sya yaha mii woo ya sã kã ye.»

¹³ Le kapãn yahaseefa pe yãã Pyar nii n pãã laanyīn ne, u kaplãŋ n maha n sron, le n yẽ gbãã pe na. Pyar ye tee pye Nsãn ne, pe sã pye nangbãm ye, pe sã ba saba cã ga yaha ye ye. Le maha ba yãŋ naa n cã pe na ma yee, pe pye Yesu kãnyãrwai. ¹⁴ Pe yīnde maha pye u tãnkahafua na tuu jaa, ma yir yer pe tãy, pe yahaseefa n nii, pe saa waha laa gɛ wãã sya ye. ¹⁵ Loo na, pe n pe yigi yi kãã ke kasãhã nwoŋ wo, ma dur nii pe ya yey ¹⁶ ma yee: «Nwa roo ga waha pye naam mii na? Yurusalemfa byɛ tee mii, pe pe laanwo wĩ nde cã laha, le n nii wo saa waha le kai ye. ¹⁷ Wa'a -sã cã ma yee, wii ga ta le ma n cããŋ dye ga yahasee ye, nawee- byɛ n yi le cãŋ na ye, wo yai wo yīntaha yrãhã pe na, -too sã waha pe na, wo pe tã Yesu wĩ wãpãã na nawee- ye.» ¹⁸ Pe n pe dur yee dye ba, maa sã waha pe na ma yee, a pe ma syi naa Yesu wũhũ klaha nawee- ye ye, tesã u wĩ laa ma n yi yãã pe yẽ wo nantãŋ ye! ¹⁹ Pyar ye n -sã pe pye pe syãm Nsãn ne ma yee: «Yii gɛ, -ye yãŋ le yãŋ le laam wo, lii loo gɛ le ga yai Yãhã ye: Wo naa n luhu yii ye, -too tyii Yãhã wĩ na laa, wo yai wo naa n luhu Yãhã ye, -too tyii yii wĩ na? ²⁰ Wii poo na, wo saa waha ye wĩ sya wo loo ter yahasee ye, -too tyii Yīŋfua Yãhã

wũhũ nkāy na too luhu, ma maha ke yāã ye.»

²¹ Pe kasāhā yahaseefa n maha yīntaha yrāhā pe na, ma sā waha pe na ma cā pe miy yaha. Pe sē ba wāpee laa yāã pe wĩ na car γε, ma ga waha pe pēn ye. Ke fla gbenteefa bye tee naa Yāhā sey u tãnkahafua wājaa wĩ na. ²² U dya wii tuu -sē ba ke laanwɔ wājaa jaa, u pye dyε- gbeesĩ, tahar ne.

Yesu kãndeyārfa Yāhā wānar

²³ Pe Pyar ye miy yaha wa pe syām Nsān ne, pe n ka pe nampyeŋ- fla na, maa ke kai- tōr yar pe na, kai- nkāy Yāhā yūndefa yīŋfa naa n pāã pe ye ma suhu Yiifee- wāɛ ne. ²⁴ Yesu kãndeyārfa pe kaplāŋ ngĩ luhu wa, pe n yĩmbui wāã le, ma Yāhā nar ma yee: «Yīŋfua Yāhā, mboo kē raa yāhāyīŋ tāhā kãntraha ne, muhulangbāŋ ne, tesē wān tii bye ne te ma te laam wo. ²⁵ Wo faale wādyaha Dawide wii u ma ma tēntēle, mboo kē, taa le pāã woo yē wo Yāhā Yrā kāmāy na ma yee:

‹Nwa ta, mpāy pe wee Yiifee- ye,
pe n yataŋ ta pe ya na,
ma nii n wāã ma ne?

Nwa ta pe n maha yĩmbui wāã le,
ma nii Yāhā wātoo wĩ ke wam wo?

²⁶ Kãntraha fāŋgafa yer naan wāmiy na Yāhā na. Kãntraha yīŋfa bya wɔ toho Yīŋfua Yāhā na ke Yīndefua ne.›

²⁷ Tesē le cĩnde, loo ne le n pye nanga nge na, wo klo nde laam wo! Yīŋfua Yerɔte tesē fāŋgafua Pōsyi Pilati ne, tesē Wɔrmefa bye ne, tesē Yiifee- bye ne, poo mii bye, pe wɔ toho ma Dya Yesu na, woo wii u ma ma tēntēle. ²⁸ Ma laam wĩ lii taa bii cāã pāã yaha ma fāŋga kāmāy na, loo ne pe

n pye yagaa. ²⁹ Yīnfua, naa n yāŋ, pe pee tā nii wo na yagaa. Wo ta wo laam n tege nii tee nen wo, wo n waha naa ma kapān pāā laanyīn ne. ³⁰ Ma fānga wāā wo kē, wo n waha naa nawee-jaa ma kāmāy na, tesē wo n waha naa laanwo wūhū pye, tesē yēkā wūhū ne Yesu myaha ne, woo wii taa yāŋ yi u n nii ma tēntēyō.»

³¹ Pe Yāhā nar wa, teelii fla pe ba pe ya wāā ta, ke fla n sege. Yāhā Yrā n maha pe laam yīī, ma fānga gaa taha pe na, pe laam n tege nii tee nen wo, pe n nii Yāhā kapān pāā laanyīn ne nawee-ye.

Yesu kāndeyārfa pe koho wān wāā le

³² Yesu kāndeyārfa bye pye yīmbui nen na laantee nen ne. Pe laam wo, waa sē naa u koho wān yigi u ya ya ye, pe naa re ta te n naa n nii pe nanihi wān. ³³ Yāhā fānga pye pe Yesu tēnlehe kaplāŋ na, pe naa Yesu wāyir wīī pāā gbā wo nawee-ye, mii pe yīnde le yāā mii. Yāhā n -sē naa kaa taha pe na yaryar. ³⁴ Pe ba pe koho wān ta nanihi wān, pe laam wo ngaa sē naa n waha waa na ye. Tarfa naa pe tar par, klefa naa pe kle par. ³⁵ Pe bye naa n pai poo war mii bye ne, ma ba naa n wāā pe Yesu tēnlehe kē, pe n naa pe sya, ma pe la naa n cāāŋ Yesu kāndeyārfa bye nsoho wo gbāhā wuhu na.

³⁶ Mpāy pe koho wān kē ke syi, pe laam wo dya waa pye pe naa n yee Yosēfe, Lewi kur kuē puee waa. U naa n yi teelaa wo, pe n yee Syiper, kāntraha gaa kē muhulangbāŋ ke gbey le. Pe Yesu tēnlehe ba yasey myaha taha u Yosēfe na, ma naa u yee Barnabaase; ke myaha yīntaha kē,

wii u laantor le nawee- laam wo. ³⁷ Woo dya nwo, u ba u tar raa par, ma pa tãŋ pe war bye ne, maa wãã pe Yesu tēnlēhe kē.

5

Nanayase u cɔɔ Safra ne

¹⁻² Dya waa -sē pye Yesu kãndeyãrfa ne u myaha Nanayase, u cɔɔ myaha Safra. Poo mii ba pe myaha tar raa par. Pe n yĩmbui wãã le pe syãm u cɔɔ ne, ma war mpãy cēr yi ta pe ya tãy. War mpãy pe kuee, Nanayase n poo gbe, maa wãã pe Yesu tēnlēhe kē, ma yee poo tar war bye me. ³ Pyar n u pye ma yee: «Nanayase, ma pye mii ma ta Setane n waha yia ma na? Taa sya war mpãy cēr yi ma tar war na, nwa ta ma n ba kawar fua Yãhã Yrã ye ma yee, pe war bye me? ⁴ Ma ntran̄ kla, ma kla sē na? Nanayase, waa la tuu te wãpar wĩĩ le ma laam wo? Taa sya maha te par wa, pe war, ma wãm sē na, lii ma ne yai ma ye, ma naa n pye. Ma -sē pye mii ma waha kapee- nde syi ga yigi ma laam wo, ma yee pe war bye me? Kawar nde raa fua nde, ma sē re fua nawee- ye ye, ma re fua Yãhã Yrã ye.»

⁵ Nanayase n kaplãn̄ ngĩĩ luhu ma too, ma ku u kuãŋ ne. Mpãy pe pye ma naa n luhu, pe n sron̄ fya. ⁶ Naanfãm mpãy pye ke fla na, pe n yir ma u maha tã, ma u gbe ga tugu le.

⁷ U Nanayase cɔɔ sē pye kai- ngĩĩ pyeyale wo ye. Lēr tãã syi n tēr, u n cã ba dye. U sē ba cã lii pye ye. ⁸ Pyar n pãã u ne ma yee: «Ma puai yee, tee ye tar par yẽ nge na, cĩĩnde la?» U n yee: «Ãwã, koo yẽ kē.» ⁹ Loo na, Pyar n u pye ma yee:

«Mboo, ma puai ne, ye pye mii ma yĩmbui wãã le ma yee, yaa Yãhã Yrã yẽ yigi yãŋ? Yãŋ, mpãy pe ga ma puai tugu le, pe mii kapahayẽ na, pe dur ba wa, pe n pai ma bya gbe ter.»

¹⁰ Le yalebya wo, u cɔɔ n too u Yesu tēnlehe yaha ye ma ku. Pe naanfãm n dye ma yãã u ku. Pe n u gbe ga tugu le u puai tãy. ¹¹ Mpãy pe pye ke fla na, tesẽ mpãy ne pe ba le luhu kur kue ye, pe bye n sron fya.

Laanwo wũhũ ba syar Yurusalem wo

¹² Pe Yesu tēnlehe naa laanwo wũhũ busãã pye tesẽ yẽkã wũhũ ne le klofa yĩnde na. Pe Yesu kãndeyãrfa ba pe ya wãã naa n ta Yãhã kangbãŋ laankongbãŋ nge flãhã tãy, laankon gii pe naa n yee Salmuu laankon. ¹³⁻¹⁴ Plii wuhu na, nafãm mpãy naa Yesu ta pe Yater, naam tesẽ ca ne, ma ba pe ya le naa n taha pe Yesu kãndeyãrfa na, pe n naa n syar. Mpãy pe sã ba Yesu ta wa pe Yater ye, pe sã ser naa pe ya wlãhã pe ne ye. Nawee- -sẽ naa pe Yesu kãndeyãrfa sey. ¹⁵ Pe Yesu tēnlehe pe naa laanwo wũhũ pye yẽkã wũhũ ne, loo nde n ta, nawee- n sya nii pe yanfa gbe ba naa n ta kãnde wo kasãy wãn na, ma yee Pyar ma ba n ter, u yirfua yĩm n waha paha tã mpãy na. ¹⁶ Nabuar raa naa n yir Yurusalem kãnkãy kui wo, ma naa n pai yanfa ne ma suhu nawee- mpãy ne, sãndãpee naa pe fãy. Pe bye naa n jaa.

Pe wãfãy ta pe Yesu tēnlehe na

¹⁷ Pe Yesu tēnlehe wĩ naa laanyar yigi u Yãhã yũndefa yĩnfua kã tesẽ mpãy ne pe naa n taha u na, poo me pe Sadusyẽ ne. ¹⁸ Pe n yir ma

Yesu tēnlēhe yigi ga le nanihi nwompihi wo. ¹⁹ Yimper n wo, yāhāyīn tēnlēhe waa n pa, maa ke nwompihi nwonyē yār pe Yesu tēnlēhe na, pe n yi, u n pe pye ma yee: ²⁰ «-Ye ka Yāhā kangbān wo, ye ga naa nawee- klaha Yesu kānfuē wīi ne, lii le ga waha ta, nawee n sukūhū yāā.» ²¹ Pe Yesu tēnlēhe n luhu u yāhāyīn tēnlēhe ye, ma yir ga dye sukūhūntāy pēmpēm na Yāhā kangbān wo, ma nii nawee- klaha.

U Yāhā yūndefa yīnfua -sē nwo, yīn ke syii wa, woo tesē mpāy ne pe pye u kur ye, pe n Yiifee-wāle yee ba tesē pe kaplān cērfa ne, pe n pe ya wāā Yesu tēnlēhe wīi na. Loo kur ye, pe n Yāhā kangbān sēnfa mpāy lehe wāā, pe ga pe Yesu tēnlēhe yi ke nwompihi wo, pe pa pe ne. ²² Pe n ka ke nwompihi wo, ma ga pe Yesu tēnlēhe fla yāā wāwaha. Pe n dur maa le tōr pe yawāhāfa ye ²³ ma yee: «Wo ga ke nwompihi yāā te nwonyēr ne te sron gbāā tā nii te ya kai na, pe nwompihi sēnfa ne pe yer ga pe yersar wo te yēr na. Too te nwonyēr yār, wo sē -sē waa yāā te laam wo ye.»

²⁴ U Yāhā kangbān sēnfa yīnfua tesē pe Yāhā yūndefa yīnfa ne, pe nde luhu, pe ga lii pāā pe Yesu tēnlēhe wāplaha wīi na, pe sē le cā ye. Pe n nii pe ya yey ma yee, ncā nde n gaha yi lii na laa? ²⁵ Waa ter n sur ba dye ma pe pye: «-Ye yān! Naam mpāy tee le nwompihi wo, pe ma Yāhā kangbān wo pe nii nawee- klaha.» ²⁶ Pe Yāhā kangbān sēnfa n ka pe yīnfua ne, pe n ga pe Yesu tēnlēhe yigi. Pe -sē ba fya, ma yee naweete- ga pe miy ntēambar ne. Loo n ta, pe sē sya ma fānga yar pe na ye.

27 Pe n pa pe ne pe kaplān cerfa yahasee ye, u Yāhā yūndefa yīnfua n nii pe yey ma yee: 28 «Wo sē ba sā waha la ye na, tee ma syi naa nawee-klaha dya nwo myaha ne ye? Le maha yigi mii ye n ye kaklaha nge ta, ke n cāān Yurusalem bye wo, ma maha n ke, yii ga u dya wāboo wīi taha ta wo yīn na?» 29 Pyar tesē u Yesu tēnlēhewai ne pe n yee: «Wo yai wo naa Yāhā laam wīi loo pye, -too tyii nawee- laam wūhū na. 30 Yii kē, tee u Yesu kuey mar boo trā na. Wo wāle Yāhā -sē u ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrān na gbaafa ye, 31 ma u kuā yir ta ke kāndigi koho kue ye, ma u ta u n nii Kaiyahaseefua, ma maha nii Syayahafua. Woo kāmay na Yiisrefa ga waha le sya pe cā pe kapee- sē yō ye, pe ke wāpyen miy yaha. Loo na pe kapee- ga yee laha kāā pe yīn na. 32 Wo yīnde taha koo ngīi na. Wo nii wo saa waha ke yaha le ye, wii tesē le Yāhā Yrā ne, Yāhā Yrā lii Yāhā le wāā mpāy kē pe n luhu ke ye.»

33 Pe kaplān cerfa pe kaplān ngīi luhu, ncafūhū n pe yigi, pe n nii pe Yesu tēnlēhe wāboo ke. 34 Pe laam wo, Yāhā kaiyarfua waa -sē pye, pe naa n yee Kamayel. U pye Farisyē, u wīi naa n tāy klofa bye ye. Woo n yir yer pe kaplān cerfa telai wo, ma ta pe n pe Yesu tēnlēhe yigi, ma yi ga nkur ye pe ne. 35 Loo na, u n pe yawāhāfa pye: «Yiisrefa, heii! -Ye yii yigi naam mii ne! 36 Ye sē yāā, le sē ma- sye ter ye, Teedasu sē ba yir la, ma u ya ta naweeyō waa. Nawee- yīisyām n sya yir taha u na, ma n luhu u ye. Loo kur ye, pe n ba u boo, pe nawee- yīisyām n fā cāān. Kai lii tuu ba ga yigi, le sē too la? 37 Woo kur ye, Galēle naa waa pye

pe naa n yee Yuda. U n ba yir u ya ndoŋ nayrūhū cāã na. Nabuar n yir taha u bya na. Loo kur ye, pe sē u bya boo la, mpāy pe ba taha u na, pe n cāãŋ. Kai lii tuu ba ga yigi, le sē too la? ³⁸ Yagaa wīi nde na, n ga ye yar laa ne: Ye tyii mii na pe n naa n pye, ya'a syi naa pe yāŋ ye. Le ma pye naweete laam wīi ne pe yigi, ma nii tēn nde tē, le ga ba klaha-. ³⁹ Le ma -sē pye Yāhā laam wīi ne pe yigi cīinde, -ye cā ye yee, ye saa waha le klaha- ye. Loo na, -ye yii yigi, le ma syi le ba nii mii Yāhā ge kē tee n wāã ke ne ye!»

⁴⁰ Pe kaplāŋ cerfa n u Kamayel yē yor sya. Pe n pe Yesu tēnlēhe yee dur ba, ma ba ta pe n pe gbā. Pe n maha sā waha pe na, a pe ma syi Yesu wīi laa n maha yi yāã pe yē wo ye. Loo na, pe n cā pe miy yaha. ⁴¹ Pe Yesu tēnlēhe n yi pe yawāhāfa telai wo ma ter. Yāhā ke pe yāŋ yi pe n wāfāy yāã Yesu myaha wīi na, loo nde n nuhu yigi pe kē. ⁴² Loo kur ye, pe -sē maha naa nawee- klaha plii bye, ma maha naa le kapāyīi wīi pāã pe ye, kapāyīi lii le u Yāhā Yīndefua Crise wīi pāã. Pe naa koo pye ke Yāhā kangbāŋ laam wo tesē pe kle ne.

6

Pe koholefa kuasīi yāŋ yi Yesu tēnlēhe kē

¹ Koo cāã na, Yesu kāndeyārfa naa n syar. Pe laam wo Yiiffee- terfa mpāy pe naa jreke yor pāã, pe n pe ya tē pe klo Yiiffee- * na, ma le kuān ma yee, a plii bye dir layale ma nō, pe wee pe poo calangusyam gbihi n la ye. ² Loo na, pe Yesu

* **6:1** 6.1 Yurusalem klo Yiiffee- yebere yor pāã.

tēnlēhe sēnsye syām n ke fla Yesu kāndeyārfa bye yee ba, ma pe pye ma yee: «Wii Yesu tēnlēhe, wa'a tyii Yesu kapāyī wāpāā na nawee- ye, ma taha kuee dir wīi ya na, le sē yō ye. ³ Wo nna, ye yai ye naam kuasī mpāy yān yi ye laam wo. Mpāy pe miyūhū ke n yee, tesē Yāhā Yrā maha pe laam yīi, tesē laantor kacān ma pe ye. -Ye poosyifa yān yi wo n pe taha dir wūhū na. ⁴ Loo nde ma pye ke syi wii poo na, waa waha nii yalebye, wo naa n pāā Yāhā ye, too naa le Yesu kapāyī yar nawee- na.»

⁵ Ke fla Yesu kāndeyārfa bye n yer loo nde wāpyen na. Pe n Yetyen yān yi. U ba Yesu sron ta u Yater laantee nen ne. U laam maha ba yīi Yāhā Yrā ne. Pe n Filipe yān yi taha woo na, ma maha Perkua yān yi, Niikanuhu ne, Tyihimu ne, Parpēna ne, ma suhu Niikluasu ne. U Niikluasu nwo naa n yi Yātōsyi wo, u ba u ya le Yiifee-kānde wo faale na. ⁶ Pe n poo yar pe Yesu tēnlēhe na, pe n klue taha pe na, ma Yāhā nar pe kē pe tēn wīi na.

⁷ Yāhā kapān naa n cāān plii wuhu na. Yurusalem wo pe Yesu kāndeyārfa n ba sron syar naa n gaha. Yāhā yūndefa mpāy bya naa n sya ma naa Yesu ta pe Yater.

Yetyen wāyigi

⁸ Yāhā ba ke laantār ta Yetyen na, ma maha ba ke Yrā Fānga le u laam wo, u n naa laanwo wūhū pye yēkā wūhū ne, pe klofa yīnde na. ⁹ U wīi -sē ba sye naam mpāy ye. Poo pye Yiifee- yawāhā nwoᅇ gaafa ne. Poofa mii pye yāā yāmpa faale wo, ma ba yi le wo. Mpāy pye Syirē kāntraha

wo tesē Lesyāāndi kāntraha ne ma ba pa. Mpāy maha pye Sersyi kāntraha wo tesē kui nkāy ne, kāntraha gaa wo pe n yee Yasyi, ma ba pa pe ya ndoŋ. ¹⁰ Pe sē -sē waha yia Yetyen na ma u pāā yigi ye. Yāhā Yrā naa laantor le u laam wo, u n naa kacān kaplāŋ ya pāā pe ne.

¹¹ Loo na, pe n naam mpāy dāā, ma pe ta pe n kawar fua taha u na ma yee: «Wo wo faale wādyaha Musa wāpee luhu u yē na ma suhu Yāhā bya ne.» ¹² Pe n klofa sūū le u na ke syi, pe Yiifee- wāle ne ma suhu Yāhā kaiyarfa ne. Loo na, pe n sur dye u Yetyen na, ma u yigi ma ka u ne kaplāŋ cerfa yahasee ye. ¹³ Pe n maha ga pa mpāy ter ne, pe ba kawar fua taha u na. Pe n ba yee: «Naa nwo sē tyii wo Yāhā kangbāŋ miipihī wāyee na, ma suhu wo wādyaha Musa kānde ne ye, lii Yāhā le ta. ¹⁴ Wo luhu tuu n yee, a Nasarētefa Yesu ga ba Yāhā kangbāŋ traha, tuu dur u wo wādyaha Musa kānde yīntaha wā klaha wo kē.»

¹⁵ Mpāy bye pe pye pe ba tege nii ke yawāhā nwoŋ wo, pe yīnde pye u Yetyen na, pe n u yīntaha yāā ke n yehe palpal yāhāyīŋ tēnlehe yīntaha wāŋ syi dyaŋ.

7

Yetyen yē yor pe kaplāŋ cerfa yaha ye

¹ Yāhā yūndefa yīŋfua n Yetyen yey ma yee: «Cīinde la pe n pāā?»

² Yetyen n u yē wāā sya ma u pye: «Yii mpāy ye ma ra nampyeŋ-, ta tuhufa ne, -ye ndityuhu yaha ra ye! Ye cā ma yee, wo faale wādyaha Brama

see kântraha nge wo pe naa n yee Otami. Pe koo kântraha ngefa yee Syadeefa. Tuu sē bii yir wa u kusey nde wo ma ka Syahara wo ye, Yāhā gii koo myaha gboho tān myar bye na, ke n bii ke ya yar u na, ³ ma u pye ma yee:

⟨Ma klo yāā,
taa le ta yaha ma tuhufua nna ne,
ma ga nii teeli wo,
tē ga yar ma na.⟩

⁴ Loo na, Brama n -sē yir ke Otami wo, ma ga nii klo laa wo pe naa n yee Syahara. U tuhufua pye u ne. U tuhufua tuu bii ku ke Syahara wo, Yāhā n maha u ta, u n yir ke fla na ma pa kântraha nge wo, kii ree mii ke laam wo yagaa.

⁵ Yāhā sē bii teelaa wāā u kē kântraha nge wo ye. Ke sē bii teelaa gē wāā u kē u waha mploho gē fāā ye, ma -sē bii yē ter u ye, koo ga ba ke kântraha kur bye wāā u kē, ke n nii pe wān u kur bye ne. Koo cāā na, puee nen gē sē -sē pye Brama myaha na ye. ⁶ Loo nde kur ye, Yāhā n maha bii nde pāā u ye ma yee:

⟨Ma kur ga ba ka,
pe ga nii nampay kântraha gaa wo.
Koo kântraha ngefa ga ba pe ta yāmpa,
pe pe nuhu dye- yīisyān.⟩

⁷ Loo nde wīī na,
n -sē ga ba koo kântraha ngefa sāhā.
N ga ba ta, ma kur n dur ba
kântraha nge na nwo,
pe ba naa diñ yi ra kē.⟩

⁸ Loo kur ye, Yāhā n naambiyār le Brama ne, ma u pye ma yee, loo nde wīī na Brama yai u wākūū wīī koho yigi. Loo na u n bii Yisyake see, plii

kuatãã wuhu u n u kũũ. Yisyake n bii le dye ma Dyakuba see, ma u kũũ plii kuatãã wuhu u ya ndoŋ. Dyakuba n -sẽ u naam kicar sēnsye syãm kũũ. Poo me, pe nii wo ter sēnsye syãŋ ngĩ wãɛ.

⁹ Laanyar bii Dyakuba pii yigi, pe n sya pe cĩfua Yosefe yigi par yãmpuai Syiptefa ye. ¹⁰ Yãhã -sẽ pye u Yosefe kur ye. Ke n dye u kuɛ ye, ma u yĩŋ yi kawlaŋ wo, ma ta koo fla kãntraha kui yĩŋfua n u yee ba ta u yahasee ye. Yãhã n maha laantor le u laam wo ma u ta, u n kacãyor cã pãã u Syipte kãntraha yĩŋfua yahasee ye. U wĩĩ n sya tãy u ye. U Syipte yĩŋfua n u ta, u n nii ke kãntraha kai- kur byɛ yahasee ye u kaha bya ne.

¹¹ Loo kur ye, fãã n dye ke Syipte wo, Kanaa bya ne, pe naa wo kãntraha yee koo syi. Fɛn n gboho, ngaa sɛ yãã wo wãɛ ye wãdi wãŋ ye. Wo faale wãdyaha Dyakuba tuu luhu, ¹² a bur blokũũ ma Syipte wo, u n u pii nɔ wãã ke fla na pe n ga u bur blokũũ waa ke ba. ¹³ Pe n maha bii dur ga ke tɛhɛ syãŋ wuhu na, Yosefe n ga u yĩŋ yi pe na, pe n u yãŋ cã pe cĩfua. Le klo yĩŋfua bya n -sẽ u Yosefe nna cã. ¹⁴ Loo na, Yosefe n kãnde wãã pe n ga u tuhufua yigi ba u fla na u nna byɛ ne. U tuhufua kaha nawee- pye gbeetãã sēnsye nawee- bua. ¹⁵ Dyakuba ka koo syi Syipte wo. U n bii ku ke fla na, u pii sēnsye syãm bya ne. ¹⁶ Pe pe nakur gbe ga naa n le klo nde wo pe n yee Sihisyem. Koo fla nge na, teelaa fla ma gbĩĩ ne ke fla na, Brama tuu bii par Amuɔr pii ye.

¹⁷ Yãhã ke bii yɛ ter Brama ye lii ne, loo nde pyeyale le bii nɔ gbe taha, wo klofa pe pye ke Syipte wo, pe nii n syar. ¹⁸ Dyɛ- buar n ter, yĩŋfa

busãã n ku ter pe yai ne ke Syipte wo. Yĩnfua waa ter n bii yir u yai ne. Woo yĩnfua nwo cãŋ sē pye Yosefe wĩi laa na ye. ¹⁹ U n wo wãɛ bye ta ma nii n nuhu, ma pee tã pe na, ma sya yee pe pe pēyār miy yaha, pe n naa n ku, pēyār rii te pye naam kicar.

²⁰ Koo cãã nge kē, Musa tuu see yi u nayōr ne ma pye Yāhã laanfua. U nna n u yē woo yrey tãã.

²¹ Te yrey tãã kur ye, u nna n u gbe ga miy yaha, mii u Syipte yĩnfua bii le pãã ta mii. Ke kãntraha yĩnfua pueesya n bii u yãã, ma u ke gbe, ma u yigi mii u ya koho pesey dyaŋ. ²² Koo ke ta, pe n naa Musa klaha Syiptefa kai- ne tesē pe kacãn ne. Tuu bii ɛ dye, u fãnga n gboho, kacãn n maha gboho u ye.

²³ U wãɛ ke bii nɔ dyɛ- gbeesĩ na, Musa n le ta woo ga ka, u ga u terfa Yiisrɛfa yãŋ. ²⁴ U n ga Syiptefa naa waa yãã, tuu nii poo Yiisrɛfa naa waa nuhu; u n dye u dya kuɛ ye, ma u Syipte naa boo u kē. ²⁵ U naa n traha woo nampyeŋ- Yiisrɛfa n le cã, a woo kē Yāhã ke taha u pe sya yaha. Pe sē -sē le war ye. ²⁶ Koo yĩnsyii wo, u Musa n ga Yiisrɛfa syãm yãã, pe nii n wãã. U n yee, woo ga pe syii ma pe pye: <Naambiyãm, ye ma klo nen yafa. ²⁷ Nwa ke -sē maha ye taha yii wãnuhu na.> Wii ruu -sē naa u nampyeŋ nuhu, u n Musa tra wãã ma u pye: <Yoo tuu ma ta wo yĩnfua, ma naa wo sãhã? ²⁸ Maa ra boo la mii taa ne Syipte naa nwo boo mii niinge na?> ²⁹ Musa tuu kaplãŋ ngĩ luhu, u n fã yi ke Syipte wo ma ga kuee kãntraha gaa na pe naa n yee Madaha. Koo fla nge na, u n cɔɔ yãã, ma kicar syãm see u na.

³⁰ Dye- gbeesĩ n ter. Musa pye tēyāfũũ fla wo yāŋ gaa t̄āy, pe n yee Senayi. Yāhāyĩŋ tēnlɛɛ waa n yi Musa na, wambule laa wo, naa naa n tar le laam wo, le sē -sē naa n suhu ye. ³¹ Loo nde wāyāā n Musa laam wo. Tuu yūhū crā ke na, woo ga gbihi yāŋ, u n luhu Yāhā yĩmbui ne le n yee:

³² <Ndoo kē, ma wāɛ Yāhā.

Ndoo kē, Brama ye Yāhā,

Yisyake ne, Dyakuba ne.>

Fyar koho wo Musa n yer n sege, u sē ser naa n yāŋ nantāŋ ye. ³³ Yāhā n u pye:

<Ma ntāy fer kãā,

draha gii raa yer nge,

ke ma gbeɣɛ ma maha nii Yāhā wāŋ.

³⁴ N ta nna wāfāy yāā Syipte wo,

n luhu pe wāsĩ ne,

ta n tege pe wāsyayaha yĩmbui ne.

Loo ne ta n yee,

n ga ma leɛ Syipte wo.>

³⁵ Woo Musa wii pe Yiisrefa pe bii sye yaha, ma bii u pye ma yee: <Yoo tuu ma ta wo yĩŋfua, ma naa wo sãhã?> Woo Musa ceŋ ya kē, Yāhā u nɔ wāā pe kē syayahafua, ma maha u ta pe yĩŋfua. Yāhā n ke yāhāyĩŋ tēnlɛɛ waa leɛ wāā Musa ye loo nde wĩ na. ³⁶ Woo Musa kē tuu laanwo wūhū pye yēkã wūhū ne Syipte laam wo, ma sya waha Yiisrefa yigi yi ke laam wo. U maha laanwo wūhū pye yēkã wūhū ne ke muhulangbāyāhā telai wo ma suhu le tēyāfũũ klo ne, koo fla gii pe dye-gbeesĩ pye. ³⁷ Woo Musa kē tuu maha bii Yiisrefa pye ma yee: <Yāhā ga ba ke Yāhā kaplāŋ tōrfua waa nɔ wāā ye kē mii ra dyaŋ. U ga ba yi ye

ter laam wo.> ³⁸ Pe Yiisrefa pe bii pe ya wãã ta tēyãfũũ klo wo, ke yãŋ nge flãhã tãy pe n yee Senayi, woo Musa maha kē tuu pye wo wãɛ ne ke fla na. Yãhãyiŋ tēnlɛɛ waa naa n pãã u ne koo yãŋ yiŋ na. Kaplãŋ nkãy ke cĩĩnde yrã wãã nawee kē, u yãhãyiŋ tēnlɛɛ n ke yar u na, u n -sē pa, maa ke tōr yar wo na.

³⁹ Wo wãɛ n yee poo saa luhu u ye ye, ma u wĩi sye, ma pe laam wĩi ta ma yee, poo ga dur ter Syipte wo. ⁴⁰ Pe n maha bii Yarõ * pye ma yee: <Wãŋ gaa fãã wo kē ke n nii wo yãhã, wo n ke ta wo yater. Musa wii tuu wo yigi yi Syipte wo, wo tee mii, wo sē cã lii u yãã ye.> ⁴¹ Pe n naancɛŋ gaa fãã ta, ma ke tēŋ ma nuhu di ke wĩi ne, koo gii pe fãã pe ya ya pe klue ne. ⁴² Yãhã n dur yi pe kur ye, ma tyii pe na pe n nii yãhãyiŋ wãn tēŋ. Loo ne le yrũhũ yaha Yãhã kaplãŋ tōrfa saba wo ma yee, Yãhã yee:

<Yiisrefa, tee pye u tēyãfũũ klo wo,
ke dyɛ- gbeesĩ ngĩĩ na,
ndoo la, tee naa n tēŋ yraha ne?

Ye naa diŋ yi la ndoo kē?

⁴³ Ye cã ndoo sē kē ye.

Ye yãhã nge tee n yee Moloke,
koo kē ree gbe naa n tay ke fai nwonge wo.

U yrompua nwo pe n yee Arefaha,
ye maha ba usyi pye ma u ta ye yãhã.

Too wãn nde ne,
tee ba fãã ma naa te tēŋ.

Loo ne, n ga ye gbe ga miy yaha
teelaa wo deydey,

* **7:40** 7.40 Yarõ pye Musa lɛfua.

koo fla dey Babilon ge na.>

⁴⁴ Tēyāfūū klo wo, wo wāɛ bii ke Yāhā nwonge gbihi. Kānde lii Yāhā le ta, le wūhū bii yrūhū ta ntēmbapai raa na. Too nde pye wo wāɛ pe bii gbe le yaha ke fai nwonge wo. Musa bii ke nwonge gbihi mii Yāhā bii u yar le ne mii. Ke nwonge pye pe ye. Yāhā naa n pāā pe ne ke laam wo. ⁴⁵ Mpāy pe yir wo wāɛ mii kur kue ye, pe bya n ke Yāhā nwonge yāā ma ke gbe ma ter ke ne. Yosua woo ruu pye pe yīŋ na. Yāhā ke bii yē ter Brama kur ye kāntraha gii ne, Yāhā n ta pe n bii waha koo kāntraha ngefa kar wāā; poo ter mii sē pye Yiifēe- ye. Koo Yāhā nwonge n kuee, kur mpāy ma yir pe yai ne, pe ga ke yāā. Koo syi ya, ma sya ba Dawide yai cāā dye. ⁴⁶ Yāhā n kaa taha u Dawide na, u n -sē kānde nar ke ye, woo ga kaha fāā ke kē, koo gii ke ma Dyakuba Yāhā. ⁴⁷ Yāhā n sye, ma bii u dya Salmuu woo ta u n bii ke Yāhā kaha fāā †.

⁴⁸ Nwey tii nawee- pe n fāā pe klue ne, Yāhā sē n syā te laam wo ye, koo gii ke ma ncaha ye yāhāyīŋ na. Yāhā kaplāŋ tōrfua waa loo pāā ma yee, Yāhā yee:

⁴⁹ <Yāhāyīŋ kē ke ma ra nangbāŋ niisaha,
 kāntraha -sē ma kāmamberge dyaŋ,
 tē tre taha ta.
 Yii -sē ga waha koo nwoŋ fāā mii syi dyaŋ?
 Draha gii syi -sē ma,
 ke ga waha ra niisaha kua?
⁵⁰ Ndoo sē na, tē too nde bye fāā,
 ke yāhāyīŋ tesē ke kāntraha ne?> »

† 7:47 7.47 Salmuu cāā kē, pe bii ke Yāhā kangbāŋ cir fāā.

⁵¹ Yetyen tuu pe faalefa wĩ tōr yar wa pe na, u n maha le pãã pe ye ma yee: «Yii laangbãnfã mii, ye laam waha, ye sye ma ye ndityuhu gbãã tã ye saa luhu Yãhã ye ye. Ye sye, ye sē n luhu Yãhã Yrã ye ye. Ye ma mii ye wãle dyaŋ. ⁵² Yãhã kaplãŋ tōrfua wii woo u kuee mii, pe sē u nuhu ye? Mpãy pe u kasronfua wãpa wĩ pãã, pe pe boo. Yagaa u kasronfua tuu pa, ye u wĩ sye ma sya ba u boo. ⁵³ Yii mpãy, Yãhã yãhãyŋ tēnlēhe ta, pe n le kãnde tōr yar ye na, kãnde lii Yãhã le ta, ye sē -sē le yãr ye.»

Yetyen wãboo wĩ

⁵⁴ Pe kaplãŋ cērfa pe Yetyen kaplãŋ ngĩ luhu, ncafũhũ n pe yigi, pe n sya nii n sege. ⁵⁵ U Yetyen woo -sē nwo, Yãhã Yrã Fãnga le u yĩ, u n yãhãyŋ tēŋ yãŋ, ma Yãhã nayōr yãã, Yesu ne tuu yir yer ke Yãhã kãndigi koho kue ye, kai- bye fãnga ne u ye. ⁵⁶ U n yee: «-Ye luhu, n nwo, tē yãhãyŋ yãã ke yãr yaha nii. Nawee Puee yir yer Yãhã kãndigi koho kue ye.»

⁵⁷ Pe n tē sya, ma ndityuhu gbãã tã, ma sur dye u Yetyen na ma u yigi. ⁵⁸ Pe nawee- n u tyĩn ga le klo kãnkãy na, ma ga ntēambar ta, ma nii u miy u wãboo yĩmbui ne. Mpãy pe ba cãã u miy, pe ba pe nayrengbãy fer ma ta yaha dya waa kē pe naa n yee Sol, u naa te yãŋ. ⁵⁹ Pe sya naa Yetyen miy ntēambar ne, u Yetyen woo -sē pye, tuu naa Yesu nar ma n yee: «Yĩnfua Yesu, ta yrã sya!» ⁶⁰ Loo na, u n kãnkũy gbãã, ma tē sya fãnga ne ma yee: «Yĩnfua, ma 'a n tyii kapee nde na pe yĩn na ye!» Tuu koo kaplãŋ ngĩ pãã wa, u n ku.

8

Yetyen wāboo wīi n tǎy Sɔl ye.

Pe Yesu kǎndeyārfa nuhu

¹ Koo per pe n yir Yesu kǎndeyārfa wānuhu ne ke Yurusalem wo. Pe Yesu kǎndeyārfa bye n fā cǎāŋ ter Yude kui wo, Syamari kui ne. Pe Yesu tēnlehe poo n kuee. ² Mpāy pe -sē naa n luhu Yāhā ye, pe n Yetyen nakugu gbe ga le, ma u gbā wīi wūn.

³ Sɔl woo -sē pye, tuu naa kaa taha u ya fānga na pe Yesu kǎndeyārfa wīi wāpyeklahā- wīi ne. U naa n tay kle wo, ma Yesu kǎndeyārfa fyāhā naa n yigi, naam tesē ca bya ne, ma ga naa pe le nwompihi wo. ⁴ Mpāy pe ba fā cǎāŋ, pe naa n tay teebehe bye wo, ma naa Yesu kapāyīi pāā nawee- ye.

Filipe Yesu Crise kapāyīi yar Syamarifa na

⁵ Filipe n ka Syamari kungbāy wo, ma ga u Yāhā Yīndefua Crise wīi tōr pe nawee- ye. ⁶ Pe nawee- pe Filipe kaplāŋ luhu, ma maha ke laanwo wūhū yāā tuu n pye, pe bye naa ndityuhu yaha, ma naa n luhu u kaplāŋ ye kayi ne. ⁷ Sāndāpee naa n tē, ma tege naa n kǎā nawee- busāā yīŋ na, tǎnklahafa busāā maha naa n jaa. ⁸ Loo nde n pe klofa ta, nuhu n pe yigi.

⁹ Le klo wo, dya waa -sē pye le wa, pe naa u yee Syimu. Woo dya nwo pye caifua, ma naa pe Syamarifa laam wo kai- nkāy ne. U naa u ya yāŋ, usyi wee ye. ¹⁰ Ke fla nawee- bye, ma gbe pe kicar syīmbir na, ma ga waa pe wāle na, pe bye -sē naa nagboho ta u na cīinde, ma sya naa

n yee: «Dya nwo, Yāhā fānga gɛ kē ke ma u ye, fānga gii pe n yee cīinde fāngangbāŋ.» ¹¹ U tee ba ma-ter le klo wo, ma naa pe nawee-laam wo u pyer ne, koo syi kē pe n naa u fya, ma maha naa nagboho ta u na.

¹² Pe klofa pe -sē ba le kapāyī luhu Filipe yē na, kapāyī lii le Yāhā Yai wī tōr tesē Yesu Crise wī ne, pe naa loo sya cīinde, ma naa Yesu ta pe Yater. Pe n -sē pe byɛ tãã naa n yi loho wo, pe naam tesē pe ca ne. ¹³ Syimu bya n Yesu kapāyī sya cīinde. Loo kur ye, pe n u tãã yi loho wo, u n naa n kuee Filipe tãy. Filipe naa yēkã wūhū pye, ma maha naa laanwo wūhū pye Yesu myaha ne. Syimu naa koo ngī bya yãã, ke n -sē naa laam wo u kē.

¹⁴ Yesu tēnlɛɛ mpāy pe pye Yurusalem wo, pe n ba luhu, a Yesu kapāyī ma, le dye Syamari laam wo, pe n Pyar ye nɔ wãã ke fla na pe syām Nsān ne. ¹⁵ Pe syām pe ga dye ke Syamari wo, pe n Yāhā nar pe Yesu kāndeyārfa kē ma yee, Yāhā ke ta Yāhā Yrã n dye pe laam wo. ¹⁶ Pe tee ba tãã yi wātããyi ya loho wo Yesu myaha ne, Yāhā Yrã sē ba dye wa pe laam wo ye, koo syi kē pe n ba Yāhā nar pe kē loo wī na. ¹⁷ Loo na, Pyar tesē Nsān ne, pe n klue taha pe na, Yāhā Yrã n dye pe laam wo.

¹⁸ Syimu tuu yãã Yāhā Yrã le dye pe Yesu kāndeyārfa laam wo, yaliile wo Yesu tēnlɛɛ pe klue taha pe na, u n war yi ma Pyar ye pye pe syām Nsān ne ma yee: ¹⁹ «Ye ra bya kē ke syi fānga ne ta n nii, n ma klue taha wii na, Yāhā Yrã le dye ufua laam wo.» ²⁰ Pyar n u yē wãã sya ma yee: «Ma war pe ka ma ne, ma tee le wūū, a

Yāhā laantār wīl n sya ke ye wale ne. ²¹ Ma lay wee nwo ye, ma sē maha yai loo nde syi wāyāā ne ye, ma laam tee mii, pe wee gbεgbε Yāhā ye ye. ²² Mii dur yi kāā ma kapee nde wo, -taa Yāhā nar, ke ma sya ke ma kapee nde kua kāā ma na. Ma pye γε pye mii ma waha nde syi wūū, ma sya le pāā yi. ²³ Tē ma yāā mii, ngaa kapihhi ma ma yīj na, ma ta ma kapee- n nihi ga ta ter, ma ta ma saha laa kayīl γε pye ye.» ²⁴ U Syimu n Pyar ye pye pe syām Nsān ne ma yee: «Yii γε, -ye Yāhā nar ra kē, laa ma n faha ra dye nde kur ye tee pāā ye.»

²⁵ Yesu tuu naa kai- nkāy pye pe n naa n yāā yīnde ne, ma suhu nkāy ne tuu naa n pāā pe naa n luhu, Pyar ye pe loo kapāyīl tōr yar wa pe nawee- ye, pe n dur ter Yurusalem wo. Kānde wo, pe le kapāyīl tōr naa n gaha Syamari kāntraha kusyīmbehe busāā wo.

Filipe tesē Yetyopefa yījfuangbāj gaa ne

²⁶ Yāhāyīj tēnlehe waa n Filipe pye: «Ka yainsaha dar kuε kāndigi koho kuε ye. Kānde laa ma ke kuε dragba wo, le n yir Yurusalem wo ma n gaha klo nde wo pe n yee Gbasa. Ka loo kānde fla na.»

²⁷ Filipe -sē yāā ta ter yir ter le kānde kuε ye. U n ga dya waa yāā le kānde wo. U pye Yetyope yahaseefua waa, ma maha pye Yetyope yījfasya war kluhu yīj na. U ba ka Yurusalem wo Yāhā seysaha wo, ma dur naa n ter u niisaha wo. ²⁸ U pye u ba dye nii u kafāj wo, ma naa Yāhā kaplāj tōrfua Yisa kaplāj kal ke Yāhā sabangbāj wo.

²⁹ Yāhā Yrā n Filipe pye ma yee: «Yūhū dye u

dya kafān tǎy.» ³⁰ Filipe n fā yūhū dye, ma luhu u Yetyope naa tuu nii Yāhā kaplān kal, nkāy Yāhā kaplān tōrfua Yisa tuu yrūhū. Filipe n u yey ma yee: «Kai- nkāy taa n kal ngī, ma ke war la?»

³¹ U dya n u yē wāā sya ma yee: «N ga waha pye mii, n naa ke war, waa ma yee u wee ma nii ke yīntaha tōr ma ra yar ye?» U n Filipe nar, u n dye nii u tǎy ke kafān wo. ³² Yāhā kaplān nkāy u naa n kal, koo kē ngī:

«U nii mii mbua wii syi dyaŋ pe yigi n gaha
boosaha wo.

U nii mii mbua wii syi dyaŋ pe u yor kur,
u n yaha le tete.

U sē yē kua ma laa gε pāā ye.

³³ Pe u kloŋ, dyefua sē yāā u kuε ye ye.

Pe mii, pe u boo kāntraha nge na,

kur wām ga ba yir na u ye pe naa u wīi pāā?»

³⁴ U Yetyope naa n Filipe yey ma yee: «Dya, kace ra yar, yoo wīi -sē kē, u Yāhā kaplān tōrfua tuu tōr loo ne? U ya koho wīi laa, waa wīi?»

³⁵ Filipe n kapān gbe ma u Yāhā kaplān tōrfua kaplān ngī yīntaha yar u dya na, ma sya ba le Yesu kapāyī tōr yar u na. ³⁶ Pe naa n ter ke dyaŋ le kānde wo, pe n ga nō loho fla gaa na. U Yetyope naa n u pye: «Loho nge! Nwa -sē maha ma ke kuee ta wātāāyi na loho wo?» [³⁷ Filipe n u pye: «Ke ma pye ma Yesu ta ma laam wo ma cīinde Yater, ma ga waha tāā yi loho wo.» U Yetyope naa n u pye: «N le sya cīinde, woo kē tuu ma Yāhā Dya cīinde.»]

³⁸ Loo kur ye, u Yetyope naa n ta pe n ke kafān yer. U n tege woo tesē Filipe ne. Pe n dye ke loho wo. Filipe n u tāā yi ke loho wo. ³⁹ Pe yi

ke loho wo, Yāhā Yrā Fāŋga n Filipe gbe ter. U Yetyope naa sē maha u yāā yāā nantāŋ ye, ma u kānde sya, ma n ter, nuhu fla. ⁴⁰ Filipe n ga u ya yāā klo laa wo pe naa n yee Asuhute. U n nii Yesu kapāyī tōr n gaha kui wo, ma sya ga dye Syesare wo.

9

Sol u troho wātāhā ter miy yaha ma Yesu kānde yār

(Tēnl 22.6-16; 26.12-18)

¹ Sol -sē nwo, u pye ma naa Yesu kāndeyārfa ke wāboo ya ne. U n ba yir ma ka Yiifee- Yāhā yūndefa yīŋfua fla na, ² maa saba mpāy sya u ye, saba mpāy syi pe ga waha kānde wāā u kē u n ka Damasu na, te Yiifee- yawāhā nwey wo. U maa nawee- mpāy yāā ke fla na, naam woo, ca woo, pe ma yee wa pe n yār Yesu kānde wo, u waha pe yigi, u pe pua, u pa pe ne Yurusalem wo.

³ U n yir koo na, ma kānde sya, ma n gaha ke Damasu na. Tuu ga nɔ gbe taha le klo na, u n yee woo ga yāŋ, ma yāā cāā- mpāy ter syi pe yi yāhāyīŋ kue ye, ma ba yehe u na. ⁴ U kadye n sege, u n laha too kāntraha na, ma luhu yīmbui laa ne, le u pye ma yee: «Sol, Sol, n lii wāpee pye, ma n nii ra nuhu yīntayāhā ne?» ⁵ U n wāā sya ma yee: «Yīŋfua, mboo wii raa n pāā ra ne, ma myaha mii?» Le yīmbui n u yē wāā sya ma yee: «Ndoe Yesu kē taa n nuhu yīntayāhā ne. ⁶ Mboo, yir, ma dye le klo wo. Taa yai ma lii pye, pe ga le yar ma na.»

⁷ Nawee- mpāy pe wāã naa n yār Sōl ne, pe bye ba yer pe sē sya naa laa pāã ye. Pe naa n luhu le yĩmbui gbleŋ ne, pe sē -sē naa waa yāã ye. ⁸ Sōl n yir, ma tãhã yer kãntraha na. U n yĩmpe yār, u sē -sē waha ngaa yāã nantãŋ ye. Pe n u yigi koho na ma ka u ne ke Damasus na. ⁹ U n plii tãã pye, u sē waha naa n yãŋ ye, u sē ngaa di ye, u sē maha ngaa wō ye.

¹⁰ Ke Damasus wo, Yesu kãndeyãrfua waa pye, pe naa n yee Nanayase. U pye mii wãytãã dyaŋ u na, ma Yĩnfua yãã tuu u yee ma yee: «Nanayase.» U n u yē wãã sya ma yee: «Yĩnfua, n nwo, n n luhu ma ye.» ¹¹ U Yĩnfua n u pye ma yee: «Yir yagaa, kãnde lii pe n yee kãndigi, ma loo sya, ma ka Yuda kaha wo, maa Tarsufa naa waa wĩ yey, pe u yee Sōl. ¹² U ma ge ma u nii Yãhã nar. U bya pye mii wãytãã dyaŋ u na, ma ma yãã, taa dye ga maa koho taha u na, ma yee u waha maha naa n yãŋ faale dyaŋ.» ¹³ Nanayase n loo wãã sya ma yee: «Yĩnfua, nawee- busãã dya nwo wĩ tōr ra ye. Tuu Yesu kãndeyãrfa nuhu wãnuhu gii ne Yurusalem wo, n le luhu. ¹⁴ Yãhã yũndefa yĩnfua kãnde wãã u kē, u pa nwo wo, u ba nawee- yigi pua, poo mpāy pe koho taha yaha Yesu na.» ¹⁵ U Yĩnfua n -sē maha u pye ma yee: «Ka, n dya nwo yãŋ yi, ma yee u ta wĩ tōr yar driyēfa bye na tesē yĩŋfa bye ne tesē Yiisrefa ne. ¹⁶ Tuu yai u wãfãy gii fãy ta wĩ na, u ta, nawee- n ra wĩ cã, n ga u yar koo bye na.»

¹⁷ Loo na, Nanayase n yir, ma ka Yuda kaha wo. Tuu ga dye ke kaha wo, u n klue taha Sōl na ma u pye ma yee: «Sōl, ma ma Yesu kãndeyãrfua mii

ta dyaŋ. Taa naa n pai kānde wo, Yīŋfua Yesu wii tuu ba yi ma na, woo u ra lēhe wāã, n ba ma ta ma n waha naa n yāŋ faale dyaŋ, tē ma ta, Yāhā Yrā Fānga n ma laam yīi.»

¹⁸ Loo yalebya wo, wān raa n kuā kãã Sɔl yīmpɛ na mii sawor dyaŋ, u n nii n yāŋ faale dyaŋ. U n yir, pe n u tãã yi loho wo. ¹⁹ Loo kur ye, u n di, u kadye n cã fānga yāã.

Sɔl Yesu kānde wīi yar Damasufa na

Loo kur ye, Yesu kāndeyārfa mpāy pe pye Damasu na, Sɔl n kuee pe ne, ma faa plii raa pye, ²⁰ ma nii Yesu wīi pãã nawee- ye Yiifeyawāhā nwey wo ma yee, Yāhā Dya kē Yesu ne. ²¹ Mpāy byɛ pe u kaplāŋ luhu, le n pe fe gbe, pe n nii le yey ma yee: «Dya nwo woo sē na, tuu naa Yesu kāndeyārfa ke wāboo ne yīntayāhā ne Yurusalem wo, poo mpāy pe koho taha yaha Yesu myaha na. U sē yir la ma pa nwo, woo n pai tee nde Yesu kāndeyārfa yigi pua, u ga pe yi Yāhā yūndefa yīŋfua kē?» ²² Sɔl -sē naa Yesu wīi pãã nawee- ye. Kaa naa n taha u kaplāŋ wālaha na tesē ke fānga ne. Yiifey- mpāy pe pye Damasu na, Sɔl pe gbihi yar naa n laha Yesu wīi ne ma naa pe yar, Yesu woo u ma u Yāhā Yīndefua Crise, le n sya naa yē gbāã pe na.

²³ Koo syi kē plii raa kur ye, Yiifey- n pãã ta poo ga Sɔl boo. ²⁴ Sɔl n -sē loo nde yāã luhu. Le klo pye, pe ba ncaha fãã, ma le klaha tã. Nawee- naa le klo kapahayēr byɛ sēŋ, ke yai ke yīmper, pe ma u Sɔl yāã pe u boo. ²⁵ Sɔl pye Yesu kāndeyārfa mpāy ne nwoŋ gaa laam wo, ke ba fãã gbra le klo ncaha na. Fenaater gaa -sē pye ke nwoŋ wo

ke ba yi ke ncaha ne. Pe n yir yīmper wo, ma u Sōl gbe le takūy laam wo, ma namihi pua le na, ma u Sōl yonj tege wāã fenaater ne le klo ncaha kur kuɛ ye. Sōl n waha wloho yi ke syi, ma fā tɛr.

Sōl ka Yurusalem wo

²⁶ Sōl n ga dye Yurusalem wo, ma yee woo ga dye wlāhā Yesu kāndeyārfa ne. Pe bye -sē ba fya u na, pe sē ba le sya cīnde ma yee, u wā klaha ma nii Yesu kāndeyārfua ye. ²⁷ Yesu kāndeyārfua wii pe naa n yee Barnabaase, woo n Sōl yigi loo na, ma ka u ne pe Yesu tēnlēhe fla na. Sōl tuu ba u Yīnfua wāã sya mii le kānde wo, u n kaplān nkāy pāã u ye, Barnabaase n loo nde tōr pe Yesu tēnlēhe ye. Sōl tuu pye Damasuna, ma naa Yāhā kapān pāã Yesu myaha ne pe nawee- ye laanyīn ne, Barnabaase n maha koo bya tōr pe ye. ²⁸ Loo yale nde wo, Sōl n cā waha u ya wlāhā pe ne. U n nii n tay ke Yurusalem wo, ma Yāhā kapān pāã naa n laha Yīnfua myaha ne nawee- ye laanyīn ne.

²⁹ Yiifee- mpāy pe naa jreke yor luhu, u naa n pāã pe bya ne, ma naa kaplān tyīn pe ne. Poo -sē naa u wāboo ke. ³⁰ Pe Yesu kāndeyārfa pe loo cā, pe n Sōl yigi ga Syesare na, maa u ta u n ka Tarsu na *.

³¹ Loo na, Yesu kāndeyārfa yawāhāfa mpāy pe pye Yude wo, Galēle ne tesē Syamari ne, pe n cā yrīn yāã. Yīnfua Yesu wīi naa n gboho pe laam wo plii wuhu na. Pe maha naa u laam wūhū pye yalebye. Yāhā Yrā kāmāy na, kaa naa n taha pe yawāhāfa wānihi na.

* **9:30** 9.30 Pōl kusey ba kē Tarsu ne.

Pyar yēkã wũhũ pye Yesu myaha na

³² Pyar naa n tay kui byɛ wo, ma naa Yesu kãndeyãrfa yãŋ. U n ba ka klo laa wo pe naa n yee Liide, Yesu kãndeyãrfa yãŋsaha wo, ³³ ma ga dya waa yãã le klo wo. Pe naa u yee Yɛnɛ. U dyɛ-kuatãã ba kē tãnkur yan ne kãntraha na. ³⁴ Pyar n u pye ma yee: «Yɛnɛ, Yesu Crise ma, u ma jaa yagaa. Yir, ma ma kasãy wãŋ gbe!» Yɛnɛ n ta ter yir. ³⁵ Liide klofa byɛ tesɛ Sarãŋ ngbãŋfa byɛ ne, pe n loo yãã, ma pe troho wãtãhã ter wã klaha, ma nii Yĩnfua kãnde yãr.

³⁶ Klo laa pye tũntũn, pe naa n yee Yopɛ. Cɔɔ waa pye ke fla na, u myaha Tagbihita. U pye pe Yesu kãndeyãrfa ne. Jreke yor wo ke Tagbihita myaha nge n yee Dɔɔkase, ke yĩntaha kē kafaa. U cɔɔ naa kayĩ pye yalebyɛ, ma maha naa koho le nawãm ye. ³⁷ U n ba too yan na, ma ku. Pe n u nakugu yee, ma ke gbe ga ta nwon gaa laam wo gbegbaha yĩŋ na. ³⁸ Pe Yesu kãndeyãrfa mpãy pe pye ke Yopɛ wo, pe ba le luhu ma yee, Pyar ma tũntũn Liide na. Pe n nawee-syãm lɛhɛ wãã u ye pe ga u yar, poo ma pe u nar, u pa poo fla na, u ma n nii kuee ye.

³⁹ Pe n ga dye Pyar fla na, ma re tēnlɛhɛ tɔr u ye, u n yir wãã kũn pe ne le yalebya wo. Tuu ga dye, pe n u yigi ga ke nwon laam wo gbegbaha yĩŋ na. Calangusyam mpãy pye ke fla na. Pe byɛ n ba yer Pyar tãy, ma nii n wũn. Dɔɔkase tuu pye yrãŋ na, ma ba nayrɛ tii gbihi, tesɛ nayrengbãy tii ne, pe n too nde gbe n yar Pyar na. ⁴⁰ Pyar n pe nawee-byɛ ta pe n yi nwon wo, u n dur ma kãnkľũy gbãã kãntraha na, ma Yãhã nar. U n ba

wã klaha ke nakugu kue ye ma yee: «Tagbihita, yir!» U n u yĩmpɛ yãr, ma Pyar yãã, ma yir nii. ⁴¹ Pyar n u yigi koho na, ma u ta u n yir yer. Loo kur ye, mpây pe Yesu ta pe Yater tesê pe Yesu kãndeyãrfa calangusyam ne, u n poo yee ba, maa u yar pe na yrãŋ. ⁴² Pe n le cã tãŋ ke Yopɛ wo, loo n ta, nawee- busãã n u Yĩŋfua ta pe Yater. ⁴³ Pyar n faa ma- Yopɛ na. U ba kuee ke Yopɛ wo sraha tēntēfua waa fla na, pe naa n yee Syimu.

10

Yãhãyiŋ tēnlɛɛ waa ba yi Kɔrnee na

¹ Syesare laam wo, dya waa pye pe naa n yee Kɔrnee. U pye seraasyi yĩŋfua, ma pye Wɔrmefa seraasyi ndreŋ gaa yĩŋ na, pe naa n yee Yitale seraasyi ndreŋ. ² U dya naa Yãhã kãnde ke. U naa n gaha Yãhã narsaha wo u nna byɛ ne. Yiifɛ- mpây pe pye nawãm, u naa koho le pe ye, ma naa Yãhã nar plii byɛ. ³ Per gaa yaiyĩn yale wo, Yiifɛ- Yãhã naryale ba kē, u n yãã mii wãytãã dyaŋ u na. U n yãhãyiŋ tēnlɛɛ waa yãã gbaa na, tuu dye ba u fla na, maa u pye ma yee: «Kɔrnee». ⁴ U n u yãhãyiŋ tēnlɛɛ yãŋ, ma fya, ma u pye ma yee: «Yĩŋfua, nwa ma?» U yãhãyiŋ tēnlɛɛ n u yē wãã sya ma yee: «Taa naa Yãhã nar, ma maha naa koho le nawãm ye, Yãhã koo byɛ sya ma ye. Ke sē faha ma wĩ ne ye. ⁵ -Taa -sē nawee- lɛɛ yagaa, pe n ka Yopɛ na, pe ga dya waa ta u n pa, u myaha Syimu, nawee- byɛ u yee Pyar. ⁶ U n syã sraha tēntēfua waa ye, u myaha Syimu. U kaha ma muhulangbãŋ yē tãy.»

⁷ U yāhāyīn tēnlehe n loo pāã u ye ma ter. Le yalebya wo, Kōrne n u tēntē- syām mpāy yee ba tesē u seraasyi naa waa ne, tuu pye mpāy yīn na. Woo bya ba naa Yāhā kānde ke, u wī ba waha Kōrne ye. ⁸ Kai lii le pye, u n le gbe ma tōr pe ye, ma pe lehe wāã ke Yope na.

MPāy pe wee Yiifēe- ye, Yāhā laa pāã Pyar ye pe wī na

⁹ Ke yīnsyii wo, pe naa n gaha ma sya ga nō gbe taha ke Yope na. Pyar -sē pye, u ba dugu u kaha gbegbaha yīn na yaiwlan yale wo, ma yee woo ga Yāhā nar. ¹⁰ Fāã n u yigi u n yee woo ga ngaa di. Yalii pe yee poo ga ngaa soho u kē, u n yāã mii wāytāã dyaŋ u na. ¹¹ U n yāhāyīn yāã ke fe yār, kla gaa n nii tege n pai tāã ye kāntraha na: Ke kla pye mii faangbān gaa dyaŋ. Ke yēr resyar ba wāã tã. ¹² Ke laam wo treresyar wān ter bye pye tesē kahakaha wān ter bye ne ma suhu kānsyām ter bye ne. ¹³ Yīmbui laa n u pye ma yee: «Pyar, yir, ma wān nde boo, ma naa n kaa!» ¹⁴ Pyar n wāã sya le yīmbui ye ma yee: «Yīnfua, too wān nde sē yō ye; wo Yiifēe- kānde na, wo n fā wān nde na.» ¹⁵ Le yīmbui n maha u pye ma yee: «Yāhā yee te yō, ma tee n fā re na.» ¹⁶ Pyar tuu too wān yāã, ma luhu le yīmbui ne, saa te n ter. Saa, u n maha te yāã. Yāhā te gbe yi u na koo syi tehe tāã, ke faangbān n cã dugu ter yāhāyīn na.

Pyar dye waa kaha wo, u wee Yiifēe ye

¹⁷ Pyar tuu koo yāã pe wāytāã wo ke syi, u sē - sē waha le yīntaha cã ye. Le yale -sē nwo, Kōrne

tuu ba nawee- mpāy lehe wāā u Pyar ye u Syimu kaha wo, pe ba ke kaha yey naa n gaha, ma sya ga nɔ ke kapahayē na. ¹⁸ Pe n yīmbui yir ma le yey ma yee: «Syimu wii pe n yee Pyar, u n syā la nwo?» ¹⁹ Yāhā ke ba wān tii gbe yi u Pyar na ke yīmbui lii ne tuu ba luhu, u Pyar pye nantān u naa le ga. Yāhā Yrā n u pye ma yee: «Yān! Nawee- tāā ma nwo, pe ma ke. ²⁰ Yir, ma tege ke gbegbaha yīn na, ma ka pe ne, ma'a n laalaa pye ye, ndoo tē pe lehe wāā.» ²¹ Loo na, Pyar n tege ba pe nawee- mii fla na, maa pe pye ma yee: «Wii tee n ke, woo kē ra ne. Ah ye pa lii na?» ²² Pe n u yē wāā sya ma yee: «Seraasyi yīnfua Kōrnee kē tuu wo lehe wāā. Nawee wii kē u ne, u n sron, Yāhā wīi gboho u laam wo, Yiifee- bye u miiyūhū yee. Yāhāyīn tēnlehe waa kē, u u Kōrnee klaha, ma u yar ma yee, u ma ta ma n ka u fla na, maa ma yē kapān pāā u n luhu.» ²³ Pyar n pe yigi dye u kaha wo, ma syāsaha wāā pe kē.

Ke yīnsyii wo, pe n yir ma kānde sya, ma dur tɛr. Pyar pye pe ne. Yope Yesu kāndeyārfa mpāy n yir ke Yope wo, ma Pyar wār ga. ²⁴ Ke yīnsyii wo, pe n ga dye ke Syesare wo. Kōrnee naa u sēn u kaha wo. U ba u nwonfa mpāy yee ba loo wīi na, tesē u naambiyābuam mpāy ne. ²⁵ Yaliile Pyar naa n pai dyesaha wo, Kōrnee n ka, maa u wāā, ma kānklūy gbāā u yaha ye, ma yee woo ga u syar nangbān syaha ne. ²⁶ Pyar n sye ma u kuā yir, ma u pye ma yee: «Danda, yir! Taa yāā, nawee ya kē ra bya ne.» ²⁷ U n nii n pāā Kōrnee ne, maa dye ke kaha wo, ma nabuar mpāy yāā pe wāā nii.

²⁸ U n pe pye ma yee: «Ye cã ma yee Yiifee-kãnde na, Yiifee naa sē yai u naa n crã nawee wii na u wee Yiifee ye. U sē maha yai u naa n dye u kaha wo ye. Yagaa, Yãhã -sē ndoo klaha, ma ra yar ma yee, n sē yai n naa fã nawee waa ter na ye, n sē yai n naa waa ter yãŋ mii nawee wii syi dyaŋ, u sē yai pe naa n crã u na ye. ²⁹ Koo kē, tee ra yee, n sē sye ye, n pa. Tee ra yee ba lii na, ye waha le pãã ra ye yagaa.»

³⁰ Kornee n yee: «Ke plii resyar nanga, le pye yagaa syi yaiyĩn na. N pye n naa Yãhã nar ta kaha wo. Dya waa n ba yer ra tãy u kale wãn ne te n yehe palpal, ma ra pye ma yee: ³¹ <Kornee, taa naa Yãhã nar lii ne, ke le sya ma ye. Taa maha naa wãn tii bye wãã nawãm kē, le sē faha Yãhã na ye. ³² Loo nde na, waa lehe wãã Yope na, u n ga Syimu yee ba, Syimu wii pe n yee Pyar. U ma dya wii kaha wo, u bya myaha Syimu u ya ndoŋ, u sraha tēn tē, u ma muhulangbãŋ yē tãy.> ³³ Ta n ta ter waa lehe wãã ma ye, ma n le sya ma pa. Le yõ. Wo bye mii Yãhã yaha ye yagaa. U Yĩnfua tuu ma pye, ma ba wo yar lii ne, le pãã wo ye, wo ma wo n luhu ma ye.»

Mpãy pe wee Yiifee- ye, pe le kapãyĩ fe luhu Pyar yē na

³⁴ Loo na, Pyar n yē kuã ma yee: «Cĩinde ne, n cã Yãhã wee ke nawee waa puar nawee waa na ye. ³⁵ Ma'a sya yi teelii teelii, ma'a pye wa ma n luhu Yãhã ye, ma maha kasroŋ pye, ma wĩ ga naa n tãy ke ye. ³⁶ Yãhã le kapãyĩ no wãã Yiifee-ye, kapãyĩ lii le n yee nawee- bye ga ba yrĩŋ yãã Yesu Crise kãmay na, woo wii u ma wo bye

Yīnfua. ³⁷ Nsān tuu nawee- yee naa n pai, maa naa pe yar, pe le sya pe cā, pe kapee- wāpyeṅ sē yō ye, pe ke miy yaha, ma pe tãā naa n yi loho wo, ye koo ngĩ bye cā. Loo kur ye, lii le cāā pye Galele kãntraha kur bye na, ma sya ka Yude kãntraha na, ye maha loo nde bya cā. ³⁸ Yāhā fānga wāā Yesu kē, Yesu wii u n yi Nasarete wo, ma maha Yāhā Yrā wāā u kē, u n waha naa n gaha teebehe bye wo, ma naa kayĩ pye nawee-kē. Mpāy pe pye, Setane naa pe fāy fānga ne, Yesu u Setane kar tege naa n kãā pe yīṅ na. Yāhā pye u kur ye. Ye maha koo bye cā. ³⁹ Tuu kainkāy bye pye Yiiffee- klo Yurusalem wo ma suhu pe Yiiffee- kui bye ne, wo ke yāā wo yīnde ne. Loo kur ye, pe Yiiffee- ge u kuey mar boo trā na. ⁴⁰ Ke plii tãā na, Yāhā n u ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāṅ na gbaafa ye. ⁴¹ U sē -sē u ya yar nawee-bye na ye, u u ya yar wii poo na, wii mpāy Yāhā wo yāṅ yi, ma yee too u yāā wo yīnde ne. Yesu tuu dur ba yrāṅ na gbaafa ye, wii kē too u yāā, ma sya wāā di u ne, ma loho bya wāā wo u ne. ⁴² U n wo pye ma yee, too ga naa le Yesu kapāyĩ pāā pe nawee- ye, wo pe yar laha wo yee, woo Yesu kē Yāhā u yāṅ yi, u nawee- bye sãhā, mpāy pe ma yrāṅ na tesē mpāy bya ne pe ma gbā wo. ⁴³ Faale Yāhā kaplāṅ tōrfa bye bii le pāā u wĩ na ma yee, cĩinde ne, wii ma u Yāhā Yīndefua ta u Yater, Yāhā ga ufua kapee- gbe kãā u yīṅ na Yesu myaha kāmāy na.»

Mpāy pe wee Yiiffee- ye, Yāhā Yrā dye pe laam wo

⁴⁴ Pe nawee- pye pe naa Pyar kaplāŋ luhu, Yāhā Yrā n tege dye pe bye laam wo. ⁴⁵⁻⁴⁶ Yiifee- mpāy pe ba Yesu ta pe Yater, ma pa Pyar ne, pe n yāā Yāhā Yrā tege dye pe nawee- mii laam wo, mpāy pe wee Yiifee- ye. Loo nde n pe Yiifee- mii fe gbe. Yāhā Yrā ba pe laam yī, pe n sya naa yor ter raa pāā, ma naa Yāhā sey. ⁴⁷ Loo na, Pyar n le pāā ma yee: «Ah mpāy pe Yāhā Yrā yāā wo wāŋ syi dyaŋ, pe bya sē yai la pe tāā yi loho wo pe ya ndoŋ?» ⁴⁸ Loo na, u n yee, pe pe tāā yi loho wo Yesu Crise myaha na. Pe wātāāyi kur ye, pe nawee- n maha u nar, u kuee u plii raa pye poo ne. U n le sya.

11

Lii le Pyar yāā u n sya ka mpāy ye, pe wee Yiifee- ye

¹ Mpāy pe wee Yiifee- ye, poo bye Yesu kapāyī sya cīnde ke syi. Pe Yesu tēnlɛɛ mpāy pe pye Yude wo tesē ke fla Yesu kāndeyārfa ne, pe n le luhu, a mpāy pe wee Yiifee- ye, poo bya Yesu kapāyī sya cīnde. ² Pyar n ba dugu ba Yurusalem wo. Pe Yiifee- mpāy pe pye Yesu kāndeyārfa, poo mii n le kuān u ye ma yee: ³ «Mpāy pe wee Yiifee- ye, ma ga dye pe kaha wo, ma sya wāā di pe ne.»

⁴ Kai- nkāy ke pye, Pyar n dye ke laam wo, ma ke bye tōr pe ye. ⁵ U n pe pye ma yee: «N pye klo nde wo pe n yee Yopɛ. N pye n naa Yāhā nar, ma ba yāā mii wāytāā dyaŋ ra na, ta n nii ngaa yāā: Ke kla pye mii faangbāŋ gaa dyaŋ, ke yēr resyar ba wāā pua tā. Ke n yir yāhāyīŋ wo, ma

sya tege ba no ra na. ⁶ Ta n nii ke waha n yān, ma kântraha treresyar wān raa yāā ke laam wo, wlaaha wān ne, kahakaha wān ne tesē syir wān ne. ⁷ Ta n luhu yīmbui laa ne, le ra pye ma yee: <Pyar, yir, ma wān nde boo, ma naa n kaa!> ⁸ Ta n sye ma yee: <Aye, Yīnfua, wān nde syi sē yō ye. Wo Yiifee- kānde na, wo n fā re na. Te syi sē dye yāā ra yē wo ye.> ⁹ Le yīmbui n maha yir yāhāyīn wo ke tēhe syān na, ma ra pye ma yee: <Yāhā yee te yō, ma tee re yān ma yee te sē yō ye.> ¹⁰ Tē too wān nde yāā ke syi, ma luhu le yīmbui ne, pe wāytāā n caa ra na, ma maha pa ra ye, ta n maha yāā koo syi ya. Ke n tā tēhe tāā, te wān bye n dugu ter yāhāyīn na, pe wāytāā n caa tān ra na.

¹¹ Le yalebya wo, naam tāā n ba yer ke kaha kapahayē na, kaha gii tē pye. Pe ba pe lehe wāā ra na, pe n yir Syesare wo, ma pa ra fla na. ¹² Yāhā Yrā n ta pye, n ka pe ne, n ma n laalaa pye ye. Pe Yesu kāndeyārfa kuay mii tee yāā mii, pe ra wār ga wo n sya ga dye Kōrnee kaha wo. ¹³ Too ga dye u Kōrnee kaha wo, u n u yāhāyīn tēnlehe wīī pāā wo ye. U yāhāyīn tēnlehe tuu ba u ya yar u Kōrnee na mii syi dyan, ma maha lii tōr u ye, u n dye ke laam wo, ma ke bye tōr wo ye. U yāhāyīn tēnlehe ba u pye ma yee: <Waa lehe wāā klo nde wo pe n yee Yope, u n ga Syimu ta u pa ma fla na, Syimu wii pe n yee Pyar. ¹⁴ Kainkāy ke ga waha mboo Kōrnee ta ma n waha sya yaha, mboo tesē ma kahafa bye ne, u ga ba ke yar ma na.> ¹⁵ Ndoō Pyar pye n naa n pāā nantān pe nawee- ne, Yāhā Yrā n ba tege dye pe bye laam wo, mii wo wān syi dyan ke per cir na,

per gii Yāhā Yrā ke fe tege, ma tege dye wo laam wo. ¹⁶ Ta laam n too Yīnfua kapān nde na tuu ba yee: <Nsān ye tāā yi loho ya wo. Ndoos Yesu, n ga ye tāā yi Yāhā Yrā γε ne.> ¹⁷ Wii Yiiffee- mpāy too Yīnfua Yesu Crise ta wo Yater, Yāhā n kayī lii wāā wo kē, ke loo bya wāā mpāy kē, pe wee Yiiffee- ye. Ndoos ga waha Yāhā wīi sye la?»

¹⁸ Pe Yude Yesu kāndeyārfa, pe kaplān ngīi luhu wa, pe n pe laam yīn, ma nii Yāhā sey, ma nii le pāā ma yee: «Le ma pye ke dyan, mpāy pe wee Yiiffee- ye, Yāhā ta poo bya ma waha le sya ma cā pe kapee- sē yō ye, ma ke wāpyen miy yaha, ke ga cīnde yrā wāā pe bya kē, lii wākuayāā wee le na ye.»

Yesu kāndeyārfa yawāhā wāfeyir Yātōosyi wo

¹⁹ Cāā gii cāā na pe ba yir Yesu kāndeyārfa wānuhu na yīntayāhā ne, ma sya ba u Yetyen boo, mpāy ba fā cāān, ma sya ka Fenise wo, Yātōosyi ne, Syiper ne. Ke Syiper nge, kāntraha gaa kē muhulangbān ke gbey le. Pe n ga nii koo kui ngīi wo, ma nii le Yesu kapāyīi tōr Yiiffee- poo ya ye. ²⁰ Yesu kāndeyārfa mpāy pye pe naa n yi Syiper wo tesē Syirē ne, ma ba pa Yātōosyi wo. Poo mii -sē naa Yīnfua Yesu Crise kapāyīi tōr mpāy ye pe wee Yiiffee- ye. ²¹ Yīnfua fānga pye pe kaplān na, nabuar n naa pe kaplān sya cīnde, ma pe kānle miy naa n yaha ma naa pe ya le Yesu kānde wo.

²²⁻²⁴ Yesu kāndeyārfa mpāy pe pye Yurusalem wo, ma naa pe ya wāā, pe ba Yātōosyi Yesu kāndeyārfa wīi luhu. Pe n Barnabaase woo lehe wāā ke fla na. U pye naweeyō, Yāhā Yrā ba u

laam yīi, u maha ba Yesu ta u Yater u laam bye ne. Tuu ga dye ke fla na ma yāā Yāhā kayīi lii pye, le n nii u ye nuhu. U n pe nawee- yar laha pe pe laam ta wācēj, pe pe ya waha pe ma n cēr Yīnfua na ye. Nabuar n maha naa n pai, maa pe ya le naa n soho Yīnfua koho wo.

²⁵ Loo kur ye, Barnabaase n ka Tarsu wo Sōl fla na. ²⁶ U n ga Sōl yāā, ma u yigi ba Yātōosyi wo. Pe n kuee ke fla na dyewee, ma nii yawāhā pye ke fla Yesu kāndeyārfa ne, ma maha nii nawee-busāā klaha. Myaha cāā taha Yesu kāndeyārfa na ke Yātōosyi goo laam wo, ma nii pe yee Cretyē; koo yīntaha kē, Crise nna.

Pe war nō wāā Yesu kāndeyārfa kē Yurusalem wo

²⁷ Ke cāā na, Yāhā kaplānj tōrfa mpāy n yir Yurusalem wo, ma tege ga Yātōosyi na. ²⁸ Poo nen waa pye, u myaha Agabise. Yāhā Yrā n u ta u n yir, ma le pāā nawee- ye ma yee, fāāpihi ga ba too Yude kue kāntraha kur bye na. Ke fāāpihi n ba dye, ma yai Klode woo ne tuu pye kāntre fāngafa bye yīnfua. ²⁹ Pe Yātōosyi Yesu kāndeyārfa n yir, ma yee poo ga war wāā, wii ma waha yia yē giī na u pa, pe n wāā le pe nō wāā Yudefa mpāy kē pe ma Yesu kāndeyārfa. ³⁰ War mpāy pe yāā, pe n pe bye le soho Barnabaase koho wo tesē Sōl ne, pe n ga pe wāā pe Yesu kāndeyārfa yawāhā yahaseefa kē Yurusalem wo.

12

Pyar wālenj nwompihi wo tesē u wāyiyaha ne

¹ Koo cãã nsoho wo, fãnga pye Yerote Agiriba woo ye. U n nii Yesu kãndeyãrfa nuhu yĩntayãhã ne. ² U n sya ta pe n Syake yĩj gbã cer yũntrũhũ ne; Nsãn ľefua ba kē woo ne. ³ Tuu yãã le tãy Yiifee- ye, u n maha ta pe n Pyar yigi. Too plii pye Yiifee- syayaha gbar plii, ncasur bur sē n di too plii na ye. ⁴ Yerote n ta, pe n Pyar le nwompihi wo, ma seraasyi nawee- resyar yãj yi, poo syi fle resyar, pe n nii u Pyar yãj ma pe ya kē. Yerote naa n traha te syayaha gbar plii ma ter, u ta pe n Pyar sãhã nanihi wo, pe u boo. ⁵ Pyar pye ke nwompihi laam wo pe seraasyi ne, mpãy pe naa u yãj. Pe Yesu kãndeyãrfa sē naa n faha Yãhã wãnar wĩ ne u Pyar kē ye.

⁶ Ke pye yĩmper, Pyar pye u ba sã wãy seraasyi syãm mpãy nsoho wo, ntēn wãn taa ne pe ta, ma u pua gbra pe ya na. Mpãy maha pye ke nwompihi nwonyē na, ma naa ke sēj. Pyar sãhãper -sē pye koo yĩj syii wo. ⁷ Koo yĩmper wo, Yĩj fua yãhã yĩj tēnlehe waa n ba fe yi ke nwompihi wo, cãã- gaa n yehe palpal ke laam wo. U n Pyar gbã yir, ma u pye ma yee: «Yir farfar!» Tuu ba loo pãã wa, te ntēn wãn n -sē fer Pyar koho na ma laha too. ⁸ U yãhã yĩj tēnlehe n maha u pye ma yee: «Ma sapaha pua, -taa ma ntãy gbe le.» Pyar n u sapaha pua, ma u ntãy gbe le. U yãhã yĩj tēnlehe n maha u pye ma yee: «Ma nayrengbãj gbe le, -taa naa n taha ra na.» ⁹ Pyar n yi ke nwompihi nwompua laam wo, ma nii n taha u na. Lii u yãhã yĩj tēnlehe tuu naa n pye nde, Pyar sē ba le sya wa ma yee cĩnde ne ye. U naa le ga ma yee, wãytãã wĩ laa syi

ne. ¹⁰ Seraasyi mpāy pye pe naa tersaha sēn. Pe n ga ter pe tāy, ma maha ga seraasyi mpāy yāã yaha ye, ma maha ter pe tāy ma cã ga nɔ ke kapahayē na. Ke kãānklihi pye ntēn wān. Nawee ma yi koo ne, u yi kua ke nwompihi wo. Pe n koo kãānklihi yāã ke yār ke ya ya. Pe n yi kua ke nwompihi laam wo, ma kãnde laa sya, ma faa yār, u yāhāyīn tēnlehe n plaha u na. ¹¹ Pyar yīntaha n ba too, u n u ya pye ma yee: «Yagaa woo, n le cã laha ma yee, Yīnfua kē tuu u yāhāyīn tēnlehe nɔ wāã, u n ba ra sya yaha Yerote koho wo, tesē wānuhu gii ne pe Yīifee- pe n ke maa ra nuhu.»

¹² U n laam ga, ma Maari kaha kãnde sya ma ka. Nsān nahafua ba kē u ne, Nsān wii pe naa n yee Mareke. Nawee- busāã pye pe ba pe ya wāã ke kaha wo, ma naa Yāhā nar. ¹³ Tuu ga nɔ ke kaha na, u n ke kapahayē gbã, tēntēsya laale n pa loo n pai gbihi luhu, le myaha ba kē Orde. ¹⁴ Le tēntēsya le n le yīmbui luhu, ma cã Pyar kē. Le n nuhu yigi ter Orde kē, u sē yer ge yer ma ke kapahayē yār Pyar kē ye, ma fã ter, maa cãã le pãã pe nawee- ye ma yee, Pyar ma kapahayē na. ¹⁵ Pe n u pye ma yee, u yīn wee ye. U n sye ma yee cīinde ne. ¹⁶ Pe n maha yee, a Pyar yīrfua kē.

Pyar -sē pye u naa ke kapahayē gbã. Pe n ga ke yār ma yāã woo kē, le n pe bye fe gbe. ¹⁷ Pyar n koho kuã yir, ma yee pe yaha le. Yīnfua tuu u yi yaha ke nwompihi wo mii, u n le tōr pe ye. U n maha pe pye ma yee: «-Ye ga le pãã Yesu cīifua Syake ye tesē Yesu kãndeyārfa mpāy ne pe ma u Syake ne.» Tuu koo pãã wa, u n yi ma ter kue

ngaa ye.

¹⁸ Yīn n syii, seraasyi n nii fā gbey n klaha Pyar wīī ne, ncā u pye mii laa? ¹⁹ Yerōte n ta pe n u tay, pe sē u yāā ye. U n ta pe n pe seraasyi yey, seraasyi mpāy pe naa Pyar yān, pe sē waha laa cā pāā ye. U n ta pe n poo seraasyi yigi ga boo. Loo kur ye, Yerōte n yir Yude wo, ma tege ga Syesare wo, maa kuee ke fla na, ma faa ma-

Yerōte wāku

²⁰ Yerōte laam ba war Tyirfa ne tesē Syidōfa ne. Koo kui syān ngīī n pāā ta, ma pa poo n pai Yerōte nar, pe n wāā le. Pe tee naa dir wān busāā gbe Yerōte woo kāntraha na, ma naa n gaha te ne pe kui wo. Pe n cāā ka, maa Blatise woo nar, u n yer le na. Woo pye u ga waha kai yar Yerōte na u n le sya. Woo kē u pye Yerōte kaha tēntē-bye yīn na.

²¹ Pe ba per gii ta, pe n gaha pāā pe wāā le, koo per n ba nō. Yerōte n u nangbān nayre le koo per, maa tege nii u nangbān niisaha wo. U n kaplāntāhā pāā nanihi wo nawee- kē, nuhu n sya pe yigi. ²² Pe nawee- n nii n tē ma yee: «Yāhā kē ke nii n pāā, nawee ge sē kē ye.» ²³ Le yalebya wo, Yīnfua yāhāyīn tēnlehe waa n koho te u Yerōte na. U tee ba Yāhā myaha sya, ma ke ta u wān. Fyār n dye u wo u n ku.

²⁴ Loo kur ye, le Yīnfua kapāyīī -sē naa n gaha deydey, tesē mpāy pe naa n dye Yesu kānde wo, pe naa n syar. ²⁵ Barnabaase tesē Sol ne, pe ba poo war yīntaha yi wa, pe n yir ke Yurusalem wo ma dur ter ke Yātoosyi wo. Pe ba Nsān yigi taha pe ya na, Nsān wii pe naa n yee Mareke.

13

Barnabaase wāyāŋyi Sɔl ne Yesu kapāyī wātōr wī na

¹ Pe Yātɔɔsyi Yesu kāndeyārfa yawāhāfa nsoho wo, mpāy pye Yāhā kaplāŋ tōrfa. Mpāy maha pye pe naa nawee- klaha Yāhā kaplāŋ ne. Barnabaase pye pe ne, Syimu ne, Syimu wii pe naa n yee Nawɔ, ma suhu Lususe ne wii u n yi Sirene wo, Sɔl ne, Manayē ne, Manayē wii tuu ba wāā le fāngafua Yerote ne kaha neŋ wo. ² Per gaa, pe ba pe yē tā digi na, ma pe ya wāā ta ma nii naa Yīŋfua sey, Yāhā Yrā n ba pe pye ma yee: «Ye Barnabaase yāŋ yi ra kē tesē Sɔl ne. Tēn laa ma, n n yāŋ pe ga le tē.» ³ Pe n kuee koo yē wātā na digi na, ma klue taha pe na ma Yāhā nar pe kē, ma kānde wāā pe kē, pe n ter.

Barnabaase ye ka Syiper na Sɔl ne

⁴ Yāhā Yrā le Barnabaase ye lehe wāā Sɔl ne, pe n yi Yātɔɔsyi wo ma tege ga Seliise na. Pe n kuee ke fla na, ma salangbāŋ gbe, ma ka Syiper na. Koo kāntraha nge, muhulangbāŋ ke gbey le. ⁵ Pe ga nɔ ke Syiper na, klo lii pe cāā dye, pe naa le yee Salami. Pe n nii Yāhā kapān pāā ke fla na Yiifee- yawāhā nwey wo. Nsān Mareke pye pe ne, ma ba naa koho le pe ye.

⁶ Pe n ke kāntraha yār plaŋ, ma sya ga nɔ ke kuasaha fla na. Klo laa pye ke fla na pe naa n yee Pafosu. Pe n caifua waa yāā loo klo nde wo, pe naa u yee Gbara Yesu. Jrɛke yor wo u myaha ba kē Yelimase. U pye Yiifee. U ba u ya ta, woo ma Yāhā kaicāfua. ⁷ U ba nii u kāntraha fāngafua tāy. U fāngafua myaha ba kē Sersye

Pól. U ba kai- cǎ. Woo kē u ta, pe n Barnabaase ye yee ba Sól ne. U naa n traha u Yāhā kaplāṅ luhu. ⁸ U caifua Yelimase n nii n ke woo ga yer tā Barnabaase ye na Sól ne, ma maha nii n ke woo ga u fāngafua yīṅ wā klaha u ma n le Yāhā kapāyī sya cīinde ye. ⁹ Sól wii pe maha u yee Pól, yagaa Yāhā Yrā le u laam yī, u n nii u caifua waha n yāṅ, ¹⁰ ma ba u pye ma yee: «Ma mii ta ter kacāṅ, ma pee ter, sāndūpee dya kē ma ne, ma wee yāā wāyī wī na ye! Yīṅfua Yāhā ke kai-nkāy ta, ma tee yee, maa ke pye klaha-. ¹¹ Naa n luhu yagaa: Yīṅfua Yāhā ga koho te ma na, ma n nii fūū, ma yalaale pye, ma cǎ maha ba naa yai cǎā- yāā.» Le yalebya wo, Yelimase yīmpe n wō tā u na, u n u ya yāā yīmperwoho laam wo. U n nii figi gbey n klaha ke fla na ma nii waa ke u u yigi koho na. ¹² U kǎntraha fāngafua tuu nde yāā le pye nde, u n Yesu ta u Yater. Ke kaklaha ter ngī ba yē gbāā u na, kaklaha nkāy ke Yīṅfua Yesu wī pǎā nawee- ye.

Pól, Barnabaase ne Yātōosyi wo, Pisidi kǎntraha na

¹³ Pól ye n salangbāṅ gbe u nampyeṅ- ne Pafōsu wo, ma ka klo laa wo pe n yee Pērsye. Loo klo nde pye kǎntraha gaa na pe n yee Pǎāfile. Nsān Mareke n pe yaha koo fla na, ma dur ter Yurusalem wo. ¹⁴ Pól tesē Barnabaase ne, pe n ta ter pe yrāhā ye, ma yir ke Pērsye wo, ma ka klo laa wo pe n yee Yātōosyi. Loo klo nde pye kǎntraha gaa na pe naa n yee Pisidi. Kanii per, pe n ga dye nii ke Yiifēe- yawāhā nwoṅ wo.

¹⁵ Mpāy n ba kaplān kal Yāhā kānde katan saba wo tesē Yāhā kaplān tōrfa saba ne. Loo kur ye, pe Yiifee- yawāhā nwoŋ yahaseefa n ta pe n ga Pɔl ye yar ma yee: «Wo nna, laa ma pye ye ye, tee ga pāā pe yawāhāfa ye, ye laantor le pe laam wo tesē fānga ne, ye ga waha le pāā yagaa.»

¹⁶ Pɔl n yir, ma koho kuā yir pe nawee- ye, pe yaha le. U n pe pye ma yee: «Yii Yiisrefa tesē yii mpāy ne tee ba Yāhā nar yawāhā nwoŋ nge wo, ye bye -ye luhu ra ye! ¹⁷ Yiisrefa, Yāhā bii wo wāle poo yān yi. Ke pe yaha nampay Syipte kāntraha na, ma pe ta pe n syar ke fla na. Ke n maha bii yer ke fānga na, ma pe ta pe n waha fā yi ke Syipte wo. ¹⁸ Pe n ga dyε- gbeesī pye tēyāfūū klo wo, Yāhā n maha naa pe kē digi ne ke fla na. ¹⁹ Mpāy pye pe sē bii Yāhā cā ye, Yāhā n poo ter kuasī wīi kua kāntraha nge na pe naa n yee Kanaa, ma koo kāntraha nge wāā ke nna kē, wo wāle me. Koo kāntraha n nii pe wān. ²⁰ Koo kai- ngīi, ke gbe ma ga pye kua, ke waha dyε- yīisyān tesē dyε- gbeesī sēnsye syi kua. Loo kur ye, Yāhā n kaplān cerfa ta wo wāle yīn na, ma sya ga waa u Yāhā kaplān tōrfua Samuyel yai na. ²¹ Loo kur ye, pe n yee poo ma yīnfua wīi na, wii tuu ga nii pe kāntraha kui kur bye yīn na. Yāhā n Sawile ta pe yīnfua. Kisi dya bii kē u ne. Bēsyamε kaha kur waa bii kē u ne. U n nii ye wāle yīn na dyε- gbeesī. ²² Yāhā n bii Sawile ta u saha nii pe yīn na ye, ma u miy yaha, ma Dawide ta pe yīnfua. Yāhā n u wīi pāā ma yee: <N Yisay dya Dawide yān yi.

Ta laanfua kē u ne.

U ga ba ta laam wūhū bye pye.>

²³ Dawide kur waa kē Yesu ne. Yāhā bii yē ter Yiisrēfa ye, koo ga ba Syayahafua nɔ wāā pe kē, woo Syayahafua kē Yesu ne. ²⁴ Nsān n ba cāā yir Yesu yaha. U naa le pāā Yiisrēfa bye ye, pe le sya pe cā pe kapee- sē yō ye, pe ke wāpyeŋ miy yaha, pe cā pa u n ba pe tāā yi loho wo, nawee- bye yīnde na pe n cā. ²⁵ Nsān kuyale ke ba gbe taha, u naa nawee- yar ma naa n yee: <Wii wāpaŋ tee n sēŋ, woo sē kē ndoo ne ye. Ufua ma u n pai ra kur ye. Ta syi sē yai u ntān sale wāfer ne u tre na ye.>

²⁶ Wo nna, yii mpāy tee ma Brama kur wām, ma suhu mpāy bye ne pe pa ke Yāhā nar yawāhā nge wo, yii me tee yai ye cāā le kapāyī luhu, le kapāyī lii le u Syayahafua wī pāā. ²⁷ Ye sē yāā, Yurusalemfa tesē pe yahaseefa ne, pe sē ke kai- war ye, kai- nkāy wo faale Yāhā kaplāŋ tōrfa pe bii cāā yrūhū yaha u Syayahafua wī na. Pe sē maha ba cā yoo kē u Yesu ne ye. Pe ta pe n u boo. Kai- ngī ke u Syayahafua dye yagaa poo pyer kāmāy na, koo kai- kē wo faale Yāhā kaplāŋ tōrfa pe bii cāā yrūhū yaha. Pe sē maha ke cā ye. Koo kai- -sē kē pe n kal pe ye cāwāā cāwāā, Yiifee- kani per wo. ²⁸ Pe ba u sāhā, pe sē laa wāpee gē yāā tuu pye ye. Pe n sye ma yee, fāngafua Pilati n ta pe n u boo. ²⁹ Kai- nkāy bye, ke bii cāā yrūhū yaha u wī na, ke n pai u dye, pe koo bye pye wa u na, pe n u tege u kueymartrā na, ma ga u le gbī wo. ³⁰ Yāhā n -sē ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye. ³¹ Mpāy pe ba yir u ne Galele kāntraha na ma ka u ne Yurusalem wo, u n plii buar raa pye wāyiŋ ne pe na. Yesu tuu naa kai- nkāy pye pe n naa n yāā

yīnde ne, ma suhu nkāy ne tuu naa n pãã pe n naa n luhu nditye ne, koo kai- ngĩ bye kē pe pãã n tay nawee- ye. ³² Koo kē wo n nii loo kapāyĩ nde tōr n yar ye na. Yāhā ke bii yē ter wo wāle ye lii ne faale wo, loo ne le kapāyĩ nde ne. ³³ Yāhā le pye wii poo kē, wii mpāy too ma pe kur kue pii. Ke Yesu ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāṅ na gbaafa ye, wo cā yagaa, ke bii yē ter wo ye lii ne, ke le pye wa wo kē. Le ma le yrūhū yaha ke Yāhā wāsey yay syāṅ fla wo ma yee:

⟨Mboo kē, ma ma ra Dyapuai,
ma gbe nanga na, nawee- ga cā,
n ma ma Tuhufua.⟩

³⁴ Yāhā bii yee, koo ga ba u ta u n yir gbā wo, u dur ba yrāṅ na gbaafa ye, tesē gbā ma n maha waha yia yāã u na ye. Ke naa loo pãã kaplāṅ ngĩ ne ma yee:

⟨Tē bii yē ter Dawide ye kayūhū nkāy ne,
n ga ke wāã ye kē cīinde.⟩

³⁵ Le maha ma le yrūhū yaha ke Yāhā wāsey yay teelaa fla wo ma yee:

⟨Ma nawee wii raa yāṅ yi,
ma saa sya u n fūhū nii gbĩ laam wo ye.⟩

³⁶ Dawide woo na, tuu yir u yai ne, u u tēn lay tē le Yāhā laam wĩ wāpye wĩ na. Tuu -sē bii ku, pe n u le u wāle ne, u kuee gbĩ laam wo ma fūhū. ³⁷ Yāhā ke -sē wii ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāṅ na gbaafa ye, woo sē kuee gbĩ laam wo ma fūhū ye.

³⁸ Wo nna, -ye cā loo na ye yee, woo kāmāy ne, le kapāyĩ n nii n tōr nawee- ye, lii le n yee, Yāhā pe kapee- gbe n kãã pe yīṅ na. ³⁹ Musa tuu le Yāhā kãnde katanṅ nkāy tōr, koo saha ye ta, ye n

sron Yāhā yīnde na ye. Wii woo u -sē Yesu ta u Yater, Yesu ga ufua ta, u n sron Yāhā yīnde na.
⁴⁰ Yāhā kaplān tōrfa pe lii pāā yaha, -ye yii yigi, ye ma syi ye wīi n nii koo syi ye! Pe bii le pāā yaha ma yee: Yāhā yee:

⁴¹ <-Ye yān, yii mpāy tee tee n pāā Yāhā wīi na,
 -ye yān lii ne tē ga ba pye,
 le ga ba nii ye ye yēgbāā wīi,
 ye ga ba kuee le wo.

N ga ba loo pye ye yīnde na,
 ye saa ba ku wa ye.

Wātōr wīi syi dyaŋ pe ne ga ba loo nde tōr ye ye,
 yaa yee, cīinde sē ne ye.> »

⁴² Pōl tesē Barnabaase ne, pe ba pāā wa ma yi ke Yiiffee- yawāhā nwoŋ wo, nawee- n pe nar, pe maha dur ba koo kaplān ceŋ ya pāā kani per gaa, kii ke n pai. ⁴³ Naweete- mpāy pe naa Yiiffee- Yāhā kānde yār, poo busāā mpāy ma suhu Yiiffee- busāā mpāy ne, pe n nii n taħa Pōl ye na Barnabaase ne. Pōl tesē Barnabaase ne, pe n pāā pe ne, ma pe gbihi yar, ma pe pye ma yee, Yāhā ke laantār wīi lii pye pe kē, pe le yigi klue sīi.

⁴⁴ Cāwāā gaa n taħa. Koo cāwāā kani per, pe klofa bye n nii mii, pe pa tān pe n pai ke Yāhā kaplān luhu. ⁴⁵ Pe Yiiffee- yahaseefa ma suhu Yiiffee- mpāy ne, pe pe nabuar yāā pe n luhu Pōl ye ye, laanyar n pe yigi pe n nii Pōl yē kaplān kai, ma maha nii u tyehē. ⁴⁶ Pōl tesē Barnabaase ne, pe n pe Yiiffee- yar laħa laanyīn ne ma yee: «Le Yāhā kapāyīi yai le ne cāā tōr yii poo ye. Tee -sē le wīi sye ma yee, ye sē yai cīinde yrā wāyāā ne

ye, wo mii, too wã klaha mpãy kuε ye, mpãy pe wee Yiiffee- ye. ⁴⁷ Yĩŋfua gε wo yar le ne ma yee:

<N ma yãŋ yi,

ma ma ta cãã- wãŋ syi dyaŋ

mpãy ye pe wee Yiiffee- ye.

N ma yãŋ yi,

ma yee ma le wãsyayaha kapãyĩĩ tōr ga yi

deydey kui byε ne kãntraha nge na.> »

⁴⁸ Mpãy pe wee Yiiffee- ye, pe kaplãŋ ngĩĩ luhu, pe n nii nuhu di, ma nii le Yĩŋfua kapãyĩĩ sey. Yãhã ke mpãy ta, pe waha ba cĩĩnde yrã yãã, poo byε n le kapãyĩĩ sya, ma Yesu ta pe Yater. ⁴⁹ Le Yĩŋfua kapãyĩĩ naa n cããŋ koo kuε kãntraha byε wo.

⁵⁰ Canangbãy tii te naa Yiiffee- wãlε kãnde yãr, ma suhu le klo yahaseefa ne, pe Yiiffee- n poo mii sũũ le Pɔl ye na Barnabaase ne, pe n pe nuhu, ma sya pe kar yi kãã pe kãntraha wo. ⁵¹ Pɔl tesē Barnabaase ne, pe n pe tre mplēm kor yaha koo fla Yiiffee- na, ma ter klo laa wo pe n yee Yikō.

⁵² Pɔl ye pe ter, ma pe Yesu kãndeyãrfa mpãy ta yaha ke fla na, Yãhã Yrã n pe laam yĩĩ, pe n nii nuhu ya di.

14

Pɔl Barnabaase ne Yikō wo

¹ Pɔl ye n ga dye Yikō wo Barnabaase ne, ma ka koo fla Yiiffee- yawãhã nwoŋ wo, ma Yãhã kapãn pãã nawee- ye. Yiiffee- busãã tesē nawee- busãã mpãy ne pe sē pye Yiiffee- ye, Pɔl ye kaplãŋ n tãy pe ye pe n sya Yesu ta pe Yater. ² Yiiffee- mpãy -sē ba sye, poo saa Pɔl ye kaplãŋ sya cĩĩnde ye. Poo mii n nawee- mpãy sũũ, mpãy pe sē pye Yiiffee-

ye, pe n sya nii wāpee ga pe Yesu kāndeyārfa wīi na. ³ Pōl ye n kuee Barnabaase ne ke Yikō wo, ma faa ma-. Pe ba pe koho taha yaha Yīnfua na, ma naa pe kaplān pāā laanyīn ne. Yīnfua naa fānga wāā pe kē, pe n waha naa laanwo wūhū pye tesē yēkā wūhū ne nawee- n waha naa n cā, kapāyīi lii pe n pāā nde Yīnfua laantār wīi na, cīinde ne. ⁴ Pe kaplān n pe klofa ta, pe sē nii yīmbui nen na ye. Mpāy n kuee Yiifee- kur ye, mpāy n -sē taha pe Yesu tēnlehe na.

⁵ Pe Yiifee- tesē pe naweete- mpāy ne pe sē pye Yiifee- ye, poo mii tesē pe yahaseefa ne, pe naa pe ya gbihi, poo ga Pōl ye nuhu Barnabaase ne, pe pe waa boo ntēmbar ne. ⁶ Pe naam syām n yi le cān na, ma ta tēr fā ga Liiser kue ye Darbu ne, ma suhu koo kui syān ngīi kānkāy kusyīmbēhe ne. Kāntraha gaa kui ba kē, pe naa ke yee Lakoni. ⁷ Pe n nii le Yesu kapāyīi tōr koo fla na.

Pōl tesē Barnabaase ne Liiser wo

⁸ Loo klo nde wo pe naa n yee Liiser, tākurfua waa pye, u naa n nii wānii ya. U ba see u tākur ne ke dyaŋ, u sē ba yir yer yāā, ma yār yāā ye. ⁹ U naa Pōl kaplān luhu. Pōl n u waha yān, ma le yān cā u dya yīntaha na ma yee, u dya laam wo u le sya wa laantee nen ne Yesu ga waha u jaa. ¹⁰ Loo na, Pōl n yīmbui yir, ma u pye ma yee: «Yir, ma gbihi tāhā yer ma tɾe na!» Ū dya n kur ye tāhā yer u tɾe na, ma nii n yār. ¹¹ Pe nabuar pe yāā Pōl lii pye, pe n tē sya Lakonifa yor wo ma yee: «Te mpar te ya wā klaha nawee-, ma tege ba wo ye!» ¹² Pe n nii Barnabaase yee Yeepeta, ma yee Pōl woo ma kaplān pāāfua, ma nii u yee

Makur, pe klo mpar myar ne. ¹³ Mpar rii pe n yee Yeepeta, te kangbāŋ pye le klo dyesaha fla na. Ke yūndefua n napa mpāy yāŋ yi ma faasyĩmbir raa gbihi maha pe na, ma ka pe ne, ke kapahayē kue ye. U naa n ke, u ga pe napa boo, u Pɔl ye tēj Barnabaase ne. Pe nabuar bya maha naa pe wātēj wĩ ke. ¹⁴ Pe Yesu tēnlehe syām pe le luhu, le sē tāy pe ye ye, pe n sya pe ya nayre tyĩn jūū, ma fā dye pe nabuar laam wo, ma nii n tē, ma yee: ¹⁵ «Naambiyām, nwa ye n nii loo nde pye? Naweete- ya me wo ne ye dyaŋ. Wo pa le Yāhā kapāyĩ ne ye kē, ma yee ye nekla wān nde tee ta ye mpar ma n tēj, -ye re gbe ga miy yaha, tee ye yĩntar sroŋ cĩnde Yāhā ya ye, cĩnde Yāhā gii ke ma yrāŋ na yalebye, koo gii ke yāhāyĩŋ ta, kāntraha ne, muhulangbāŋ ne tesē wān tii bye ne te ma te laam wo. ¹⁶ Nawee- terfa mpāy pe wee Yiifee- ye, faale wo Yāhā bii tyii pe na pe n naa pe laam kānde yār. ¹⁷ Ke sē -sē tyii ke ya wĩ wāyar na ye na ke kayūhū wāpyeŋ ne ye kē ye: Yalebye ke ga ta sesaha n yir yāhāyĩŋ na ke too, yĩnwoho cāã n dye ye n dir yāã busāã. Koo kē ke ye yē digi yi, ma maha ye laam ta nuhu fla.» ¹⁸ Pe Yesu tēnlehe pe sya kaplāŋ ngĩ pāã, pe -sē maha fāy, ma cā waha yer tā pe nabuar na, pe sē pe tēj ye.

¹⁹ Yiifee- mpāy -sē yir Pisidi Yātɔɔsyi wo tesē Yikō ne, ma pa ke Liiser wo. Pe n pe nabuar sūū, ma pe bye wlaŋ taha pe ya na, pe n nii Pɔl waa ntēmbar ne, poo ga u waa boo. Pe n yee u ku, ma u fle ga miy yaha le klo kānkāy na. ²⁰ Yaliile pe Yesu kāndeyārfa poo ya pe ba wo tā u na, u

n cã yir loo na, ma wlãhã dye pe ne le klo wo.

Pe wãdurbaŋ Syire kãntraha na, Yãtɔɔsyi wo

Ke yĩnsyii wo pe n yir Barnabaase ne pe syãm, ma ka klo nde wo pe n yee Darbu. ²¹ Pe n le Yesu kapãyĩ pãã koo fla na nawee- busãã n le luhu, ma Yesu ta pe Yater. Loo kur ye, pe n dur ga Liiser wo ma suhu Yikõ ne, tesẽ Yãtɔɔsyi ne Pisidi kãntraha na. ²² Pe naa pe Yesu kãndeyãrfa laam yĩn, ma naa pe yar, pe pe ya plãhã Yesu wãta wĩ ne pe Yater. Pe naa pe yar ma yee: «Wii ma yee u ga dye Yãhã Yai wo, ufua ga cãã kayĩhĩ yãã wa.» ²³ Yesu kãndeyãrfa yawãhãfa ma pye na, Pɔl tesẽ Barnabaase ne, pe ga mpãy yãŋ yi pe laam wo, pe pe ta pe yawãhãfa yahaseefa. Loo na, pe ga pe yẽ tã digi na pe Yãhã nar, pe pe le soho Yĩnfua koho wo, woo wii pe ta pe Yater.

²⁴ Loo kur ye, pe n dye yi ter Pisidi kãntraha kui nkãy wo, ma ga yi Pããfile kãntraha na. ²⁵ Pe n le Yãhã kapãyĩ pãã koo fla na, klo laa wo pe n yee Pɛrsye, ma ka tũntũn klo laa wo pe n yee Yatale. ²⁶ Pe n ga salangbãŋ gbe koo fla na, ma dur ga Yãtɔɔsyi wo, Syire kãntraha na. Loo klo nde ne, pe Yesu kãndeyãrfa ba Yãhã nar pe kẽ, ke naa laantãr wĩ pye pe kẽ, pe n waha le Yãhã tēn tē. Loo tēn ne, pe ga tē kua, ma dur ba.

²⁷ Pe ga dye ke Yãtɔɔsyi wo, pe n pe Yesu kãndeyãrfa yawãhãfa yee wãã ta. Pe ba tēn lii tē Yãhã kãmay na, tesẽ mpãy pe wee Yiifeye, Yãhã ke ba pye mii, ma poo mii bya ta pe n waha Yesu ta pe Yater, pe n koo bye tōr yar pe Yesu kãndeyãrfa na. ²⁸ Loo kur ye, Pɔl tesẽ

Barnabaase ne, pe n faa nii ma- loo klo nde wo, pe Yesu kāndeyārfa ne.

15

Yesu kāndeyārfa ma yawāhā na Yurusalem

wo

¹ Yiifee- Yesu kāndeyārfa mpāy pe pye Yude wo, pe n yir ma pa Yātōosyi wo, ma ba nii Yesu kāndeyārfa klaha nde ne, ma pe pye ma yee: «Ye ma yee ye sē kūū mii Musa kānde le yar wo na mii ye, ye saa waha sya yaha ye.» ² Pōl tesē Barnabaase ne, pe sē yer pe kaklaha nge na ye, le n sya nii kaplāņ wātyīn pe nsoho wo. Pe n le pāā ta ma yee, Pōl, Barnabaase ne, ma suhu Yātōosyifa mpāy ne, pe ka Yurusalem wo pe ga le yey yāņ pe Yesu tēnlehe ye tesē pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa yahaseefa ne. ³ Pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa n pe wār wāā kānde wo. Pe n dye yi ter kui nkāy wo, kāntraha gaa na pe naa n yee Fenise, ma suhu Syamari kui nkāy ne. Mpāy pe wee Yiifee- ye, ma ba dye Yesu kānde wo, pe poo wīl tōr naa n gaha nawee- ye, le n naa nuhu yigi Yesu kāndeyārfa bye kē.

⁴ Pe ga dye Yurusalem wo, pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa bye n pe wāā, pe Yesu tēnlehe ne pe yawāhāfa yahaseefa ne. Yāhā ke ba Pōl ye ta ma tēn lii tē, Pōl ye n koo bye tōr pe ye. ⁵ Farisyē mpāy pe Yesu ta pe Yater, poo mpāy -sē pye ke fla na. Pe n yir ma yee: «Yesu kāndeyārfa mpāy pe wee Yiifee- ye, poo yai wākūū ne. Pe maha yai pe naa n yār le kānde wo, lii Yāhā le yar Musa na.» ⁶ Pe Yesu tēnlehe n pe ya wāā pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa yahaseefa ne, poo ga le fla yāņ.

⁷ Pe n kaplān tyīn ma-. Pyar n yir ma yee: «Wo nna, ye cā ma yee, Yāhā ba ra yān yi le yale dey ma ra ta, ta n ga le Yesu kapāyī yar mpāy na pe wee Yiifee- ye, pe le luhu pe Yesu ta pe Yater. ⁸ Yāhā gii ke nawee- bye laam wūhū cā tān, ke pe sya, ma sya Yāhā Yrā le pe laam wo wo wān syi dyan. Loo nde ta wo n waha cā, Yāhā pe bya kue yān.

⁹ Pe Yesu ta pe Yater, Yāhā pe bye ta wo ne koho neṅ na, ma pe kapee- yee laha kāā pe yīn na. ¹⁰ Ye -sē pye mii yagaa ma yee, yaa Yāhā pye yān, ma n ke yii ga teger ta Yesu kāndeyārfa na, teger rii syi wo wāle tesē wii ge ne, waa sē waha te syi tēn yāā ye. ¹¹ Wo nanem bye sē n yee la, Yīnfua Yesu laantār kāmāy ne too sya yaha? Poo wī bya wee la koo syi?»

¹² Loo na, pe nawee- bye n yaha le, ma n luhu Barnabaase ye kaplān ye, Pōl ne. Yāhā ke ba Barnabaase ye ta Pōl ne, ma yēkā wūhū nkāy pye tesē laanwo wūhū nkāy ne, pe nawee- mpāy nsoho wo, mpāy pe wee Yiifee- ye, pe n koo ngī bye tōr yar pe nawee- na. ¹³ Poo nawee- syām mii pe ba pāā wa, Syake* n kapān gbe ma yee: «Wo nna, -ye luhu ra ye! ¹⁴ Mpāy pe wee Yiifee- ye, Yāhā pe kue yān faale wo, ma nawee- mpāy yān yi pe laam wo pe nii u wām. Pyar loo nde tōr yar wo na ke yagaa nge na. ¹⁵ Pe Yāhā kaplān tōrfa kaplān ge maha n gaha koo kue ye. Ye cā, le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbān wo ma yee, Yīnfua le pāā ma yee:

* **15:13** 15.13 U Syake pye Yīnfua Yesu cīfua; u pye Yurusalem Yesu kāndeyārfa yawāhāfa yīn na.

16 <Loo kur ye,

n ga ba dur ba.

Faale Dawide yīnfar wee nantān

u kur kuε pii ye ye,

mii kaha dyan ke too.

N -sē ga maha ba too yīnfar nde wāā

u kur kuε puee waa kē,

le n nii miī kaha dyan ke ba too,

ta n ke gbihi fāā.

17 Loo na, nawee- mpāy pe kuee,

pe ga ba naa Yīnfua fla ke,

pe naa n taha u na.

Nawee- terfa mpāy byε pe wee Yiiffee- ye,

poo mii, tē mpāy yān yi pe laam wo,

pe nii ra wām,

pe byε ga ba naa Yīnfua fla ke,

pe naa n taha u na.

18 Yīnfua kapān ne nde.

U loo yar yaha le yale dey.> »

19 Syake n maha pe yar taha ma yee: «Loo ne, ta laam wo, mpāy pe wee Yiiffee- ye, ma nii Yesu kāndeyārfa, teger raa sē yai te taha pe na ye.

20 Wo ga waha saba waa yrūhū wāā pe kē, wo pe yar, waa ma kla gii boo le soho mpar koho wo, pe ma n ke kaa ye. Tesē, pe ma kla gii boo pe sē ke kuāy ye, pe ma n ke kaa ye. Tesē, pe ma n naa ntān kaa ye. Tesē, pe ma n naa tyatyāhā pye ca kuε ye tesē naam kuε ye ye. 21 Ye cā ma

yee, ma gbe wo yahasee wāle mpāy cāā na, ma sya ba waa yagaa na, kānde lii Yāhā le yar Musa na, le n kal kani per kani per, wo Yiiffee- yawāhā nwon wo.»

Yesu kāndeyārfa mpāy pe wee Yiifee- ye, saba ka pe ye

²² Loo na, Yesu tēnlehe tesē Yesu kāndeyārfa yawāhāfa yahaseefa ne, ma suhu pe Yesu kāndeyārfa bye ne, pe n pāā ta ma yee, poo ga nawee- mpāy yān yi pe ya laam wo pe pe lehe wāā Yātoosyi wo Pōl ye ne pe syām Barnabaase ne. Yudi wii pe naa n yee Gbarsabaha ma suhu Silaasyi ne, poo mpāy pe Yesu kāndeyārfa naa pe miyūhū yee, pe n poo yān yi, ma pe lehe wāā Yātoosyi wo Pōl ne. ²³ Pe ba pe lehe wāā pe ga saba wii kē, u ba yrūhū ma yee:

«Wii Yesu tēnlehe, wii Yesu kāndeyārfa yawāhāfa yahaseefa, wii mpāy too ma ye Yesu kāndeyārwei Yurusalem wo nwo, wo saba nwo yrūhū no wāā ye kē,

yii mpāy tee wee Yiifee- ye, ma ma Yesu kāndeyārfa, ma nii Yātoosyi klo wo kāntre nde ne pe n yee Syire, ma suhu Sersyi ne.

Wo syaha ma ye ye.

²⁴ Wo le luhu pe yee nawee- mpāy yir wo fla na, ma ga ye laam wlāhā ntāncer kaplān nkāy ne. Wii sē kē too pe lehe wāā ye ye ye. ²⁵ Loo ne, wo n yimbui wāā le, ma nawee- mpāy yān yi ma pe lehe wāā ye ye. Poo pe ga wo naam-biyābua syām mii wār ga, Pōl tesē Barnabaase ne, ²⁶ poo mpāy pe gbā yē nder ma pe ya plāhā ma kuee Yesu tēn wo. ²⁷ Yudi tesē Silaasyi ne, poo me too lehe wāā ye ye. Nkāy too yrūhū saba laam wo pe ga ke gbihi pāā ye n luhu. ²⁸ Ye sē yāā, le Yāhā Yrā ma suhu wii ge ne, wo yee wo saa teger raa ta ye na ye. Kai- ngi too ga yar ye na, nawee- bye yai pe koo gbihi yigi.

²⁹ Koo kē ngĩ: Pe ma kla gii boo le soho mpar wān koho wo, ye ma syi ke kaa ye. Tesē, kla gii ne pe ma yee pe sē ke kuāy ye, ye ma n ke kaa ye. Tesē, ye ma n naa ntān kaa ye. Tesē, ye ma n naa tyatyāhā pye ca kuε ye tesē naam kuε ye ye. Ye ma koo ngĩ gbihi yigi, le yō.

Wo byε ye syar tān.»

³⁰ Pe mpāy lehe, pe n kānde wāā pe kē, pe n ka ke Yātōosyi wo. Pe n ga dye, ma pe Yesu kāndeyārfa byε wāā, ma u saba le soho pe koho wo. ³¹ Pe n u saba kal, ke kaplān n tāy pe ye ma maha pe laam yīn. Loo nde n nii pe ye nuhu. ³² Yudi tesē Silaasyi ne, pe pye Yāhā kaplān tōrfa, poo n kapān gbe, ma pāā ma- pe Yesu kāndeyārfa ne, ma pe laam yīn, ma maha pe laam gbihi ta. ³³ Pe n faa ma- koo fla na. Loo kur ye, pe Yesu kāndeyārfa n ba Yāhā nar ke kānde yigi pe kē, pe n dur ga pe nna fla na Yurusalem wo, pe nna mpāy pe pe lehe wāā. [³⁴ Silaasyi woo n kuee ke fla na, ma yee le tāy woo ye.] ³⁵ Pōl tesē Barnabaase ne, poo byε n kuee ke Yātōosyi wo. Pe naa nawee- klaha, ma naa le kapāyī tōr nawee- ye, kapāyī lii le Yīnfua wī pāā. Mpāy maha pe ne loo tēn nde na.

Pōl ye cāān pe ya na Barnabaase ne

³⁶ Per gaa, Pōl n ba Barnabaase pye ma yee: «Too ba Yīnfua kapāyī pāā kui nkāy wo, -too dur ga, waa ke fla Yesu kāndeyārfa yān, pe ma mii.» ³⁷ Nsān wii pe n yee Mareke, Barnabaase naa n traha u u yigi taha pe na. ³⁸ Pōl n -sē yee: «Woo sē na, u ba tēr wo yaha, per gii too pye Pāāfile kāntraha na. U sē maha ba kaa taha

yãã wo na ma ka teelaa wo le tēn wĩĩ na ye.»
³⁹ Yēcroho n dye pe nsoho wo, pe n sya cããŋ pe ya na. Barnabaase n Mareke yigi taha u ya na, pe n salangbãŋ gbe, ma tɛr Syiper kãntraha kuɛ ye. ⁴⁰ Pɔl n Silaasyi yãŋ yi, pe Yesu kãndeyãrfa n Yãhã nar ma pe le soho Yãhã laantãr koho wo. Pe n tɛr. ⁴¹ Pɔl ye n tɛr Syire kãntraha na tesɛ Sersyi kãntraha ne, ma nii pe Yesu kãndeyãrfa laam yĩn, ma nii pe yar pe pe laam waha Yesu wãta wĩĩ ne pe Yater.

16

Timuti taha Pɔl ye na Silaasyi ne

¹ Pɔl n ga dye Darbu wo, ma yir ke fla na, ma ga dye Liiser wo. Loo klo nde wo, Yesu kãndeyãrfua waa pye, u myaha ba kɛ Timuti; u nahafua pye Yiifeesya, ma Yesu ta u Yater, ma sron le kãnde wo. U tuhufua sɛ pye Yiifee ma ba wãkũũ kãnde cã ye. ² Yesu kãndeyãrfa mpãy pe pye Liiser wo tesɛ Yikõ ne, pe naa u Timuti wãyĩĩ pãã. ³ U wĩĩ n tãy Pɔl ye, u n sya u yigi taha u ya na. Yiifeempãy pe -sɛ pye koo kuɛ kãntɛ na, pe byɛ ba cã ma yee, u tuhufua wee Yiifee ye. Loo n ta Pɔl n u kũũ.

⁴ Kai- nkãy pe Yesu tēnlɛɛ pe pãã ta Yurusalem Yesu kãndeyãrfa yawãhãfa yahaseefa ne, Pɔl ye ma ga dye klo lii wo, pe ga loo byɛ pãã pe Yesu kãndeyãrfa ye, pe maha pe yar pe naa n pye koo syi. ⁵ Pe Yesu kãndeyãrfa yawãhãfa naa pe ya plãhã Yesu wãta wĩĩ ne pe Yater. Kaa maha naa n taha pe wãnihi na, plii wuhu na.

Yãhã Pɔl ta u ka Maseduan kãntraha na

⁶ Yāhā Yrā sē sya Pɔl ye n le Yāhā kapāyī pāā Yasyifa ye ye. Pe n dye yi ter Firsyi kântraha ne tesē Galasyi kântraha ne. ⁷ Pe ga nɔ gbe taha Miisyi kântraha na, pe n yee poo ga ka Bitini kântraha na. Yāhā Yrā sē le sya pe ye ye. ⁸ Pe n dye yi ter Miisyi kântraha wo, ma ka klo laa wo pe naa n yee Toosa; le klo pye muhulangbān tāy. ⁹ Yimper wo, Pɔl n ba yāā mii wāytāā dyaŋ u na, u n Maseduanfa naa waa yāā tuu yir yer, ma nii u nar ma yee: «Pa Maseduan kântraha na, ma ba wo sya yaha!» ¹⁰ Pɔl tuu u dya yāā pe wāytāā wo ke syi, poo, tesē ndoo Luke ne, wo n cā ma yee, Yāhā wo yee too ka wo ga le Yesu kapāyī yar Maseduanfa na. Wo n nii wākaŋ ke koo fla na.

Pɔl ka klo laa wo pe n yee Filipe

¹¹ Wo n salangbān gbe Toosa na, ma sron ka kântraha gaa na pe naa n yee Samotraasi. Muhulangbān koo kântraha nge gbey le. Ke yīŋsyii wo, wo n ka klo laa wo pe naa n yee Naplosyi. ¹² Naplosyi wo, wo n yi ke salangbān wo, ma ka Maseduan klo laa wo pe naa n yee Filipe; le ba gboho. Wɔrmefa maha ba nihi loo klo nde wo. Wo n plii raa pye ke fla na. ¹³ Kanii per, wo n yi le klo wo ma ka ke fla lafende fla na, ma yee laa na waa teelaa fla yāā Yiiffee- pe pe ya wāā na, ma Yāhā sey. Wo n ga ca mpāy yāā pe pe ya wāā nii, wo n tege nii ma pāā pe ne. ¹⁴ Pe laam wo, cɔɔ waa pye, u myaha ba kē Liidi, u naa n yi klo laa wo pe naa n yee Tadir, u naa wangbāhā fahawān taa cāā troho, te pye wāyēr. U naa Yāhā ke. U naa ndityuhu yaha wo

kaplān na, Yīnfua n u laam ta u n nii Pɔl kaplān luhu kayi ne. ¹⁵ Loo kur ye, u n le sya u kahafa bye ne, pe n pe tãã yi loho wo. Loo le pye wa, u n wo yee ma yee: «Ye ma cã, n Yīnfua ta ra Yater cĩinde, -ye ba kuee ra kaha wo!» U n tãhã yer le na, wo n le sya u ye.

Pe Pɔl ye tã nwompihi wo

¹⁶ Per gaa, too naa n gaha Yãhã narsaha wo, tēntēsya laale n wo wãã ba: Sãndũpee pye u yīn na, ma u ta u n waha kai- yān naa n cã, ma waha ke cãã tōr naa n yaha. U naa loo pye, ma war busãã sya naa n gaha u yīnfa kē. ¹⁷ U n nii n taha wo na, Pɔl tesē wii ne, ma nii n tē ma n yee: «Yãhã gii ke ma ncaha ye, koo tēntē- me naam mii ne! Kãnde lii ya le ga waha nawee sya yaha, loo kãnde kapãyĩ ne pe n yar ye na.» ¹⁸ U naa loo pye plii bye. Per gaa, le n sya ba sye Pɔl ye, u n wã klaha, ma sã u sãndũpee na ma yee: «Yesu Crise myaha na, n yee, ma tege kãã u yīn na!» U sãndũpee n tege kãã u tēntēsya le yīn na le yalebya wo. ¹⁹ Le tēntēsya le yīnfa pe yãã, u saha laa yān cã tōr nantān u war sya pe kē ye, pe n Pɔl ye yigi ga fānga na Silaasyi ne nanihi fla wo, pe klo yahaseefa fla na. ²⁰ Pe n ka pe ne pe klo fāngafa yahasee ye, ma ga le pãã ma yee: «Naam mii ma, pe kai- wlãhã wo klo laam wo. Yiifee- me pe ne. ²¹ Wii mpãy too ma Wormefa, wo kãnde le yee lii sē yō ye, too ma n naa le pye ye, loo ne pe ta ma nawee- klaha.» ²² Pe nabuar bya n yee, pe tee pye. Pe klo fāngafa n ta, pe n Pɔl ye nayre fer kãã pe na, Silaasyi ne, ma pe gbã sãngblã ne. ²³ Pe n pe kã gbã, ma pe tã nwompihi

wo, ma u nwompihi sēḡfua pye, u pe yāḡ naa n yō. ²⁴ Pe u nwompihi sēḡfua yar waha ke syi, u n ga pe le wāā ke nwompihi nwonuḡ gaa laam wo, ma pe tɾe pua yigi yaha katyir wān taa laam wo.

²⁵ Yīndyaha nsoho wo, Pōl ye n nii Yāhā nar Silaasyi ne, ma nii yay le ma Yāhā sey. Pe nwompihifa bye naa pe yīmbuhu luhu. ²⁶ Yalaale wo, kāntraha n yehe fānga ne, ke nwompihi nakūy bye n sya yehe. Te kāānklee bye n ta tɾ yār te ya ya. Ntēn wān tii pe ba ta ma pe nwompihifa pua, te bye n ta tɾ sāhā te ya ya.

²⁷ U nwompihi sēḡfua n yir wāy na; tuu yāā ke nwompihi kāānklee te yār yaha, u n yee pe nwompihifa ga pye pe fā tɾ, ma u yūntrūhū tyīn kuā, woo ga u ya boo. ²⁸ Pōl n tē sya fānga ne ma yee: «Ma'a syi ma kapee pye mii na ye, wo bye ma nwo!»

²⁹ Ke pye yīmper wo, u nwompihi sēḡfua n naa nar sya, ma fā dye ke nwompihi nwonuḡ laam wo, maa too kānklūy na, Pōl ye yahasee ye Silaasyi ne, ma nii n sege fyar koho wo. ³⁰ U n ta, pe n yi, u n pe yey ma yee: «Lɛfa, n ga waha pye mii, n waha sya yaha?» ³¹ Pe n u yē sya ma yee: «Yīḡfua Yesu ta ma Yater, maa sya yaha, mboo tesē ma nna bye ne.» ³² Loo na, pe n u Yīḡfua kapāyī pāā laha u ye, woo tesē u kahafa bye ne. ³³ U nwompihi sēḡfua n pe yigi ga ke yīmper wo le yalebya wo, maa pe nar yee pe kē. Pōl n ta tɾ u tāā yi loho wo, woo tesē u nna bye ne. ³⁴ U n Pōl ye yee, pe n dugu dye u ne u nwonuḡ wo, ma di. U dya tuu Yāhā ta u Yater, woo tesē u nna bye ne, le n nii u ye nuhu.

³⁵ Yīŋ n syii, pe klo fāngafa n pe tēntē- mpāy lēhe wāã, pe n ba u nwompihi sēŋfua pye ma yee, u naam mii yi yaha. ³⁶ U nwompihi sēŋfua n le pāã Pɔl ye ma yee: «Pe klo fāngafa nawee-lēhe wāã, ma yee n ye yi yaha. Laa wee ye, ye ga waha yi ye ter pra.» ³⁷ Pɔl n -sē pe fāngafa tēntē-pye ma yee: «Pe ta pe n wo gbã nanihi laam wo, pe sē cāã wo sãhã laa gɛ ne ye, wii mpāy too n tōr Wɔrmefa ne! Pe n maha wo tã nwompihi wo. Yagaa, pe n traha pe wo yuhu yi yaha, waa ma n yi le cāŋ na ye. Wo saa le sya ye! Pe pa pe ya ya, pe ba wo yi yaha!»

³⁸ Pe tēntē- n ka, maa le pāã pe klo fāngafa ye. Pe le luhu ma yee, Pɔl ye ma Wɔrmefa Silaasyi ne, pe n fya. Pe Wɔrmefa kãnde na, waa sē yai u Wɔrme naa gbã ye. ³⁹ Pe n pa loo na, maa kace nar Pɔl ye ye, ma cã pe yi yaha, ma pe nar pe ter le klo yaha. ⁴⁰ Pɔl ye, pe yi ke nwompihi wo Silaasyi ne, pe n ka Liidi kaha wo, ma ga Yesu kãndeyãrfa yãã. Pe n pe laam yīn, ma pe yar pe pe ya plãhã Yesu kãnde wo. Loo kur ye, pe n ter.

17

Pɔl ye ka Tesaloni wo Silaasyi ne

¹ Pɔl ye n ta ter Silaasyi ne kui nkāy wo pe naa n yee Amploysi tesē Apoloni ne, ma ga dye klo nde wo pe naa n yee Tesaloni. Yiifēe- yawāhã nwoŋ gaa pye ke fla na. ² Pɔl pye, u ma ga dye klo lii loo wo, u ma ne ka koo fla Yiifēe- yawāhã nwoŋ wo. Pe ga dye Tesaloni wo, pe n ka ke fla na. Kanii per kanii per, u ne ka ke fla Yiifēe- yawāhã nwoŋ wo, u ga naa Yāhã kaplāŋ pāã

pe ye. U loo pye cāwāy tãã syi, maa naa Yāhã kaplāŋ pãã nawee- mpãy ye, pe pye ke fla na. ³ Ke kaplāŋ ke yrūhū ta mii ke Yāhã sabangbāŋ wo, u naa pe klaha koo ne. U maha naa pe yar ma yee, u Yāhã Yīndefua Crise wīi ma, le cãã yrūhū yaha ma yee, u yai u fāy gboho, u ba ku, tuu ba yir gbã wo, u dur ba yrāŋ na gbaafa ye. U maha naa pe yar ma yee: «Yesu nwo wii wīi tē n pãã ye ye, woo kē u Crise ne.» ⁴ Yiiffee- car mpãy ya n le sya, ma taha Pɔl ye na, Silaasyi ne. Mpãy pe sē -sē pye Yiiffee- ye, ma naa Yāhã kãnde ke, poo busãã n le Yesu kapāyīi sya, ma taha Pɔl ye na, Silaasyi ne. Poo, ma suhu ca busãã mpãy ne nawee- naa nagboho ta pe na.

⁵ Yiiffee- mpãy pe sye, pe loo yãã, pe n nii mii, laanyar ga pe boo. Pe n natay taa yāŋ yi pe nabuar laam wo, ma pe ta pe n pe ya wãã, ma sya gblen yir le klo wo. Loo na, pe n yir, ma ka Yasõ kaha wo, poo n gaha Pɔl ye yigi Silaasyi ne, pe ga pe sãhã nanihi fla wo. ⁶ Pe ga dye, pe sē pe yãã ye, pe n u Yasõ woo yigi, ma suhu Yesu kãndeyārfa mpãy ne, ma ka pe ne le klo yahaseefa fla na, ma ga nii n tē ma yee: «Naam mii driyē kur bye wlāhã tāŋ. Nanga, pe mii pe ba yi nwo! ⁷ Yasõ syāsaha wãã pe kē u kaha wo. Kãntre fāngafa bye yīŋfua kãnde na, lii le sē yai le pye ye, loo ne nawee- mii pe n pye. Ye sē yãã, pe yee yīŋfua waa maha ma, pe n yee Yesu.» ⁸ Pe kaplāŋ ngīi n pe nawee- laam war ma suhu le klo yahaseefa ne, le n sya nii gblen. ⁹ U Yasõ tesē mpãy ne pe ba yigi ba, pe n gblihi laa ma yē ter klo yahaseefa ye ma yee, poo ga Pɔl ye ta Silaasyi

ne pe n tēr; pe n cã pe miy yaha.

Pɔl ye ka Beree na Silaasyi ne

¹⁰ Yĩmper ke ba wɔ, pe Yesu kãndeyãrfa n Pɔl ye ta pe n yrãhã yi, ma ga ka klo laa wo pe naa n yee Beree. Pe ga dye, pe n ka ke Yiiffee- yawãhã nwoŋ wo. ¹¹ Koo fla Yiiffee- laam ba yõ ma tēr Tesaloni klo Yiiffee- yaha. Pe n le Yãhã kapãyĩ sya laanfir ne. Plii bye pe naa Yãhã kaplãŋ saba yãŋ kayi ne, pe cã Pɔl kaplãŋ ma wãã le ke saba kaplãŋ ne. ¹² Poo busãã n le kapãyĩ sya. Mpãy ter pe sē pye Yiiffee- ye, poo tesē ca mpãy ne nawee- naa nagboho ta pe na, poo busãã n le kapãyĩ sya.

¹³ Yiiffee- mpãy pe pye Tesaloni wo, pe ba luhu ma yee, Pɔl ma u le Yãhã kapãyĩ pãã Beree bya wo, pe n ka ke fla na, maa nii pe klofa sũũ, ma pe gblaha Pɔl ye ne. ¹⁴ Loo n ta, pe Yesu kãndeyãrfa n ta tēr Pɔl ta u n tēr muhulangbãŋ kue ye, u ga salangbãŋ gbe u tēr. Silaasyi ye poo n kuee ke Beree wo Timuti ne. ¹⁵ Beree Yesu kãndeyãrfa mpãy pe Pɔl wãr ga, pe n ka u ne ma sya ga dye Aten wo. Pe wãdur na, Pɔl n pe lehe, pe ma ga dye pe klo wo, pe ga Silaasyi ye yar Timuti ne pe pa u fla na, pe ma n nii kuee ye. Loo kur ye, pe Beree Yesu kãndeyãrfa n dur tēr.

Pɔl ma Aten wo

¹⁶ Pɔl naa Silaasyi ye sēŋ Timuti ne ke Aten wo. U n wãn busãã yãã le klo laam wo nawee- pe fãã ta wãtēŋ wãn. Loo nde n nuhu bye kua kãã u laam wo. ¹⁷ Ke Yiiffee- yawãhã nwoŋ wo, u naa kaplãŋ pãã pe Yiiffee- ne ma suhu mpãy ne pe sē pye Yiiffee- ye ma naa Yãhã ke. Plii bye, nawee-

mpāy tuu wāã naa n sya nanihi teebɛhe wo, u maha naa kaplān pāã pe ne. ¹⁸ Mpāy kaklaha ke n yee nawee sē yai wāfāy ne ye, ma suhu mpāy kaklaha ne ke n yee nawee yai u naa u ya waha yīn wī na, poo yīnfa mpāy n pa maa nii kaplān tyīn u ne. Mpāy naa n yee, a lii u kaplāmbuarfua u n pāã? Mpāy maha naa n yee, a yāhāfām mpāy wī ne tuu n tōr. Poo ba luhu Pɔl ye tuu naa Yesu wī pāã pe ye tesē u wāyir wī ne gbā wo, tuu yir ma dur ba yrān na gbaafa ye, koo kē. ¹⁹ Le klo yawāhāfa mpāy pe naa pe ya wāã yāmpūnde lii yīn na pe n yee Yeroapaase*, pe n Pɔl yigi ga ke fla na, maa u pye ma yee: «Ma saa wo yar la, kaklaha nkāy ter syi wī taa n pāã wo ye? ²⁰ Ma sē yāã, kai- nkāy taa n tōr wo ye, wo sē ke cā ye, wo n traha wo ke yīntaha war.» ²¹ Pe Atenfa ma suhu nampay mpāy ne pe ba nii wlāhā pe ne, pe tēn pye wācɛn: Loo ne pe nii naa kafūhū tōr pe naa n luhu pe ya ye.

²² Pɔl n yir yer pe klo yawāhāfa telai wo ma yee: «Atenfa, tē ye yāã mii, Yāhā wī gboho ye laam wo kacān wee ye. ²³ Ye sē yāã, n naa n tay ye klo wo ma naa ye katēn wān yān, ma ga ye yāhā tēnsaha fla gaa yāã pe yrūhū ta ke yīn na ma yee: <Yāhā gaa wān kē, wo sē ke cā ye.> -Ye yān! Yāhā gii ree n tēn ye sē ke cā ye; koo wī ne tē n pai pāã ye ye. ²⁴ Yāhā gii ke driyē tāhā ke laam wān bye ne, ke ma yāhāyīn Yīnfua ma suhu kāntraha bya ne. Yāhā kangbāy tii nawee- te fāã, ke sē n syā te wo ye. ²⁵ Nawee- saa waha laale gɛ

* **17:19** 17.19 Yāmpūnde gaa myaha kē. Aten klo yahaseefa naa pe ya wāã ke fla na ma naa pe klo kai- pāã.

pye Yāhā kē, pe kaa taha ke na ye. Koo kē ke yrā wāã nawee- bye kē, wũũ ne, ma suhu wān bye ne. ²⁶ Ke cāã nawee nen ya tāhā u n syar, nawee-ter bye n yi, ke n pe ta ta ga kāntraha teebēhe bye na. Ke wān bye dyeyale ta dye laam wo, ma nawee- kāntre yersar ta pe bye kē. ²⁷ Yāhā loo pye ma yee, nawee- pe koo fla ke. Pe pe ya waha pe naa ke ke, laa na pe ga ba ke yāã cā. Le cīnde -sē na, Yāhā sē dey wo bye na ye. ²⁸ Ye sē yāã, koo kē ke wo ta wo n nii yrān na, wo n waha kai-pye, wo n nii kla. Ye kaicāfa mpāy sē loo nen ya pāã la ma yee: «Wo bye maha ma ke pii.» ²⁹ Too -sē ma ke pii, wo sē yai wo naa le ga wo yee, Yāhā ga waha nii kla gaa syi dyan, nawee- pe laam ga ma pe klue ta ma ke gbihi sān ne, wargbe syi ne, ntēmlaha syi ne ye. ³⁰ Faale cāã na, nawee- pe sē ba laa cā ye, Yāhā sē loo yān nantān ye, yagaa ke n ke nawee- ter bye pe le sya pe cā pe kapee-sē yō ye, pe ke wāpyeṅ miy yaha. ³¹ Ye sē yāã, ke per gaa yān yaha, ma maha nawee nen waa yān yi u ba driyēfa sāhā koo per na. Ke loo nde yar nawee- bye na, ma woo nawee nen nwo ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrān na gbaafa ye!»

³² Pe luhu Pɔl tuu wāyir wīi pāã gbā wo, wādurba wīi ne gbaafa ye, mpāy n nii u ler, mpāy n u pye ma yee: «Waa ba naa loo nde luhu ma ye per gaa.» ³³ Loo n ta, Pɔl n kānde nar pe ye ma ter. ³⁴ Nanem mpāy -sē u kaplān sya cīnde, ma dye Yesu kānde wo. Pe laam wo, dya waa pye pe naa n yee Denisu. U pye le klo kaplān cerfa waa. Coo waa pye pe naa n yee Damarisi. Nawee- mpāy maha pye.

18

Pɔl ka Kɔrnti wo

¹ Loo kur ye, Pɔl n yir ke Aten wo, ma ka klo laa wo pe naa n yee Kɔrnti. ² Yiifēe naa waa pye ke fla na, u myaha Yakilasū. U -sē ba see kântraha gii wo, pe naa ke yee Põn. U ba yir u cɔɔ Persyile ne kântraha nge na pe n yee Yitale ma pa ke Kɔrnti wo. Kântre fāngafa bye yīŋfua* wii pe naa n yee Klode, u ba yee pe Yiifēe- mpāy bye pe ma Yitale kungbāy nde wo, pe n yee Wɔrme, pe yi kãã le klo wo. Pɔl n u Yakilasū yãã ke Kɔrnti wo, ma ka u kaha wo. ³ Pɔl tuu ba koho tēn lii tē cã, u bya naa loo tēn tē. Sraha tēn ba kē. Loo n ta, Pɔl n kuee pe fla na, pe n wãã naa n tē. ⁴ Kani per ma nɔ, Pɔl ga ka Yiifēe- yawãhã nwoŋ wo u ga naa le Yãhã kapāyī pãã pe Yiifēe- ye tesē mpāy ne pe wee Yiifēe- ye. U naa n ke pe waha le kapāyī cīinde war.

⁵ Silaasyi ye n ba yir ke Maseduan kântraha wo Timuti ne ma pa Kɔrnti wo. Pɔl n waha fānga yãã loo na, ma nii le Yãhã kapāyī pãã yalebye ma nii pe Yiifēe- yar ma yee, Yesu woo u ma u Yãhã Yīndefua Crise. ⁶ Pe Yiifēe- -sē u kapān sye ma nii u tyehε; Pɔl n u nayre mplēm kor yaha pe na, ma pe yar ma yee: «Ye ma ba ye yīŋ ke laa, yii gε ye le ke, ndoo kalaa wee ye. Ma gbe yagaa na, mpāy pe wee Yiifēe- ye, n ga naa n gaha poo kue ye.» ⁷ U n tyii pe Yiifēe- na ke yawãhã nwoŋ wo. Loo kur ye, u naa n gaha dya waa fla na pe naa n yee Yituse. U naa Yãhã myaha

* **18:2** 18.2 Koo cãã na, u kântre fāngafa bye yīŋfua pye Wɔrme wo Yitale kântraha na.

gboho, u kaha pye ke Yiiffee- yawāhā nwoŋ tāy. ⁸ Ke Yiiffee- yawāhā nwoŋ yahaseefua Kirpusu n Yīnfua Yesu ta u Yater, woo tesē u kahafa bye ne. Kōrntifa busāā naa Pōl kapān luhu, ma naa Yesu ta pe Yater, pe n pe tāā naa n yi loho wo. ⁹ Per gaa yīmper wo, Pōl n yāā mii wāytāā dyaŋ u na, u n Yīnfua yāā tuu u pye ma yee: «Ma'a n fya ye, naa le Yesu kapāyīī pāā, ma'a n yaha le ye! ¹⁰ Ma sē yāā, n ma ma ne. Waa saa waha ba ma yigi u kapee pye ma na ye, nawee- busāā ma klo nde wo, pe n pai ra ta pe Yater.»

¹¹ Pōl n kuee dye nen gblihi ne ke Kōrnti wo, ma nii nawee- klaha Yāhā kaplāŋ ne. ¹² Cāā gii cāā na Galyō pye Yakayi kāntraha fāngafua, pe Yiiffee- n yīmbuhu wāā le ma yee, poo ga wāā Pōl ne, ma u yigi ga kaplāŋ cērfa fla na, ¹³ ma ga le pāā ma yee: «Dya nwo n traha u nawee- wlan pe n naa diŋ yi Yāhā kē kaa ter syi, pe wo Yiiffee- kānde wūhū miy yaha.»

¹⁴ Pōl ba yee woo ga yē kuā u pāā, u Galyō n pe Yiiffee- pye ma yee: «Yii Yiiffee- mii, le ma ne pye naboo wīī laa syi dyaŋ, kaa na kapee laa syi, n ne ga yee n ga luhu ye ye. ¹⁵ Le -sē nii kaplāŋ ya tee n tyīn kapān nen laa wīī na tesē myar wīī ne, tesē ye Yiiffee- kānde wīī ne, ye yai ye waha loo nde war yii ya. Ndoo saa nii kai- ngīī syi sāhāfua ye!» ¹⁶ U n pe pye pe yir ke kasāhā saha fla wo pe naa n gaha. ¹⁷ Dya wii u pye ke Yiiffee- yawāhā nwoŋ yahaseefua, u myaha ba kē Sohotān†, nawee- mpāy n yir loo na, ma u yigi,

† **18:17** 18.17 Yiiffee- yawāhā nwoŋ yahaseefua Kirpusu tuu Yesu ta u Yater, Sohotān n u draha gbe.

ma nii u gbā ke kasāhā fla na. U Galyō sē -sē le ta kai ye.

Pɔl dur ba Syire kântraha na, Yātɔɔsi wo

¹⁸ Loo kur ye, Pɔl n maha kuee Kɔrnti wo, ma faa ma-. U n ba kānde nar pe Kɔrnti Yesu kāndeyārfa ye, ma salangbāŋ gbe, woo tesē Persyile ne ma suhu Yakilasu ne. Pe n ter Syire kue ye. Pɔl tuu -sē ba yě ter Yāhā ye laa ne ma le pye wa, u n ta pe n u yīŋ kur Sāncrihi‡ wo, pe n cā ter.

¹⁹⁻²⁰ Pe n ga dye klo laa wo pe naa n yee Yefesyi. Persyile ye n kuee loo klo nde wo u puai Yakilasu ne. Pɔl n ka le klo Yiiffee- yawāhā nwoŋ wo, maa Yāhā kaplāŋ pāā pe Yiiffee- ye. Pe n u nar u nii ma- pe ne, u n sye, ²¹ ma ter ma yee, Yāhā ma sya woo ga ba dur ba pe fla na. U n yir ke Yefesyi wo, ma salangbāŋ gbe ma ter. ²² Tuu ga tege Syesare na, u n ka Yurusalem wo maa ke fla Yesu kāndeyārfa yawāhāfa syar, ma dur ter Yātɔɔsi wo. ²³ U n plii yě gaa pye ke fla na, ma ter Galasyi kântraha ne, Firsyi kântraha ne, ma pe Yesu kāndeyārfa yar naa n gaha, pe naa pe ya plāhā le Yesu kānde wo.

Apolosu ka Yefesyi wo, ma ka Kɔrnti wo

²⁴ Yiiffee naa waa ba pa Yefesyi wo. U myaha ba kē Apolosu, u ba see Lesyāāndi wo. U yě naa n tāy kaplāŋ ne, u maha ba Yāhā kaplāŋ saba wūhū cā. ²⁵ Pe ba u klaha Yīŋfua kānde wūhū ne. Ke Yāhā kapāyī wāpāā wīī naa n tāy u ye, u naa nawee- klaha kayi ne Yesu wūhū nkāy ne, u ba

‡ **18:18** 18.18 Sāncrihi ba pye Kɔrnti salangbāy yersaha.

ke cã laha. Nsãn nawee- wātãã wĩ ya tuu -sẽ ba cã. ²⁶ U n nii n pãã laanyĩn ne ke Yiiffee- yawãhã nwoŋ wo. Persyile ye n luhu u ye Yakilasu ne. Pe u kaplãŋ luhu, pe n u yigi ga pe kaha wo, maa u Yĩŋfua kãnde wũhũ gbihi yar u na. ²⁷ Loo kur ye, Apolosu n ba yee woo ga ka Yakayi kãntraha na. Pe Yesu kãndeyãrfa n yee, le yõ. Pe n sya saba waa yrũhũ nɔ wãã pe Yakayi Yesu kãndeyãrfa kē ma yee, u Apolosu ma ba ka pe fla na, pe u yigi yõ. Tuu ka ke fla na, mpãy pe ba Yesu ta pe Yater Yãhã laantãr kãmay na, u naa laa yõ pe kē. ²⁸ Lii u naa n pye, u ba cĩinde wũhũ cã, ma naa ke pãã pe Yiiffee- ye, ma naa pe plahasaha fla yar pe na nawee- bye yĩnde na. U naa Yãhã kaplãŋ saba ta, ma pe yar naa n laha ma yee, Yesu woo u ma u Yãhã Yĩndefua Crise.

19

Pɔl ka Yefesyĩ na

¹ Apolosu pye nantãŋ Kɔrnti wo, Pɔl n yir Firsyi kãntraha na, ma Yasyi yã y flã yõr yi ma ka Yefesyĩ wo. U n ga Yesu kãndeyãrfa mpãy yãã. ² U n pe yey ma yee: «Tee Yãhã kaplãŋ sya cĩinde, ye Yãhã Yrã Fãnga yãã la?» Pe n u yẽ sya ma yee: «Wo sē le Yãhã Yrã Fãnga wĩ gɛ luhu yãã gɛ luhu yãã ye.» ³ Loo na, Pɔl n pe yey ma yee: «Tee ba tãã yi loho wo, ye laam wo, ye ba yee le yĩntaha lii ne?» Pe n u yẽ sya ma yee: «Nsãn tuu naa lii pãã nawee- ye ma cã pe tãã naa n yi loho wo, loo ne too cã.» ⁴ Pɔl n pe pye ma yee: «Mpãy pe naa n sya, ma pe kãmpeemiy naa n yaha, Nsãn poo tãã naa n yi loho wo.

U maha naa Yiisrefa yar ma yee, wii u n pai pa woo kur ye, Yesu kē u ne, pe u ta pe Yater.»

⁵ Pe kaplāṅ ngĩ luhu, pe n ta pe n pe tãā yi Yĩṅfua Yesu myaha ne. ⁶ Pɔl n koho taha pe na, Yãhã Yrã Fãnga n dye pe laam wo. Pe n nii n pãā yor ter taa wo. Kaplāṅ nkāy Yãhã Yrã naa ke le pe laam wo, pe naa koo tɔr. ⁷ Poo nawee- mii kur bye pye nawee- sēnsye syām syi.

⁸ Loo kur ye, Pɔl n ka Yiiffee- yawãhã nwon wo, ma ga nii Yãhã kapãn pãā laanyĩn ne. U n yrey tãā pye ma nii Yãhã Yai wũhũ tɔr ma naa n ke, nawee- n cã cĩnde ne. ⁹ Yiiffee- mpãy pe -sē pye kasyerfa, pe sē naa ke kaplāṅ sya cĩnde ye, ma naa le pãā pe nanihi ye ma yee, Yĩṅfua kãnde wee kayĩ ye. Pɔl n tyii pe na, ma pe Yesu kãndeyãrfa yigi ter ma ga nii Yãhã kaplāṅ pãā pe ye plii bye, kaha gii wo Tyiranuhu u naa nawee- klaha na. ¹⁰ U n kuee loo na dye- syāṅ, ma ta mpãy pe pye Yasyi kãntraha wo, pe Yiiffee- ma suhu mpãy ne pe sē pye Yiiffee- ye, pe bye n Yĩṅfua kapãyĩ yãā luhu.

Seewa pii

¹¹ Yãhã ba Pɔl ta ma naa yēkã wũhũ pye, nkāy syi waa sē ke yãā yãā ye. ¹² Pe n sya naa Pɔl kadye nayre wãn wãā yanfa kē tesē u fatar ne, pe n naa n jaa, sãndãpee n maha tege naa n kãā mpãy yĩṅ na.

¹³⁻¹⁴ Yiiffee- mpãy pe naa n tay ma sãndãpee kar tege naa n kãā nawee- yĩṅ na, pe n yee, poo ga le pye yāṅ Yĩṅfua Yesu myaha ne. Mpãy pe naa loo nde pye, pe Yãhã yũndefa yĩṅfa waa pii kuasĩ ba me. Pe tuhufua myaha ba kē Seewa.

Pe n sândūpee waa pye ma yee: «Yesu wii Pɔl u wīl pāā, n ga ma yar woo myaha na, tege kǎā dya nwo yīŋ na!» ¹⁵ U sândūpee n pe yē wāā sya ma yee: «N Yesu wīl cā, n maha cā yoo kē Pɔl ne; ah yii, mpāy me ye ne?» ¹⁶ U dya wii sândūpee pye u yīŋ na, u n fāŋga yāā ma tər pe bye yaha. U n pe tee pye wāpyeŋ gaa ne, ma pe duai, pe n fā yi u kaha wo nayreyar ne.

¹⁷ Yiifee- mpāy pe pye Yefesyi wo tesē mpāy ne pe wee Yiifee- ye, pe bye n le luhu, ma fya. Pe n nii Yesu myaha gboho. ¹⁸ Mpāy pe ba Yīŋfua Yesu ta pe Yater, poo busāā naa n pai, maa pe kapee- pāā naa n yi gbaa na, ma yee Yāhā n ke laha kǎā pe yīŋ na. ¹⁹ Mpāy pe pye wamfa, sabar rii pe pe wam kai- yrūhū le yaha pe laam wo, poo busāā n pe sabar nde gbe ba suhu nawee- bye yīnde na. Te sabar nde bye dir ga waha war milyō gbeesī sēnsye kua. ²⁰ Yīŋfua kapāyīl cāāŋ naa n yi koo syi dyaŋ fāŋga ne, ma maha naa ke fāŋga wūhū yar nawee- na.

Wāhā yir Yefesyi wo

²¹ Koo kai- ngīl kur ye, Pɔl n yee woo ga Maseduan kǎntraha kui yōr yi tesē Yakayi kǎntraha kui ne u ka Yurusalem wo. U naa n yee: «N ma ba ka ke fla na, n yai n sya ba ka Worme bya wo.» ²² Loo na, u n u koholefa syām mpāy lehe wāā u yahasee ye Maseduan wo, Timuti ma suhu Yerasyi ne. Woo n maha faa nii kuee Yasyi kǎntraha wo.

²³ Koo cāā na, wāhā n yir Yīŋfua Yesu kǎnde wīl na. ²⁴ Yefesyi wo kangbāŋ gaa pye, pe ba cōo waa fāā ta ma yee, yāhā kē, ma naa u tēj. U

myaha ba kē Ndyan: Dya waa -sē pye wargbe wān fāāfua, u myaha ba kē Demetrise. U naa u Ndyan kangbān nge syi wāpuabir fāā wargbe ne, ma naa ke par nawee- ye. Mpāy bye pe naa tēn tē u ne, pe bye naa wangbāy yāā le na. ²⁵ U Demetrise n u tēntē- wāā ta, ma suhu mpāy bye ne pe naa loo tēn nde syi tē, ma pe pye ma yee: «Naambiyām, ye cā wo wale yīn n yi tēn nde wo. ²⁶ Dya nwo pe -sē n yee Pōl, tuu lii pye, ye le luhu ma maha le yāā. U le pāā ma yee, wān tii nawee- pe n gbihi, ma yee yāhā kē mii Ndyan ye dyan, Yāhā sē kē te ne ye. Nawee- busāā n sya yer le na wo klo wo, Yefesyi wo nwo, ma suhu kui nkāy bye ne ke ma Yasyi kāntraha nge wo. Ye cā kapee ne nde. ²⁷ Ya'a yee ye sē cā ye, nde ga waha wo tēn klaha- wo kē, le maha ta yāhāsya Ndyan kangbān myaha n too. Loo nde ga ta nagboho saa naa n ta Ndyan na nantān ye, woo wii Yasyi kāntraha bye u gboho tesē driyēfa bye ne.»

²⁸ Pe nawee- pe kaplān ngī luhu, ncafūhū n pe yigi pe n nii n tē ma yee: «Yefesyifa, Ndyan myaha koo yai ke naa n gboho!» ²⁹ Koo gble n cāān le klo bye wo. Pe nawee- n fā ga ke nanihi fla yī, ma Pōl yrāhāyārwai syām mpāy yigi, Kayusu tesē Arisarke ne; Maseduanfa ba kē pe ne. ³⁰ Pōl ba yee woo ga ka pe nabuar fla na, Yesu kāndeyārfa n yer tā u na. ³¹ Yasyi kāntraha yahaseefa mpāy pye Pōl naambiyām, pe n lehe wāā u ye, u ma n ka ke nanihi fla wo ye.

³² Loo yale wo, pe nabuar pye pe ba pāā naa n wlāhā, ma nii n gble: Mpāy ga nde pāā, mpāy ga laa ter pāā. Pe fānga ge sē ba ke yawāhā yīn

cā ye. ³³ Pe Yiifee- n dya waa tra naa n wāã yaha ye, u myaha Lesyããnder. Pe n woo yi u pãã pe nabuar ye. U n koho kuã yir pe nabuar ye, ma yee pe yaha le, woo ga pãã. ³⁴ Pe nabuar pe ba u yãŋ cã ma yee, u ma Yiifee, pe n yir gbleŋ ne lɛr syãŋ syi ma nii n yee: «Yefɛsyifa, Ndyan myaha koo yai ke naa n gboho!» ³⁵ Wɔrme naa wii u pye Yefɛsyi klo yahaseefua, woo n pa ma ba pe nawee- ta, pe n yaha le. U n pe pye ma yee: «Yefɛsyifa, nawee- byɛ cã ma yee, Yefɛsyi ne le n sɛŋ Ndyanngbãŋ kangbãŋ na, woo wii u yirfua yir yãhãyiŋ na ma ba too kãntraha na. ³⁶ Waa saha yee loo wee cĩinde ye. Loo na, ye yai ye ye laam yĩn, ye tyii ye ma n laa tee pye ye. ³⁷ Tee naam mii yigi ba nwo, pe sɛ -sɛ Ndyanngbãŋ kangbãŋ kla gaa yuhu gbe ye, pe sɛ Ndyan wãpee pãã ye. ³⁸ Demetrise tesɛ u tɛntɛfa ne, laa ma pye pe nsoho wo waa ne, kasãhã plii ma, kasãhãfa maha ma. Pe yai pe ga le pãã koo fla na! ³⁹ Laa ma maha pye waa ye, waa ba le fla yãŋ nanihi wo, le klo kai- kãnde na. ⁴⁰ Ye sɛ yãã, gbleŋ wĩ na pe ga waha yee, wo ma too wãhã yir le klo yĩŋfa ne. Too wii wãã mma, yĩŋ wee le na ye, waa waha lii pãã?»

⁴¹ Tuu kaplãŋ ngĩ pãã wa, u n pe nawee- dur wãã pe kle wo.

20

Pɔl yrãhã Maseduan na, ma suhu Jrɛsyi ne

¹ Ke gbleŋ wĩ le ba kua wa gbɛgbɛ, Pɔl n pe Yesu kãndeyãrfa byɛ wãã, ma fãnga le pe laam wo kaplãyiũhũ ne, ma pe syar, ma tɛr Maseduan

na. ² U Yāhā kapāyī pāā naa n gaha pe Yesu kāndeyārfa ye ma sya ga ke fla kāntraha yi yaha. Loo kur ye, u n ka Jresyi kāntraha wo, ³ maa kuee yrey tāā. Tuu yrey tāā pye wa, u ba yee woo ga salangbāŋ gbe u ka Syire na, ma -sē luhu Yiifeema, pe pāā ta poo ga kapee laa pye u na. Loo ne le ta, u n Maseduan kānde dur gbe ma ga ka Syire na. ⁴ Yesu kāndeyārfa mpāy naa Pōl wār u yrāhā na, pe laam wo Sopateri pye, Bereefa naa Perusu dya kē u ne; ma suhu Tesalonifa Arisarkē ye ne Sekunduhu ne; ma suhu Darbufa Kayusu ne, ma suhu Yasyifa Tesyihi ye ne Toofī ne; ma suhu Timuti bya ne. ⁵ Pe ba dye Filipe wo, pe n ter wo yaha ye Toosa na, ndoo Luke tesē Pōl ne. Pe n wo sēŋ yaha ke Toosa na. ⁶ Yiifee- syayaha gbar rii ncasur bur sē n di ye, too kur ye wo n salangbāŋ gbe ke Filipe wo ma taha pe na. Wo n fā plii bua ma ga pe yāā ke Toosa wo, ma plii kuasī pye ke fla na.

Pōl Toosa na

⁷ Ke Yiifee- cāwāā per cir* yainkoŋ wo, wo ba wii wāā ma ga Yesu wāku cāā dir syi di, wo wii laam too wo Syayahafua wāku wī na. Pōl ne yai u ter koo yīŋsyii wo. U n pāā pe Yesu kāndeyārfa ne ma sya ga yīndyaha dye. ⁸ Ke kaha gbegbaha yīŋ na, too ba wii wāā nwoŋ gii laam wo, naalor pye te ba nihi. ⁹ Naanfuē waa pye, pe naa u yee Yeetuse. U ba tege nii fenaater na. Pōl tuu ba pāā ma-, u n sā wāy faha. Le pye gbegbaha yīŋ tāā wuhu na, pe wāy n u ta u n tege too kāntraha

* **20:7** 20.7 Yiifee cāwāā per cir kē jimaasyi per ne.

na. Pe n tege ma u kuã yir, ma yãã u ku. ¹⁰ Pɔl n tege kãntraha na, ma kue tege, ma u gbe yigi u klue wo ma yee: «Ye ma n fya ye, u ma yrãṅ na!» ¹¹ Loo kur ye, u n dugu ga ncaha ye maa bur la cɛr pe n di. U n maha pãã ma-, yai n sya ba dar, u n cã tɛr. ¹² Pe n tɛr u naanfuẽ ne yrãṅ u kaha wo, nawee- bye laam n yĩn.

Pɔl yir Toosa na ma ka Meleti na

¹³ Per gii too yir Toosa wo, wo cãã salangbãṅ gbe Pɔl yaha ma ka Asosa na. Koo fla too ne ga Pɔl gbe. U ba yee woo ga naa n yãr trɛ ne. ¹⁴ Tuu ga wo yãã Asosa na, wo n u gbe ke salangbãṅ wo ma ka Metileni na. ¹⁵ Wo n yir koo fla na; ke yĩṅsyii, wo n nɔ Syoho tãy. Koo yĩṅsyii, wo n nɔ Samusi na; koo yĩṅsyii, wo n tege Meleti na. ¹⁶ Pɔl ba yee woo ga tɛr Yefesyi tãy u saa yer ye, mii loo sɛ ne ye, u ga ma- tɛr Yasyi kãntraha na. U naa n gber woo ga cãã dye Yurusalem wo pããnkoti gbar per.

Pɔl n pãã Yefesyi Yesu kãndeyãrfa yawãhãfa yahaseefa ne

¹⁷ Loo n ta, Pɔl n kuee Meleti na, ma tēnlehe nɔ wãã Yefesyi Yesu kãndeyãrfa yahaseefa ye pe pa.

¹⁸ Pe n pa u fla na, u n pe pye ma yee: «Per gii tẽ ka Yasyi kãntraha na, tẽ naa ra troho tãhã mii ye fla na ma sya ba waa yagaa na, ye le cã. ¹⁹ N naa nii tege tãã ye, ma naa Yĩṅfua tɛn tẽ. Pe Yiifee- pe naa ra ke, ma pãã naa n ta, koo wãfãy nge bye pye ra na, ma suhu te laangar ne, yĩntãm n sya naa n yi ra ye. ²⁰ Nkãy ke ga waha laa yõ ye kẽ, n sɛ ke wũhũ ye na ye: N ke bye pãã ye

ye, ma maha ye klaha ke ne nanihi fla wo tesē ye kle ne. ²¹ Pe Yiifee- ma suhu mpāy bye ne pe wee Yiifee- ye, n pe bye yar, pe pe kapee- wāpyeŋ miy yaha pe Yāhā kānde gbe, pe u Yīŋfua Yesu ta pe Yater.

²² N nwo, n n ter Yurusalem wo yagaa; Yāhā Yrā le yee n loo pye, n sē -sē cā lii le n pai ra dye ke fla na ye. ²³ Kui bye wo, Yāhā Yrā ra yar ma yee, nwompihi ra sēŋ ke fla na ma suhu wāfāy ne. Loo ya tē cā. ²⁴ N -sē cā ma yee, ta yrā wee ngaa ra ye ye. Lii tē n ke, n waha ra fyaha bye fā tāŋ. Ye sē yāā, wo Yīŋfua Yesu u tēn lii le soho ra koho wo, n waha le tē tāŋ. Loo tēn ne, Yāhā ke laantār wīi lii pye wo kē, n loo kapāyīi pāā nawee- ye. ²⁵ N ga yi ye bye na ma Yāhā Yai wīi pāā ye ye. N -sē cā yagaa ma yee, yii nawee nen waa ge saa maha ra yāā yāā nantāŋ ye. ²⁶ Loo ne, n ga le pāā ye ye nanga: Yii nawee nen waa ma plaha, ndoo sē kē n u ta u n plaha ye. ²⁷ Ye sē yāā, n Yāhā wūhū bye tōr ye ye, n sē laa wūhū ye na ye. ²⁸ -Ye naa n sēŋ yii na tesē nawee- mpāy bye ne Yāhā Yrā pe le soho ye koho wo, -ye pe gbihi naa n yigi mii mbanaha dyaŋ u mbaa ne. Poo mii, Yāhā pe par sya ke Dya ntāŋ wāwoo kāmāy na. ²⁹ N cā ma yee, n ma ba ter wa, nawee- mpāy ga ba dye ye laam wo. Pe ga ba pee tā ye na mii waygapyār dyaŋ mbaa na. ³⁰ Yii ge laam wo mpāy ma, pe ga ba yir kawar wāfua ne poo ga pe Yesu kāndeyārfa wlaŋ taha pe ya na. ³¹ Ye ma n sā wāy faha ye, -ye naa ye laam too ke dye- tāā nkāy na tē pye ye ne ma naa yii nanem bye yar ke kai- ne ke yai ke yīmper, ma sya naa yīntām ge yi.

³² Yagaa, n ye le soho Yīŋfua Yāhā koho wo. Ke kapān lii le Yāhā laantār yar nawee- na, le ga ye laam yīn. Koo ya ke ga waha fānga wāā ye kē ye n yii plāhā Yesu kānde wo, ke maha ke kayī wāā ye kē, ke kayī lii ke n wāā mpāy bye kē pe ma ke wām. ³³ N sē naa waa wale yāŋ yīnde ne ye, tesē waa sān ne ye, tesē waa kale wān ne ye. ³⁴ Yii gɛ cā ma yee, n naa tēn tē ra klue ne, ma naa wo yē digi ke, ndoo tesē ra yrāhāyārwei ne. ³⁵ N kai- bye pye ma yee, ye ra pyer yāŋ ye cā, wo yai wo naa tēn tē, koo syi wo ga waha naa kayī pye fɛnfa kē, too maha naa wo laam too Yīŋfua Yesu yē kaplāŋ ngī na tuu yee: <Pe ma ma kē, le yō; mboo ma -sē waha yia ma waa kē, wāyī ma le na ma ta tɛr.> »

³⁶ Pɔl tuu kaplāŋ ngī pāā wa, u n kānklūy gbāā pe ne, pe n Yāhā nar pe ya kē. ³⁷ Pe bye naa n wūn ma Pɔl wo naa n yigi pe klue ne, poo ga u wāter syaha wāā u kē. ³⁸ Pɔl tuu ba yee woo sē n pai maha pe yāā yāā nantāŋ ye, loo le ba pe laam wlāhā, le sē ba tāy pe ye ye. Loo kur ye, pe n u wār ga ke salangbāŋ fla na.

21

Pɔl ka Yurusalem wo

¹ Too cāāŋ wii na pe ne, wo n salangbāŋ gbe, ma sron ka Kosyi na. Ke yīŋsyii wo, wo n ka Ordesyi na, ma yir koo fla na ma ka Patara na. ² Koo fla na, wo n salangbāŋ gaa yāā ke naa n gaha Fenise wo; wo n dye ke wo ma tɛr. ³ Wo n ga no Syiper tāy, kāntraha gaa kē muhulangbāŋ ke gbey le. Wo waha naa ke Syiper yāā ke salangbāŋ

laam wo; wo n ter ke yainde dar kue kändigi kue ye ma ka Syire kue ye. Wo n ga ke salangbān yer Tyir langben na, pe n ke teger yi ke wo ke fla na. ⁴ Wo n Yesu kändeyārfa fla ke, ma mpāy yāā ke fla na ma kuee pe ne plii kuasī. Yāhā Yrā n ba pe yar laa ne Pōl yrāhā wī na ke Yurusalem wo. Pe n Pōl pye, u ma n ka ke Yurusalem wo ye. ⁵ Too plii kuasī te -sē ba ter, wo n wo yrāhā kände gbe. Pe n wo wār pe ca ne, pe pii ne, ma sya ga le klo yi yaha. Wo n känklūy gbāā muhulangbān yē na ma wo laam wūhū tōr Yāhā ye. ⁶ Loo kur ye, wo n syaha wāā wii kē. Wo n dugu dye ke salangbān wo, poo n -sē dur ter pe kle wo.

⁷ Too yir Tyir wo, maa dye Toolemasyi wo, wo muhulangbān yrāhā n kua ke fla na. Koo fla na, wo n Yesu kändeyārfa syar ma kuee pe ne per neŋ. ⁸ Ke yīnjsyii wo, wo n yir maa dye Syesare wo. Koo fla na, wo n ga syā Filipe kaha wo, Filipe wii u Yesu kapāyī pāā nawee- ye. Naam kuasī mpāy pe ba yān yi Yurusalem wo, poo nen waa ba kē u ne. ⁹ U pye pueesyam resyar ne, pe sē pye wa naam ye ye. Kaplān nkāy Yāhā Yrā naa ke le u pueesyam laam wo, pe naa koo tōr nawee- ye.

¹⁰ Wo ba plii raa yāā wa ke fla na, Yāhā kaplān tōrfua Agabise n ba yir Yude na ma pa. ¹¹ U n pa wo fla na, maa Pōl sapaha sya, ma u ya tre pua u klue ne ma yee: «Yāhā Yrā lii pāā, le nde: Yiifee- ga ba sapaha ngefua pua mma ma syi dyan Yurusalem wo, pe dur pe u yi nampay kē.» ¹² Too kaplān ngī luhu, wii ge ma suhu pe Syesarefa ne, wo n Pōl nar u ma n ka Yurusalem wo ye. ¹³ U n sye ma yee: «Nwa ye n nii n wūn,

ma n ke yii ga ra laam wlāhā? Ndoo na, n nii gbihi ta wa ra wāpuan na, ma suhu ra wāboo ne ke Yurusalem wo Yīnfua Yesu wīi na.» ¹⁴ Too ba pāā laa u ne, wo n tyii u wānar na ma yee: «Yīnfua wīi le naa n pye!»

¹⁵ Wo n plii raa pye ke fla na, ma wii cāān, ma Yurusalem kānde sya. ¹⁶ Syesare Yesu kāndeyārfa mpāy n wo wār ga dye Yurusalem wo. Pe n ka wo ne dya waa kaha wo, wo n ga syā ke fla na. U myaha ba kē Menasūū, u naa n yi Syiper wo. U pye Yesu kāndeyārfua, le yale ba dey.

Pōl ka maa yi Syake na

¹⁷ Too ga dye Yurusalem wo, pe Yesu kāndeyārfa n wo wāā nuhu ne. ¹⁸ Ke yīnjsyii wo, Pōl n ka wo ne Syake kaha wo; pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa yahaseefa ba pe ya wāā ke fla na. ¹⁹ Pōl n pe syar. Mpāy pe wee Yiifeye, tuu ba tēn lii tē pe nsoho wo Yāhā kāmay na, u n koo bye tōr pe yahaseefa mii ye. ²⁰ Pe u kaplān luhu kua, pe n Yāhā sey. Loo kur ye, pe n Pōl pye ma yee: «Ma ma wo Yesu kāndeyārwe; ma cā wo fla na nwo, Yiifeye- mpāy pe Yesu ta pe Yater, pe nihi ter, pe yē saha cā ye. Faale kānde lii Yāhā ke cāā bii le ta ma le le soho Musa koho wo, pe bye pua yaha le na. ²¹ Waa ma gblaha poo Yiifeye- mii ne ma yee, a Yiifeye- mpāy pe ma pe wlāhā nii ter raafa ne, mboo pe bye klaha, pe le Musa kānde miy yaha, pe ma n naa pe pii kūū ye, pe ma n Yiifeye- wāle kānde yār nantān ye. ²² Waa pye mii pe n cā ma sē le syi pāā ye? Taa nwo, ma pa, pe ga le luhu. ²³ Yān, too ga ma yar

mii, pye koo syi! Ma sē yāã, naam resyar mpây ma wo ne nwo*, pe yě gbe Yāhā ye ma nii ke wūhū pye. Te plii tā wa pe n ga wān boo Yāhā kē. ²⁴ Le Yiiffee- kānde na, nawee- yai pe lii pye, ka, maa le pye pe ne, ye n nii gbεgbε. Ka maa war yi, ma te kaboo wān par pe kē, pe n pe yīy kur, ke yě wāgbe wīi n kua. Loo na, nawee- bye ga cā pe yee, pe lii pāã ma wīi na cīinde sē ne ye. Pe maha cā, mboo gε sē Musa kānde wūhū sye ye.

²⁵ Yesu kāndeyārfa mpây na, pe wee Yiiffee- ye, wo saba yrūhū nō wāã pe kē, ma pe yar kai- nkāy ne pe yai pe naa n pye. Pe ma n naa mpar kaboo wān kaa ye. Pe ma n naa ntān kaa ye. Kla gii pe sē ke kuāy ye, pe ma n ke kar kaa ye. Tesē, pe ma n naa tyatyāhā pye ca kuε ye tesē naam kuε ye ye.»

²⁶ Loo na, Pɔl n pe naam resyar yigi ga pe ga Yiiffee- kānde wūhū pye, pe n nii gbεgbε. Loo kur ye, u n ka Yāhā kangbān wo u Yāhā yūndefa yīnfua fla na, u nawee- yar pe yě wāgbe plii ga kua per gii wo, u n waha diŋ yi pe nawee- resyar mii nanem bye myaha ne.

Pe Pɔl yigi Yāhā kangbān wo

²⁷ Te yě wāgbe plii kuasīi naa n gaha kuasaha wo, Yasyi kuε kāntraha Yiiffee- n Pɔl yāã Yāhā

* **21:23** 21.23 Yāhā ke bii kānde lii yar Musa na, koo cāã na Yiiffee- mpây pe Yesu ta pe Yatεr, pe maha naa loo kānde wūhū nkāy yār. Poo laam wo mpây naa n yee, Pɔl naa Yiiffee- mpây klaha pe loo kānde wūhū miy yaha. Le sē -sē pye cīinde ye. Loo na, pe Yurusalem Yesu kāndeyārfa yahaseefa n Pɔl pye, u le yar pe n cā pe yee, u nagboho ta loo kānde wūhū na.

kangbān wo te diŋ wān war kēsaha wo. Pe n pe nabuar sūū, pe Pɔl yigi. ²⁸ Pe n nii n tē ma yee: «Yiisrēfa, -ye ba wo sya yaha! Dya wii tuu Yiisrēfa wāpee pāā n tay teebehe bye wo, ma suhu Musa kānde wāpee ne tesē Yāhā kangbān nge wāpee ne, u nwo. Mpāy pe wee Yiifēe- ye, pe sē yai pe dye Yāhā kangbān teeli wo ye, u nwo yagaa tuu pe gbe ba le koo teele wo, ma ke wīi pye klaha- Yāhā yīnde na!» ²⁹ Toofīi wii u n yi Yefesyi wo, pe ba u yāā Pɔl ne le klo laam wo, loo ne pe n naa koo kaplān pāā, ma naa le ga, Pɔl ba dye u ne Yāhā kangbān wo.

³⁰ Ke gbleŋ n ka le klo teebehe bye wo, nawee- n yi teebehe bye wo ma fā ba. Pe n Pɔl yigi, ma u fle yi ke Yāhā kangbān wo, ma te nwonyēr bye tā tā. ³¹ Pe naa n ke pe Pɔl boo; loo yale wo, Wɔrmefa seraasyi yīnfa yīnfuangbān n le luhu, a gbleŋ ma ke yir Yurusalem bye laam wo. ³² Le yalebya wo, u n seraasyi yīnfa mpāy tyōr yi ma suhu seraasyi mpāy ne, pe n wāā kūn ga pe ya na pe nabuar fla na. Pe u yīnfuangbān yāā pe seraasyi ne, pe n tyii Pɔl wāgbān na. ³³ Loo na, u seraasyi yīnfuangbān n yūhū crā Pɔl na ma ta pe n u yigi, ma u pua ntēn wān ne. U n u yey yoo kē u ne tesē u nwa pye pe n u yigi. ³⁴ Pe nabuar laam wo, nawee- bye naa n tē; mii ma pe nde pāā, mii ma pe laa ter pāā. U seraasyi yīnfuangbān sē waha naa laa war ke wlāhāwlāhā nge laam wo ye. U n ta pe n Pɔl yigi ga ke seraasyi kangbān laam wo. ³⁵ Pɔl tuu ga nɔ pe ne ke seraasyi kangbān dugudiesaha fla na, pe seraasyi n gblihi laa ma u tēn, pe nabuar tee

ba pee tɛr. ³⁶ Pe bye naa n taha u na ma naa n tē ma yee: «-Ye u boo!»

Pɔl u seraasyi yĩŋfuangbãŋ nar, u tyii woo n pãã

³⁷ Yaliile pe ba dugu wa, ma yee pe ga dye Pɔl ne ke seraasyi kangbãŋ wo, Pɔl n u seraasyi yĩŋfuangbãŋ pye jrɛke yor wo ma yee: «N ga waha laa pãã la ma ye?» U yĩŋfuangbãŋ n u yey ma yee: «Ma waha jrɛke yor pãã kɛ? ³⁸ Ke yagaa nge na, Syipte naa wii tuu nawee- ta pe n wãhã yir le klo yahaseefa ne, ma naboofa nyersĩ yigi ga dragba wo, ndoo cã woo sē kē ma ne ye rɛɛ?» ³⁹ Pɔl n u yē sya ma yee: «Syipte naa sē kē ra ne ye. Yiiffee naa kē ra ne, n see Tarsu na Sersyi kãntraha na; kungbãŋ laa kē. N ma nar, tyii ra n waha pãã pe nabuar ye.»

⁴⁰ U seraasyi yĩŋfuangbãŋ n le sya u ye. Pɔl n yer ke kangbãŋ dugudyesaha ncaha ye, ma koho yãhã wãã pe nawee- ye. Yaliile pe ba yaha le, Pɔl n kapãn gbe yebɛɛ yor wo ma yee:

22

Pɔl u ya wĩ pãã Yiiffee- ye, pe cã, u sē laa tee pye ye

¹ «Yii mpãŋ ye ma ra nampyeŋ- tesē ra tuhufa ne, -ye luhu ra ye, n ga ra wĩ pãã ye ye, ye n cã, n sē laa gɛ tee pye ye.» ² Pe nabuar pe yãã u n pãã pe ne pe klo yor wo, loo n ta pe n gbihi yaha le. Loo na, Pɔl n pe pye ma yee: ³ «Yiiffee naa kē ra ne, n see Tarsu na Sersyi kãntraha wo,

n le nwo wo, Yurusalem wo, Kamayel* woo u pye ra klahafua, ma wo wāle kānde gbihi yar ra na. Ta bya, n sē ba fāy sya Yāhā tēn wīi na mii ye dyaŋ nanga ye. ⁴ Mpāy pe naa Yīŋfua Yesu kānde yār, n naa pe nuhu yīntayāhā ne, ma sya naa pe boo. N naam mpāy yigi ca mpāy ne, maa pe le nwompihi wo. ⁵ U Yāhā yūndefa yīŋfua ma suhu pe wāle ne, pe ga waha ye yar, cīinde ne tē n pāā. Per gaa, pe saba mpāy yrūhū wāā ra kē, n ga wāā Damasu Yiifee- kē ma yee, ndoo ma n n gaha ke fla Yesu kāndeyārfa yigi, n pa pe ne Yurusalem wo, pe n ba pe pēn.

(Tēnl 9.1-19; 26.12-18)

⁶ N pye n naa n yār kānde wo, ma sya ba gbe taha Damasu na. Le pye yaiwlaŋ yale. Yalaale wo, cāā- mpāy n fe gbe yī yāhāyīn na ma ba n yehe ra na palpal. ⁷ Ta n too kāntraha na ma luhu yīmbui laa ne, le ra pye ma yee: <Sol, Sol, n lii wāpee pye, ma n nii ra nuhu yīntayāhā ne?> ⁸ Ta n yey ma yee: <Yīŋfua mboo wii raa n pāā, ma myaha mii?> Le yīmbui n ra pye ma yee: <Ndoos Nasaretefa Yesu kē taa n nuhu yīntayāhā ne.> ⁹ Mpāy pe pye ra ne, pe ba pe cāā- yāā, yīmbui lii le -sē naa n pāā ra ne, pe sē naa ke kaplāŋ war ye. ¹⁰ Loo na, ta n yey ma yee: <Yīŋfua, n yai n lii pye?> Yīŋfua n ta pye ma yee: <Yir, ma ka Damasu na. Yāhā yee taa ga lii pye, pe n pai ma yar le ne ke fla na.> ¹¹ Pe cāā- palpal ke ba gboho tɛr, ma ba ra ta ra n fūū, ta nampyeŋ- n ta yigi koho na, ma ka ra ne ke Damasu na.

* **22:3** 22.3 Kamayel pye Farisyē naa waa.

¹² Dya waa pye ke fla na, u myaha ba kē Nanayase. Yāhā wīi ba gboho u laam wo, u naa Yāhā kānde katan̄ yār kayi ne. U wīi naa n tāy Damasu Yiifēe- bye ye. ¹³ U n pa ra fla na, maa tege nii ra tāy, ma ra pye ma yee: <Sol, ma ma Yesu kāndeyārfua ra ne wācēn̄. Naa n yān̄ ma yīmpē ne, ma faale dyan̄!> Le yalebya wo, ta n waha n yān̄. ¹⁴ U n maha yee: <Wo wāle Yāhā kē ke ma cāā yān̄ yi, ma ma ta ma n waha ke laam wīi cā. Wii ya u sron̄, Yāhā ma ta ma n u yāā, ma maha u yē kapān̄ luhu. ¹⁵ Taa lii yāā ma maha lii luhu nditye ne, mboo raa koo cā. Yāhā yee, ma koo tōr yar nawee- bye na. ¹⁶ Yagaa, maa maha nwa sēn̄? Yir, pe n ma tāā yi loho wo, -taa naa Yīnfua Yesu nar u n ta Yāhā n ma kapee- laha kāā ma na.>

¹⁷ Loo kur ye, per gaa Yurusalem wo, n ba nii naa n pāā Yāhā ye Yāhā kangbān̄ wo, ma yāā mii wāytāā dyan̄ ra na. ¹⁸ Ta n Yīnfua Yesu yāā u n ta pye ma yee: <Yir farfar, ma yi kāā Yurusalem wo, taa lii pāā ra wīi na, pe klofa sē n pai le sya ye.> ¹⁹ Ta n u yē sya ma yee: <Yīnfua Yesu, pe le cā laha ma yee, mpāy pe naa ma kānde yār, n naa n gaha Yiifēe- yawāhā nwey wo maa pe yigi naa n tā nwompihi wo, ma naa pe gbā. ²⁰ Yetyen wii tuu ma wīi cā, pe naa u boo per gii, ta bya pye. N ba yee u boofa ma tēyīi na, ma sya ba pe nayre sya maha yigi pe kē.> ²¹ Loo naa bye ne, Yīnfua n -sē ra pye ma yee: <Ka, n ga ma lehe wāā deydey mpāy ter kue ye, mpāy pe wee Yiifēe- ye.> »

22 Pe nabuar n Pɔl kaplān ngī bye luhu ga kua; pe n maha sye, ma nii n tē ma yee: «-Ye dya nwo yigi kāā nawee- yahasee ye! -Ye u boo! U sē yai u kuee yrān na ye!» 23 Pe naa n tē, ma pe nayre yāhā naa n wāā, ma tēyāhā pāā kuee miy naa n wāā ncaha ye.

24 U Wɔrmefa seraasyi yīnfuāngbān n yee, pe Pɔl yigi dye ke seraasyi kangbān wo, pe u gbā u n le cīinde pāā, lii le ta pe nabuar n nii n tē u wī na. 25 Pe n u pua, ma yee pe ga u gbā sāngblā ne. Seraasyi yīnfua wii u pye ke fla na, Pɔl n u pye ma yee: «Wii u ma Wɔrme naa, ye ga waha ta ter la ye naa u gbā, mii ye sē u sāhā gē sāhā wa laa ne ye? Loo kānde ma la ye ye?» 26 U seraasyi yīnfua tuu kaplān ngī luhu, u n ga le pāā u yīnfuāngbān ye ma yee: «Ah maa le pye mii? Wɔrme naa kē dya nwo ne!» 27 U yīnfuāngbān n yir, ma pa Pɔl fla na, maa u yey ma yee: «Ta yar, Wɔrme naa la ma ne?» Pɔl n u yē sya ma yee: «Āwā». 28 Loo na, u seraasyi yīnfuāngbān n yee: «Ndoo, n wangbāy yi pe n cā ra ta Wɔrme naa.» Pɔl n yee: «Ndoo woo na, n see Wɔrme naa.» 29 Le yalebya wo, mpāy pe ne ga u gbā pe u ta u n pāā, pe n tyii u na, ma yūhū kāā. U seraasyi yīnfuāngbān tuu ba cā Pɔl ma Wɔrme naa, u n fya. U tee ba ta pe n u pua ntēn wān ne.

Pɔl pe kaplān cerfa yaha ye

30 U seraasyi yīnfuāngbān naa n traha u cā, Pɔl kai lii pye pe Yiifēe- n nii u ke yīntayāhā ne. Loo n ta ke yīnsyii wo, u n ta pe n te ntēn wān sāhā kāā u na, ma dur ma pe Yiifēe- yahaseefa wāā,

pe Yāhā yūndefa yīŋfa, ma suhu pe kaplāŋ cerfa ne. U n Pōl yigi ga ta pe yahasee ye.

23

¹ Pōl n yīntaha sroŋ pe yawāhāfa ne, ma pe pye ma yee: «Ta nampyeŋ-, n ta troho tāhā Yāhā yahasee ye; kai- nkāy tē cā ke sroŋ, n naa koo pye, ma sya ba waa yagaa na.» ² U Yāhā yūndefa yīŋfua myaha ba kē Nanayase. Mpāy pe pye Pōl tāy, u n yee pe Pōl gbā ke yē na. ³ Pōl n -sē u pye ma yee: «Yāhā ge kē, ke ga mboo gbā, ma mii ta naweeyō draha wo, ma laam -sē wo ma pee. Taa nwo, raa tege nii nwo, pe sē yee la, ma ra sāhā Yāhā kānde na? Taa -sē yee pe ra gbā, ma Yāhā kānde plaha!» ⁴ Mpāy pe pye Pōl tāy, pe n u yāŋ yīhī ne ma u pye ma yee: «Ma sē cā la Yāhā yūndefa yīŋfua kē raa n tyehē!» ⁵ Pōl n pe yē wāā sya ma yee: «Ta nampyeŋ-, n sē ba cā woo kē Yāhā yūndefa yīŋfua ye. N cā ma yee, le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee: <Ma sē yai ma ma klofa yīŋfua wāpee pāā ye.> »

⁶ Pōl ba cā ma yee, pe yawāhāfa pye Sadusyē tesē Farisyē ne. Pe kaklaha ter sē ba wāā le ye. Loo ne, Pōl n le gbey pāā yi pe ye ma yee: «Ta nampyeŋ-, n ma Farisyē, Farisyē naa dya kē ra ne. N n yee, nakur ga ba yir gbā wo pe dur nii yrāŋ na, loo ne pe ra sāhā.» ⁷ Tuu koo pāā, pe Sadusyē tesē pe Farisyē ne, pe n gbe kaplāŋ wātyīn na pe ya nsoho wo, ke yawāhā n la cer fle sī. ⁸ Sadusyē n yee, a ku sē n pai yir pe nii yrāŋ na ye, ma maha n yee, a yāhāyīŋ tēnlēhe wee ye, ngii pe n yee sāndūū woo bya wee ye. Pe Farisyē -sē mii, poo n yee koo katē- tāā ngī byē

ma. ⁹ Kaa naa n taha pe nawee- gbleŋ na, Yāhā kaiyarfa mpāy pe -sē pye Farisyē ye kue ye, pe n yir ma le sye waha ma yee: «Wo sē laa kapee yāā dya nwo yīn na ye. Sāndūū waa ga pye u laa pāā u ye, laa na yāhāyīn tēnlehe waa syi!» ¹⁰ Ke kaplān wātyīn yīntaha n ba kā pee, u Wōrmefa seraasyi yīn fuangbān n sya fya, ma yee pe ga Pōl yoho pye klaha-. U n ta u seraasyi ye n tege ga ke yawāhā fla wo, maa Pōl yigi yi pe nawee-nsoho wo, ma dur ba u ne ke seraasyi kangbān wo. ¹¹ Koo per yīmper wo, Yīnfua n u ya yar Pōl na, ma u pye ma yee: «Mii plāhā, tē kai- nkāy pye ter, ma n ke yāā yīnde ne, tesē nkāy ne taa luhu nditye ne, ma ke pāā Yurusalem wo nwo. Ma yai ma ka, maa ke pāā Wōrme bya wo.»

Pe pāā ta poo ga Pōl boo

¹² Ke yīnsyii sukūhūntāy na, Yiifee- mpāy n laa pāā ta: Pe ba yē ter ma yee, poo saa ngaa di, pe saa maha ngaa wo mii poo sē Pōl yāā boo wa ye. ¹³ Mpāy pe ba loo pāā ta, pe ba ter nawee-gbeesī yaha. ¹⁴ Pe n ka Yāhā yūndefa yīnfa fla na ma suhu wāle ne, maa pe pye ma yee: «Wo yē ter ma le pāā waha ma yee, wo saa ngaa di mii, wo sē Pōl yāā boo wa ye. ¹⁵ Yii ma suhu pe kaplān cerfa bye ne, ye ga le pāā u Wōrmefa seraasyi yīn fuangbān ye ye yee, ye n traha ye Pōl wīi gbihi sroŋ yān Yāhā kānde na, u u yi wāā ye kē. Wii -sē ga wii gbihi ta, wo u boo kānde wo, u saa nō ge nō nwo ye.»

¹⁶ Pōl syafua dya n loo kapān nde yāā luhu. U n ka ke seraasyi kangbān wo, maa Pōl yar le ne.

¹⁷ Loo na, Pōl n seraasyi yīnfua waa yee ba, maa

u pye ma yee: «Ka naanfuẽ nwo ne u seraasyi yĩṅfuangbãṅ fla na, u n gaha laa pãã u ye.» ¹⁸ U seraasyi yĩṅfua n ka u ne pe yĩṅfuangbãṅ fla na, maa u pye ma yee: «Pɔl wii u ma nwompihi wo, woo u yee, n pa naanfuẽ nwo ne ma fla na, u n ba laa pãã ma ye.» ¹⁹ U seraasyi yĩṅfuangbãṅ n u naanfuẽ yigi koho na, ma ka u ne kãnkãy na, maa u yey ma yee: «Ma yee maa lii pãã ra ye?» ²⁰ U n u yẽ wãã sya ma yee: «Pe Yiifee- ma pe pãã ta, poo n pai ma nar, ma ka Pɔl ne sukũhũ sukũhũntãy na, pe yawãhã yĩṅfa fla na, a ter poo n traha pe u wĩ gbihi sron yãṅ Yãhã kãnde na. ²¹ Ma'a n pe kapãn sya cĩnde ye! Ma sã yãã, poo mpãy ga ba wũhũ kãnde wo, pe u yigi boo; pe ter nawee- gbeesĩ yaha. Pe yẽ ter ma yee, poo saa ngaa di, pe saa ngaa wo mii pe sã u yãã boo ye. Yagaa, pe pe ya gbihi ta wa, mboo yẽ kapãn ya pe n sēṅ.» ²² U seraasyi yĩṅfuangbãṅ n u naanfuẽ pye, u ma n kapãn nde pãã waa ye ye, ma kãnde wãã u kē, u n ter.

Pe Pɔl nɔ wãã Syesare klo wo

²³ Loo kur ye, u seraasyi yĩṅfuangbãṅ n u seraasyi yĩṅfa syãm mpãy yee ba, maa pe pye ma yee: «-Ye seraasyi kure wãã, tesẽ seraasyi mpãy ne pe n dugu nsyãy na, poo nawee- gbeetãã sēnsye, tesẽ seraasyi kure mpãy ne sãṅ ne pe klue wo. Pe bye ma wãã le seraasyi yĩsyãm gbeetãã sēnsye. Ye bye -ye yii gbihi poo seraasyi mii ne, nanga yĩmper wo, yaa ka Syesare wo. ²⁴ -Ye nsyãy taa gbihi, ye Pɔl gbe ga wãwee wo kue kãntraha yahaseefua Felise fla na.»

²⁵ U n maha saba nwo yrũhũ ma yee:

26 «Ndoo Klode Lesyase,
n syaha nɔ wãã
mboo nangbãŋ Felise kē, mboo wii taa ma
ke kãntraha yahaseefua.

27 Yiiffee- ba dya nwo yigi, ma yee poo ga u
boo, ta n ba le cã ma yee, Wɔrme naa kē u
ne, ta n nii le le wo, ndoo tesē ra seraasyi ne,
ma u sya yaha. 28 N ba yee ndoo ga cã, pe
naa u wãboo wĩ ke yĩŋ gi na, ma u yigi ga pe
yawãhã yĩŋfa fla na. 29 Ta n ga yãã pe ya koho
Yãhã kãnde wĩ ne, pe naa u ke wãboo ne. Le
sē nii mii kai laa u tee pye, le n nɔ u wãleŋ na
nwompìhi wo, u wãboo wĩ syi ne ye. 30 Loo
kur ye, ta n ba le luhu ma yee, Yiiffee- ma, pe
pãã ta poo ga u boo. Ta n ta ter yee, ndoo ga u
nɔ wãã ma fla na, ma maha pe Yiiffee- yar, tuu
lii pye wãpee, pe ba le pãã ma ye.»

31 Tuu ba pe seraasyi yar pe pye mii, pe n pye
koo syi: Pe n Pɔl yigi koo yĩmper bya wo, ma ka u
ne Yããmpaterse gɛ na. 32 Ke yĩŋsyii wo, seraasyi
mpãy pe pye trɛ na, poo n dur ga ke seraasyi
kangbãŋ wo, pe nsyãyfa n ta ter Pɔl ne ke yrãhã
ye. 33 Pe nsyãyfa pe ga nɔ Syesare na, pe n u
saba wãã kãntraha fãngafua kē, ma Pɔl le soho
u koho wo. 34 U kãntraha fãngafua n u saba kal,
ma dur, ma Pɔl yey u n yi na. Tuu le luhu u n yi
Sersyi kãntraha na, 35 u n u pye ma yee: «Mpãy
pe yee ma kapee pye, pe maa pa wa, n ga cã ba
ma yey kai- ne.»

U n yee pe Pɔl le yaha faale fãngafua Yerote
kangbãŋ wo.

24

Pe Yiifee- pe lii pãã taha Pɔl na

¹ Plii bua kur ye, u Yãhã yũndefa yĩnfua Nanayase n pa Syesare wo, ma suhu wãle mpãy ne, ma suhu kasãhãfua waa ne, u myaha Tetuhu. Pɔl u kapee lii pye, pe n ka pe n gaha le pãã u kãntraha fãngafua Felise ye. ² Pe n u Pɔl yee ba. Tetuhu n gbe, ma nii ke kai- pãã n taha Pɔl na u Felise ye ma yee: «Wo nangbãñ, mboo kãmey na, wo ma yrĩñ na, kacãn wee ye. Ma kacãn tēn kãmey na, ma ta pe n kai- wã klaha pe kãntrahafa kur bye wãyõ wĩ na. ³ Koo ngĩ bye too n yãã yalebye tebehe bye wo, ke wĩ sē n faha wo na ye. ⁴ N sē n traha n ma yigi yaha kaplãmbuar ne ye, n ma nar, ma yõ wo na, ma le kapãngberle luhu wo ye.

⁵ Wo ba le yãñ cã, ma yãã dya nwo tēn pee: U kai- wlãhã driyē Yiifee- kur bye nsoho wo, ma pe ta pe n cer pe ya na. Nasaretefa pe ma yĩmbui nen na pe kãmpee lii wo, woo u ma pe yĩnfua. ⁶ U sya ba yee woo ga ke Yãhã kangbãñ wĩ pye klaha- Yãhã yĩnde na, wo n u yigi. [Wo ba yee, wii ga u sãhã wo kãnde na, ⁷ u seraasyi yĩnfuangbãñ Lesyase n ba u tyĩn sya wo klue wo, fãnga na. ⁸ Mpãy pe yee u kapee pye, Lesyase n ba yee pe pa ma fla na.] Ma'a dya nwo yey, mboo gē maa cã ma yee, too yee u kapee- nkãy pye, cĩinde ne.»

⁹ Pe Yiifee- wãle n yee, u dya tuu nkãy pãã taha Pɔl na, ke bye ma cĩinde.

Pɔl u ya wĩ pãã Felise ye

10 U kântraha fāngafua Felise n Pōl ta u pāā. Pōl n gbe ma yee: «N cā mboo raa ma kântraha nge kur bye kasāhā yīnfua, ke dye- yē nihi. Loo ne, ta n ga ra wīi pāā ma ye laanyīn ne. 11 Mboo ge taa le yāā, tē ka Yāhā seysaha wo Yurusalem wo, ke sē ter plii sēnsye sīi yaha ye. 12 N sē kaplān tyīn waa ne ye. N sē maha gbleŋ yir nabuar laam wo ye. Pe sē ra yāā yāā koo ngīi pyesaha wo Yāhā kangbān wo, Yiifee- yawāhā nwoŋ ne, klo teelaa fla ne ye. 13 Nawee- mii pe yee, n kapee pye, nwa ba le ta cīinde? Pe ga waha koo kla yar la ma na yagaa? 14 Lii rē cā, loo ne tē ga pāā ma ye: N wo wāle Yāhā tēn tē le kānfuē na, kānfuē lii Yesu le yar wo na. Poo n yee, le wee cīinde ye. Kānde lii Yāhā le ta, ma suhu pe faale Yāhā kaplān tōrfa kaplān ne, koo ngīi ke yrūhū le yaha Yāhā sabangbān wo, n cā cīinde wūhū kē. 15 Tē koho taha yaha lii na, poo bya ge koho taha yaha loo wīi nen ya na ma yee, nawee- bye, pe wāyōm tesē pe wāpee- ne, pe bye ga ba yir gbā wo, pe nii yrān na. 16 Loo ne, ta n nii plāhā, lii le sroŋ Yāhā ye nawee- ne, n loo pye, ta laam n nii ra ye tee nen wo.

17 N ba dye- nkāy pye, n sē pye Yurusalem wo ye. Ta n dur ba ndoo n pai ra klofa koho soho wale ne, n maha diŋ yi Yāhā kē. 18 N pye nawee- mpāy yē wāgbe wīi na Yāhā kangbān wo te diŋ wān war kēsaha wo, pe n ba ra yāā ke fla na. Nabuar sē pye ra ne ye, ngaa gbleŋ sē maha pye ke fla na ye. 19 Yasyi kue kântraha Yiifee- mpāy ya pe pye ke fla na. Le ma ne pye n kapee pye cīinde, poo me pe yai pe ne pye ma yaha ye nwo,

pe yee n kapee pye. ²⁰ Pe kaplān cerfa pe ba ra sâhã, le ma pye, pe ba kapee laa yãã ra na, nawee- mii pe -sê ma nwo wo, pe le pãã. ²¹ N le gbey pãã pe yaha ye ma yee: <N le sya ma yee, nakur ga ba yir gbã wo, pe nii yrãŋ na, loo ne pe n nii ra sâhã ma yaha ye!> Ma yi kãã loo na, pe sê kapee laa yãã ra na ye.»

²² Felise tuu -sê ba Yesu kãnde wũhũ yãã luhu, u n te kasãhã dur ta per gaa na, ma pe pye ma yee: «U seraasyi yĩnfua Lesyase maa dur ba, n ga ba laa pãã kapãn nde wĩ na.» ²³ Pɔl u pye seraasyi yĩnfua wii koho wo, Felise n u pye, u maha Pɔl le yaha ke nwongbãŋ wo, tuu -sê naa kãnde wãã Pɔl kē, u n waha naa kai- nkãy pye, tesē u naambiyãm pe waha ba naa u syar, pe waha naa kai- pye u kē.

Pɔl Felise yahasee ye u cɔɔ Dursile ne

²⁴ Plii raa kur ye, Felise n pa Pɔl yãnsaha wo u cɔɔ Dursile ne, u pye Yiifeesya. U n ta pe n pa Pɔl ne, u n ba u kaplān luhu Yesu Crise wãta Yater wĩ na. ²⁵ Nawee yai u naa u troho tãhã mii le n naa n sron Yãhã kãnde na, tesē u waha naa n yia u ya na mii, ma suhu Yãhã kasãhã tii ne te n pai, Pɔl n nii koo kate- tãã ngĩ pãã pe ye. Felise n fya ma yee: «Maa waha ka yagaa. N ma ba draha yãã, n ga ma yee ba.» ²⁶ U maha naa le ga ma yee, laa na Pɔl ga ba war wãã u kē, koo kē u n Pɔl yee naa n pai, maa naa far yaha u ne yalebye.

²⁷ Dyε- syãŋ n tεr, koo syi ya. Loo kur ye, pe n ba Parsyu Fεhetuse ta u n ba pa Felise draha wo, maa nii kãntraha fãngafua. Felise tuu -sê

naa n traha u Yiifee- laam yīn, u n tyii Pɔl na ke nwompihi wo.

25

Pɔl u ya wīl pāā Fehetuse ye

¹ U Fehetuse n pa koo fla kântraha wo. Plii tãã n ter, u n yir Syesare wo ma ka Yurusalem na. ² Koo fla na, pe Yãhã yūndefa yīnfa ma suhu Yiifee- yahaseefa ne pe n yir, maa Pɔl wīl pāā u ye ma yee, a u ma u tee pye. Pe n Fehetuse nar ³ u ta Pɔl n pa Yurusalem wo. Pe -sē mii, pe ba pāā ta ma yee, poo ga u boo kãnde wo. ⁴ Fehetuse n pe yē wãã sya ma yee, Pɔl ma wa nwompihi wo Syesare wo, woo gε ga ba dur ter ke fla na yagaa. Pɔl ga kuee ke fla na. ⁵ U n maha pe pye ma yee: «Ye ma yee dya nwo kapee pye, ye tyii ye yīnfa n ka ra ne Syesare wo pe ga le pāā.»

⁶ Fehetuse n plii kuatãã, plii sēnsye syi pye pe ne, ma ba dur ter Syesare wo. Ke yīnshyii wo, u n ga tege nii kasãhã saha wo ma yee, pe pa Pɔl ne. ⁷ Pɔl n pa, Yiifee- mpāy pe ba yir Yurusalem wo ma pa, pe n ba wo toho u na ma nii kapee- busãã ke gbe pāā n taha u na. Pe sē -sē waha naa le yar, nwa ke ta cīinde ye. ⁸ Pɔl n -sē u yē kapān pāā ma yee: «N sē laa tee pye yãã Yiifee- wãε kãnde wīl laa kue ye ye, n sē laa tee pye yãã Yãhã kangbān wīl laa na ye, n sē laa tee pye yãã kãntre fāngafa byε yīnfua na ye.» ⁹ Fehetuse tuu ba yee woo ga pe Yiifee- laam yīn, u n Pɔl yey ma yee: «Ma n traha la ma ka ra ne Yurusalem wo, maa sãhã le kapān na?» ¹⁰ Pɔl n u yē sya ma yee: «Ye ra sãhã nwo wo kãntre fāngafa byε yīnfua Wɔrme naa

kānde na. Ye yai ye ra sãhã loo kānde na. Mboo gε le cã ma yee, n sē laa kapee pye Yiifee- na ye. ¹¹ N ma kapee laa pye, lii le ga waha ra wāboo wīi kua, n saa ra wāboo wīi sye ye. Pe Yiifee- pe yee n kapee- nkāy pye, le ma pye cīinde sē kē ye, waa saha ra wãã pe kē ye. N n traha n ga sãhã kãntre fãngafa bye yīnfua Worme naa fla na.» ¹² Loo na, Fehetuse n wã klaha ma pãã u kasãhã koholefa ne, ma dur ma Pɔl pye ma yee: «Taa yee maa sãhã u kãntre fãngafa bye yīnfua Worme naa fla na, maa ka u fla na.»

Fehetuse Pɔl wīi pãã Agiriba ye

¹³ Plii raa kur ye, yīnfua Agiriba n pa u cɔɔ Berenise ne Syesare wo, u n pai Fehetuse syar. ¹⁴ Tuu ba plii raa pye ke fla na, Fehetuse n Pɔl wīi gbe, ma tɔr u ye ma yee: «N pa Felise draha wo ma ba yãã, u ter ma dya waa ta yaha nwompihi wo nwo. ¹⁵ Tē ba ka Yurusalem wo, pe Yãhã yūndefa yīnfa ma suhu pe wãle ne, pe ba pa maa ra pye, a u ma u kapee- pye, a ndoo n u wāboo wīi ta. ¹⁶ Ta n pe pye ma yee: <Tee yee nawee kapee pye, pe ma yee pe sē kapãn wãã ufua kē u n -sē u yē kapãn pãã ye yīnde na ye, ye ga waha yee la pe ufua pēn? Wormefa ye le wee koo syi ye.> ¹⁷ Loo na, pe n pa ra ne nwo. N sē maha taha kuee laa na ye, ke yīnsyii bya wo, ta n ga nii kasãhã saha wo, ma ta pe n pa u dya ne. ¹⁸ Mpãy pe yee u kapee pye, pe n pa. Tē naa u dya wīi ga kapee- nkāy syi ne, pe sē le syi laa tɔr ye. ¹⁹ Kaplãŋ wãtyīn ya le pye pe nsoho wo u dya ne pe ya koho Yãhã kānde wãyār wīi na, ma suhu waa wīi ne pe n yee Yesu. U Yesu ku,

Pɔl n yee u ma yrān na. ²⁰ Tē ne ga kaplān ngīi syi yīntaha war mii, n sē le cā ye, ta n gblihi laa ma Pɔl yey, u ma ga ka Yurusalem wo, u ga sāhā koo fla na, le kapān nde wīi na. ²¹ Pɔl n sye ma yee, woo n traha kāntre fāngafa bye yīnfua n ba laa pāā woo wīi na. Ta n -sē yee, pe u tā yaha nwompihi wo, ta n ba u nɔ wāā u kāntre fāngafa bye yīnfua Wɔrme naa fla na.» ²² Fehetuse tuu pāā wa, Agiriba n u pye ma yee: «Ndoo ge n traha u dya n pāā, ra n luhu.» Fehetuse n u yē wāā sya ma yee: «Sukūhū, maa luhu u yē kapān ye.»

²³ Ke yīnsyii wo, nawee- n Agiriba ye wār ga Berenise ne nangbān wāwār, pe n ga dye ke kasāhā nwoŋ laam wo, pe seraasyi yīnfa ne, ma suhu le klo nangbāy ne. Fehetuse n ta pe n pa Pɔl ne. ²⁴ Loo kur ye, Fehetuse n kapān gbe ma yee: «Mboo yīnfua Agiriba, ma suhu yii mii bye ne, ye sē dya nwo yāā. Pe Yiiffee- kur bye pe ya wāā ba ra fla na Yurusalem wo ma suhu tee nde wo, maa yee, a ter u dya kapee pye, u yai wāboo ne. ²⁵ Ndoo ya dyan, n sē laa kapee yāā tuu pye, lii le u wāboo wīi kua ye. Woo ge tuu -sē yee woo n gaha sāhā kāntre fāngafa bye yīnfua fla na, n ga ba u nɔ wāā u fla na. ²⁶ Lii tē -sē ga yrūhū nɔ wāā u kāntre fāngafa bye yīnfua kē Pɔl wīi na, n sē le cā laha ye. Loo ne, ta n u yee ba yii mii bye yahasee ye, tesē mboo Agiriba ne, mboo wii raa ma yīnfua. Ye ma ba u yey, u n lii pāā, n ga waha laa cā u wīi na, n yrūhū nɔ wāā u kāntre fāngafa bye yīnfua kē. ²⁷ Maa waha nwompihifua nɔ wāā la waa fla na wāsāhā na, mii kai- nkāy pe pāā taha u na, ma sē koo cā laha

ma ke yar ufua na ye? Ndoo laam wo, naklāŋ tēn ne loo ne.»

26

Pɔl u yě kapān pāā Agiriba yaha ye

¹ Agiriba n Pɔl pye ma yee: «Maa waha ma yě kapān pāā, kai- ngī wī na pe pāā taha ma na.» Pɔl n u koho kuā yir, ma kapān gbe ma yee: ² «Yīŋfua Agiriba, pe Yiiffee- pe kai- nkāy pāā taha ra na, le tāy ra ye ta n ga waha ra yě kapān pāā nanga ma n luhu. ³ Taa nwo, raa Yiiffee- wūhū cā, pe kaplāŋ tyīn kai- nkāy na, ma maha ke cā, loo ne ta n ga ma nar ma ra kaplāŋ luhu laanyīn ne.

⁴ Ma gbe ra naanfān cāā na maa waa yagaa na, Yiiffee- bye ra troho wātāhā ter cā. N pye ra Yiifeewai ne Yurusalem laam wo. ⁵ Ta cāyale dey pe ye. Wāɛ Yāhā kānde na, n pye Farisyē ye ne, poo mpāy pe kapī wūhū waha ma ga ta ter. Le ma tāy pe Yiiffee- ye, poo gɛ ga waha loo pāā ye ye. ⁶ Nanga, n nwo pe ra sāhā ma yee, n tee koho taha yaha kayī lii na Yāhā bii yě ter wo wāɛ ye. Loo kayī ne u Syayahafua wī ne. ⁷ Pe Yiisɛfa ter sēnsye sī ndefa bye loo kayī nde wāpaŋ yeɛ ma nii Yāhā tēn tē pe laam fānga bye ne, ke yai ke yīmper. Yīŋfua Agiriba, n koho taha yaha loo kayī nde na, loo ne pe Yiiffee- n yee, ndoo kapee pye. ⁸ Ah yii Yiiffee-, nwa -sē ta ye n yee, ye sē le kayī sya yagaa ye, kayī lii Yāhā ga ba nakur ta pe n yir gbā wo pe dur nii yrāŋ na?

⁹ Ndoo gɛ pye ye wāŋ syi dyaŋ; n naa le ga ma yee, mpāy, Nasarɛtefa Yesu myaha n yi pe yě wo, n yai n kai- bye pye n pe kar naa n tã

loo na. ¹⁰ Loo ge -sē ne tē naa n pye Yurusalem wo. Yāhā yūndefa yīnfa ba fānga wāā ra kē, ta n Yesu kāndeyārfa busāā yigi naa n tā nwompihi wo. Pe ma naa pe wāboo wīi ta, n naa n yee le yō. ¹¹ N maha naa Yiiffee- yawāhā nwey bye tay. N ma mpāy yāā pe Yesu ta pe Yater, n ne naa pe pēn, ndoo ga pe ta pe n yi kāā Yesu kānde wo. Yiiffee- mpāy pe pye nampay kukui wo, ma pye Yesu kāndeyārfa, n poo bye tay naa n nuhu.

(Tēnl 9.1-19; 22.6-16)

¹² Loo syi laa pyesaha tē naa n gaha Damasu na. Pe Yāhā yūndefa yīnfa ba loo fānga wāā ra kē, ma ra lehe loo klo nde wo. ¹³ Yīnfua Agiriba, ta n ma yar: N pye kānde wo ma naa n gaha, le pye yaiwlan yale, cāā- mpāy n fe gbe yi yāhāyīn na, ma ba yehe palpal ra na, ndoo tesē ra yrāhāyārwai ne. Poo cāā- mii wāyēhe ba ter yai wām yaha. ¹⁴ Wo bye n too kāntraha na, ta n luhu yīmbui laa ne, le ra pye yeberē yor wo ma yee: <Sol, Sol, nwa ta ma n nii ra ka n nuhu? Ma'a yee ma sē tyii ye, ma ga mii duai mii kaha kla dyan ke ne yer naan na, ke tre fēn ke yigifua kái na, ke ke ya duai le kái na.> ¹⁵ Ta n yey ma yee: <Yīnfua, mboo wii raa pāā ra ne, ma myaha mii?> Yīnfua n ta yē wāā sya ma yee: <Ndoos Yesu kē, Yesu wii taa ka n nuhu. ¹⁶ Yir yer ncaha ye. N nii yar ma na, ma yee n ga ma ta ra tēntēle. Taa ra yāā wāyāā gii na nanga, ma suhu kai- nkāy ne taa n pai yāā yīnde ne, maa ba naa koo tōr nawee- ye. ¹⁷ Mpāy pe wee Yiiffee- ye, ma suhu pe Yiiffee- ne, n ga ba ma sya naa n yaha pe koho wo. Mpāy pe wee Yiiffee- ye, n ga ma lehe wāā pe ye, ¹⁸ ma n ga kacān yar pe na, taa pe gbe yi

wam wo, ma ka pe ne cãã- fla wo. Tesē, ma pe yi kãã Setane sãndãpee yĩnfua fãnga koho wo, ma pe le soho Yãhã koho wo. Ke syi pe ma ra ta pe Yater, Yãhã ga pe kapee- gbe kãã pe yĩn na; pe ga tōr mpãy ne Yãhã pe yãn yi.»

¹⁹ Yĩnfua Agiriba, ma yãã, tē ba lii yãã wãytãã dyaŋ ma maha ba lii luhu yãhãyĩn kue ye, loo ne tē n pye. ²⁰ N -sē cãã le Yãhã kapãyĩĩ pãã Damasu Yiifee- ye ma ba le pãã Yurusalemfa ye, Yude kue kãntrahafa ne, ma suhu mpãy ne pe wee Yiifee- ye. N naa pe yar, pe le sya pe yee pe kapee- wãpyeŋ sē yō ye, pe ke miy yaha, pe pe yĩntaha sron Yãhã kue ye, pe naa kayũhũ pye, nawee- n cã pe kapee- wãpyeŋ miy yaha cĩnde. ²¹ Loo ne, yaliile wo tē pye Yãhã kangbãŋ wo, pe Yiifee- n pa maa ra yigi, ma naa n traha pe ra boo. ²² Yãhã n -sē yer ra kur ye ma sya ba waa ke nanga nge na, nkãy bye tē yãã ma suhu nkãy ne tē luhu, ta n waha ke pãã wãle ye ma suhu kicar ne. Pe faale Yãhã kaplãŋ tōrfa ma suhu poo nen wii ne pe naa n yee Musa, pe yee kai- nkãy n pai dye, koo ya kē tē n pãã, n sē maha laa ter pãã n taha loo na ye: ²³ Pe naa le pãã ma yee, u Yãhã Yĩndefua Crise yai u ba fãy gboho, woo kē u ga ba cãã yir gbã wo, u dur nii yrãŋ na gbaafa ye. Cãã- mpãy pe ga nawee- sya yaha, woo kē u n pai pe wĩĩ pãã wii Yiifee- ye, ma suhu terfa mpãy bye ne, pe wee Yiifee- ye.»

²⁴ Pɔl naa u yē kapãn pãã Fehetuse n ba gbey pãã u ye ma yee: «Pɔl, ma fãã! Saba wãcã tēn ta ter ma ne, ma ma fãã!» ²⁵ Pɔl n u yē sya ma yee: «Wo nangbãŋ, n sē fãã ye. Kaplãŋ nkãy tē n pãã

ke ma cīinde, ma maha sronɔ. ²⁶ Yīŋfua Agiriba gɛ kai- ngĩĩ cã, n ga waha naa ke pãã laanyĩn ne, u naa n luhu. N le cã laha ma yee, u ke nanenɔ bye cã, ke kãnkai- sē pye mii waa sē yi le cãŋ na ye. ²⁷ Yīŋfua Agiriba, ma laam wo, pe faale Yãhã kaplãŋ tōrfa pe kai- nkãy pãã yaha, cīinde la ke ne? N cã, ma laam wo cīinde ne!» ²⁸ Agiriba n Pɔl pye ma yee: «Le kuee car, ma ga ra ta gɛ ta ra n nii Yesu kãndeyãrfua yagaa nge na!» ²⁹ Pɔl n u yě wãã sya ma yee: «Le tãy le pye yagaa woo, le tãy le ma- le cã ba pye, lii rē n nar Yãhã ye, mboo tesē mii bye ne, yii mpãy tee n luhu ra ye nanga, ye nii ra wãŋ syi dyaŋ, n sē -sē yee pe ba ye le nwompihi wo ye.»

³⁰ U yīŋfua ma suhu u klo fãngafua ne, Berenise ne, ma suhu mpãy bye ne pe pye, pe bye n yir ga kãnkãy na. ³¹ Pe n ga nii pe ya pye ma yee: «Dya nwo sē kapee pye lii le ga waha u wãboo wĩĩ kua, tesē u wãtã ne nwompihi wo ye.»

³² Agiriba n Fehetuse pye ma yee: «Dya nwo ma ne pye u sē yee, woo n gaha sãhã kãntre fãngafa bye yīŋfua fla na ye, u ne ga waha miy yaha.»

27

Pe Pɔl nɔ wãã Wɔrme wo

¹ Loo kur ye pe n ba yee, waa salangbãŋ gbe wo ka Yitale* kãntraha na. Pe nwompihifa ba le soho seraasyi yīŋfua waa koho wo, u myaha ba kē Yuluse. Pɔl pye pe nwompihifa nen waa. U Yuluse pye Wɔrmefa seraasyi ndrenɔ gaa yīŋ na, pe naa ke yee fãngafa bye yīŋfua seraasyi

* **27:1** 27.1 Yitale kãntraha kungbãy ne Wɔrme ne.

ndreŋ. ² Salangbāŋ gaa ba yir Adarmite wo ma naa n gaha Yasyi kântraha kui kue ye, kui nkāy ke ma salangbāy yersaha fla ne. Wo n ke gbe ma ter. U Maseduan kântrahafa naa ba pye wo ne, wii pe naa n yee Arisarkε. U naa n yi Tesaloni klo wo. ³ Ke yīŋsyii wo, wo n ga dye Syidō wo. Yuluse ba Pōl yigi naa n yō, u n kānde wāā u kē, u ga u naambiyām yāŋ, wān tii wī te pye u na, u ga re sya pe ye. ⁴ Loo kur ye, wo n yir ke fla na. Teflaha ke -sē naa wo wāā, wo n klāŋ ter Syiper langben tāy, koo kue ba paha nii ke teflahangbāŋ na. Ke Syiper, kântraha gaa kē muhulangbāŋ ke gbey le. ⁵ Ke muhulangbāŋ teelii fla ke ma Sersyi tāy, Pāāfile ne, wo n koo fla fā plaŋ, ma nō klo laa wo pe naa n yee Mira, le ma Lesyi kântraha wo. ⁶ Koo fla na, u seraasyi yīŋfua n salangbāŋ gaa yāā, ke ba yir Lesyāāndi wo, ma naa n gaha Yitale kântraha na. U n ta wo n dye ke wo.

⁷ Wo n plii buar pye, ma naa n fā yambaa, teflaha tee naa wo wāā. Wo n ba fāy ma cā nō klo laa na pe naa n yee Niide. Teflahangbāŋ ke naa wo wāā, wo saha ka yaha ye ye, wo n gblihi laa ma ka kur kāmaŋ kue ye, ma ter Samuni kântraha tāy, ma ga ter Karti kântraha kue gii ye, ke naa teflaha paha wo na. Karti kântraha, muhulangbāŋ ke gbey le mii Samuni kântraha bya dyaŋ. ⁸ Teflaha n maha nii n fua. Ke salangbāŋ wāfāŋ sē naa n tāy Karti langben na ye, wo n gblihi gblihi, ma sya ga nō teelaa fla na pe naa n yee salangbāy yersayūhū. Ke fla pye klo laa tāy pe naa n yee Lasehe.

⁹ Wo ba ma- ter ke yrāhā ne. Yiisrefa yē

wātã yale digi na, too plii ba ter wa. Werngbãn cãã ba gbe taha. Koo cãã nge syi draha wo, salangbãñ wãfãñ muhulangbãñ na, kapee- busãã ga waha dye. Loo n ta Pɔl n pe yar waha ma yee: ¹⁰ «Naambiyãm, n cã yrãhã nge ga pee wo na. Kapee- ga ke salangbãñ dye ke laam wãn bye ne. Ya'a yee ye sã cã ye, wii gɛ ga kuee le wo.»

¹¹ U seraasyi yĩnfua Wɔrme naa sã Pɔl kaplãñ ta kai ye. U naa n luhu ke salangbãñfua woo ye tesã ke fãfa ne. ¹² Salangbãñ yersayũhũ fla sã ba yõ salangbãñ ke kuee ke fla na werngbãn cãã nge syi na ye. Loo nde n ta pe nawee- busãã mpãy pe pye ke salangbãñ wo, pe n yee pe ter kãã ke fla yaha: Pe naa n ke, le ma ga waha pye, pe ga dye Fenise wo, pe kuee ke fla na, werngbãn cãã n ter. Salangbãñ yersaha gaa ba pye Fenise wo; ke bya pye Karti kãntraha na, teflaha sã naa n fua fãnga ne ke Fenise wo ye. Koo fla wer sã ba pee ter ye.

Teflahangbãñ muhulangbãñ yĩn na

¹³ Per gaa, teflaha gaage ba yir yainde dyeter kue kãndigi kue syi ye, ma fua naa n pai. Pe nawee- n yee, laa wee ye, lii poo ga yigi le ga waha pye. Pe n yir ke salangbãñ ne ma ke Karti kãntraha langben yẽ sya, ma n ter. ¹⁴ Saa sã pye gɛ pye ye, teflahangbãñ gaa n yir. Pe ke yee yainsaha dar kue kãman kue teflahangbãñ. Ke n yir ke kãntraha yã yĩn na, ma fua n pai. ¹⁵ Ke n ke salangbãñ tra n wãã ke muhulangbãñ yĩn na, ke wãyer wĩ n wo yia, wo n gblihi laa ma tyii ke n wo gbe n ter. ¹⁶ Wo n ga ter kãntraha gaage yainsaha dar kue kãndigi kue ye, muhulangbãñ

ke gbey le. Pe naa ke yee Klada. Ke ba faa wo paha ke teflahangbān na. Salampuage† gii ke pua yaha ke salangbān na, ke wo fāy wo n cā waha yia ke na. ¹⁷ Ke salangbān fāfa n ke tyīn dugu ke salangbān wo, ma dur ma namihi nkāy pua maha klaha ke salangbān na ke ma n fe yoho ye. Ke teflahangbān naa ke salangbān teflaha fai fua fānga ne ma ke tra naa n wāā yainsaha dar kuε kāndigi kuε ye. Pe naa n fya ma yee, laa na poo n gaha sugu gbāā fānga ne Libi kāntraha langben flā mbui laa na le n nii kaklaha-. Pe n gblihi laa ma ke salangbān teflaha fai‡ tege, ma n gaha yambaa. ¹⁸ Ke teflahangbān naa wo yehε fānga ne, pe n sya yir ke yīnsyii wo, ma ke salangbān teger byε gbe miy yi wāā ke muhulangbān wo, ke n waha ta naa n yir loho na. ¹⁹ Koo yīnsyii wo, pe n maha gblihi laa, ma ke salangbān laam wān taa gbe miy yi wāā. ²⁰ Plii buar raa nsoho wo, waa sē naa yai yāā, yrompii ne ye. Ke teflahangbān -sē maha naa n fua fānga ne, wo n sya ba yee wo saa yi le wo ye.

²¹ Mpāy pe pye ke salangbān wo, le yale ba dey pe sē waha naa ngaa di ye. Pōl n yir yer pe yīn na, ma pe pye ma yee: «Naambiyām, ye ma ne pye ye yer ra kapān na, ma kuee Karti kāntraha

† **27:16** 27.16 Ke salampuage wī pye lii ne: Ke salangbān maa nō gbe taha ngben na, ke fla sē cuhu yō ke salangbān n waha fā ga nō kāntraha na ye. Loo na, nawee- ga yi dye ke salampuage wo, koo n fā ga nō pe ne kāntraha na. ‡ **27:17** 27.17 Ke salangbān teflaha fai pye faasreŋ gaa, pe pua yaha trā laa na ke salangbān ncaha ye. Teflaha ma nii le fai fua, ke salangbān ga naa n gaha. Teflaha ma -sē nii ke salangbān wāā, ke fāfa ga le fai tege.

wo, wāfāy nge saa ne wo yāã tesē kaklaha- nde ne ye. ²² Yagaa, -ye ye laam waha, waa saa ku ye laam wo ye, ke salangbāṅ ya ke ga klaha-. ²³ Ye sē yāã, n ma Yāhā gii wūū, ma nii tēn tē ke myaha na, koo yāhāyīṅ tēnlehe waa yi ra na ²⁴ ma ba ra pye ma yee: <Pol, ma'a n fya ye, ma yai ma ka kāntrε fāngafa byε yīṅfua yahasee ye. Mpāy byε pe ma ma ne ke salangbāṅ wo, le tāy Yāhā ye, ke n ga pe byε sya yaha.> ²⁵ Ta naambiyām, loo ne ta n ye yar, -ye ye laam byε sāhā yaha, Yāhā lii yar ra na, n sē laalaa pye le ne ye. ²⁶ Wo -sē n gaha sugu gbāã kāntraha gaa langben na, muhulangbāṅ ke gbey le.»

²⁷ Le pye wo yīmplii sēnsye resyar wuhu, ke teflahangbāṅ wo gbe naa n tēr ke muhulangbāṅ teelaa fla yīṅ na pe n yee Yadria. Yīndyaha wo ke salangbāṅ fāfa n yāã mii, wo nō gbe taha kāntraha gaa na. ²⁸ Pe n ntēn wāṅ gaa miy le wāã ke muhulangbāṅ wo, namii ne ke na ma ke muhulangbāṅ wācuhu yāã miiter gbey sēnsye kuasī koo fla na. Pe n maha ga kaa miy le yahasee ye, ma ke fla wācuhu yāã miiter gbey tesē kuatāã. ²⁹ Pe naa n fya ma yee, laa na ke salangbāṅ n gaha sugu gbāã ntēmlaha syi na kii loho tā tā ke na. Pe n yee poo ga ke salangbāṅ yer ma ntēn wān taa tege le wāã ntēn namihi ne ke muhulangbāṅ laam wo ke salangbāṅ kur kuε ye wāy resyar, too n ke ta ke n yer. Pe n kuee ke fla na, ma nii yīṅsyii sēṅ ke syii farfar. ³⁰ Ke salangbāṅ fāfa -sē naa n ke pe yi ke salangbāṅ wo, pe fā tēr. Pe n ke salampuage yi tege le wāã ke muhulangbāṅ wo, ma yee ter poo ga tege,

pe ga wān taa miy le ke muhulangbān wo ke salangbān yahasee kue ye ke n gbihi yer. ³¹ Pɔl n cā pe ne, ma le pāā u seraasyi yīnfua ye, ma suhu pe seraasyi ne ma yee: «Nawee- mii ma yee pe sē kuee ke salangbān wo ye, ye saha sya yaha ye.» ³² Loo na, namihi nkāy ke ba ke salampuage yigi yaha ke wāngbān na pe seraasyi n ke namihi cer ke n ter.

³³ Yīn wāsyii ba kuee car, Pɔl n pe bye yar pe ngaa di, ma pe pye ma yee: «Ke plii sēnsye resyar nanga tee ma ke salangbān wo, ye sē ngaa di ye. ³⁴ N ye nar -ye ngaa di, loo na, ye ga waha fānga yāā ye sya yaha, waa yīnyoho neŋ ge saa ke laa ye.» ³⁵ Pɔl tuu koo kaplān ngī pāā wa, u n bur gbe, ma syaha cāā wāā Yāhā kē, ma ke naha ka, ma nii n di. ³⁶ Pe bye n pe laam sāhā yaha loo na, ma di pe ya ndoŋ. ³⁷ Wo pye nawee- kure gbeetāā sēnsye kuay. ³⁸ Pe bye pe ba di yai wa, dir wān tii te naa ke salangbān ndege, pe n te bye gbe miy wāā ke muhulangbān wo.

Ke salangbān wāpyeklaha-

³⁹ Yīn ke ba syii wa, ke salangbān fāfa sē waha cā kāntraha giī kē ye. Pe n langbeŋ fla gaa yāā ke loho dye ga yahasee ye, ma yō nii trahatraha, flā ne ke fla na busāā. Pe n yee poo ga ka yān ke salangbān ne ke fla na. ⁴⁰ Kandege wān tii pe tege le wāā ntēn namihi ne ke muhulangbān laam wo, te n ke salangbān yer, pe n ke namihi sāhā yaha te wān ne ke langbān laam wo. Pai tii te ke salangbān sron, pe n maha too bye sāhā yaha koo syi. Pe n teflaha fai laa yir ke salangbān ncaha kue syi ye, teflaha n nii ke tra n wāā ke

langben̄ kue ye. ⁴¹ Pe yīŋ n pee, ke salangbāŋ n ga fã dye kuee flã mbui laam wo, loho tã tã le na. Ke salangbāŋ yahasee kue n dye kuee u flã mbui wo, ke saha yehe ge yehe ye. Ke muhulangbāŋ yir naa n pai fānga ne, ke n ke salangbāŋ kur kue sugu yoho pye klaha-.

⁴² Pe seraasyi n yee, poo ga pe nwompihifa bye boo, mii loo sē ne ye, pe ga yēy plaha pe na. ⁴³ Pe seraasyi yīŋfua -sē naa n ke u Pɔl sya yaha, u n sye pe seraasyi ma n le pye ye. U n yee, mpāy pe yēy cã, pe cãã too pe yēy ga kãntraha na. ⁴⁴ Mpāy pe sē yēy cã ye, poo -sē ga sa tēmpai na tesē ke salangbāŋ katyir wān taa ne, pe taha pe na. Pe bye n waha ka kãntraha na koo syi, kapee laa sē waa dye ye.

28

Pɔl, Malti kãntraha na muhulangbāŋ ke gbey le

¹ Yãhã ke wo sya yaha ke muhulangbāŋ wo ke syi, loo kur ye, wo n cã kãntraha nge, muhulangbāŋ ke gbey le, pe ke yee Malti. ² Ke flafa n wo yigi yõ. Sesaha naa n too, wer n pye. Pe n naa tar wo kē, wo bye n ga nii klaha ke tãy. ³ Pɔl n nankõyãhã raa gbe le ke naa laam wo, ke karwran n nwɔpihi gaa ta ke n yi te nankõyãhã wo, ma seŋ kuee Pɔl koho na nkãhã ne. ⁴ Ke flafa pe ke nwoho yãã ke seŋ kuee Pɔl koho na, pe n nii pe ya pye ma yee: «Naboofua kē dya nwo ne. Ye sē yãã, tuu sya waha yi ke muhulangbāŋ wo, te nasãhã yee u sē yai u kuee yrãŋ ye.» ⁵ Pɔl n u koho sege, ke nwoho n too dye ke naa wo, ngaa

ge sē u yāā ye. ⁶ Pe nawee- n yee u ga tē, laa na u ku le yalebya wo. Le n ma-, pe n yāā ngaa ge sē u pye ye, pe n wā klaha ma nii n yee, a yāhā* gaa kē u ne.

⁷ Ke fla kântraha nangbān kaha sē ba dey ke fla ne ye. U myaha ba kē Pebuisu. U n wo yigi yō, ma syāsaha wāā wo kē plii tāā. ⁸ Too pye u Pebuisu kaha wo, u tuhufua pye u ba sāy nii. U kadye ba war u ye, tōgotōgoni pye u na. Pōl n ka maa u yān, ma koho taha u na, ma Yāhā nar u n jaa. ⁹ Loo kur ye, koo fla kântraha yanfa bye n pa, Pōl n pe jaa. ¹⁰ Pe n nagboho ter bye ta wo na. Wo teryale n ba nō, wān tii bye te wīl ga ba pye wo na kānde wo, pe n te wāā wo kē.

Pōl ga dye Wōrme wo

¹¹ Salangbān gaa pye ke fla na, pe naa ke yee Dyakuri, ke myaha yīntaha kē wuhuwāā. Ke salangbān fāfa ba wuhuwāā fāā ta ke salangbān yahasee ye, ma yee poo mpar. Koo salangbān nge ba yir Lesyāāndi wo, ma ba te wer cāā bye pye ke Malti kântraha fla na, ma ba yir koo ga ter Yitale kue ye. Wo ba yrey tāā pye wa ke fla na, wo n dye koo salangbān wo, ma ter. ¹² Wo n ga dye klo laa wo pe n yee Syirakuse, ma kuee ke fla na plii tāā. ¹³ Wo n yir, ma langben sya, ma sya ga dye klo laa wo pe n yee Yersyio. Koo yīnsyii wo, teflaha naa n yir yainsaha dar kue kāndigi kue ye, ma wo fua naa n wāā, wo n plii sīl ya pye ke langbān yīn na, ma dye klo laa wo pe n yee Pusole. ¹⁴ Too yi ke salangbān wo, wo

* **28:6** 28.6 Pe fla mpar raa ne pe naa n yee yāhā.

n Yesu kāndeyārfa mpāy yāã ke fla na, pe n wo ta wo n kuee poo ne plii kuasĩĩ. Loo kur ye, wo n yir trε ne ma n gaha ke Wɔrme wo. ¹⁵ Yesu kāndeyārfa mpāy pe pye Wɔrme wo, pe n wo wĩĩ luhu. Mpāy n sya wo wāã ba klo laa cāã wo, pe le yee Apyusu. Loo kur ye, mpāy maha ba wo wāã ba klo laa wo, pe loo yee syāsar tāã klo. Pɔl tuu kāhā pe yāã, u n syaha wāã Yāhā kē, ma u laam sāhā yaha.

¹⁶ Too ga dye Wɔrme wo, pe n le sya ma kānde wāã Pɔl kē, u n ga nwoŋ gaa gbe, kaha gaa wo, seraasyi naa waa ne, woo n niu u yāŋ.

Pɔl le Yesu kapāyĩĩ pāã Wɔrme wo

¹⁷ Plii tāã kur ye, Pɔl n Wɔrme Yiifee- yahaseefa yee ba yawāhā na u kaha wo. Pe n ba pe ya wāã, u n pe pye ma yee: «Ta nampyeŋ, tē sē laa pye klaha- wo terfa na, ma suhu wo wāle wūhū ne ye, pe ra yigi Yurusalem wo, ma ra wāã Wɔrmefa kē. ¹⁸ Poo n ta yey, ma ra yē kapān luhu. Pe n yāã, n sē laa wāpee ge pye, pe n ga ra boo ye. Pe n yee poo ga ra miy yaha. ¹⁹ Pe Yiifee- poo n sye, ra n gblihi laa ma yee, n yai n ba sāhā kāntre fāngafa bye yīŋfua Wɔrme naa fla na. Laa wāpee sē -sē ne tē ga pāã taha ra terfa na ye. ²⁰ Loo ne ta n yee, n yai n ye yāã, n pāã ye ne. Tee yāã, Yiifee- bye pe koho taha yaha wii wāpaŋ na, woo wĩĩ ge ne pe ra pua yigi ntēn wān nde ne.»

²¹ Pe n u pye ma yee: «Saba sē yir Yude kāntraha na, ma pa wo ye ma wĩĩ na ye. Wo nampyeŋ waa sē maha yir ke fla na, ma ba ma wĩĩ pāã wo ye, wāpee syi ye. ²² Wo n traha wo

ma yě kapān luhu, wo cā lii le ma ma laam wo. Wo cā taa ma kaklaha lii kānde wo, teebehe bye wo, nawee- le sye.»

²³ Pe n per gaa yar Pɔl na, koo per n ba dye pe n pa nihi Pɔl fla na u syāsaha wo. Pɔl n gbe ke sukūhūntāy na, ma sya ga waa ke yainkoŋ wo, ma nii ke Yāhā Yai wīl pāā pe ye. Nkāy ke yrūhū yaha le Yāhā kānde katan wo, tesē nkāy ne pe faale Yāhā kaplāŋ tōrfa pe yrūhū yaha, koo kaplāŋ tee syāŋ ngīl u pafua wīl pāā, wii u yai u pa. U naa koo fle yar pe na ma naa n yee, a Yesu kē u pafua ne. U naa koo ngīl pye ma naa n ke, pe Yesu wīl sya cīinde. ²⁴ Mpāy n u kaplāŋ sya cīinde, mpāy n sye.

²⁵ Pe Yiifee- yahaseefa n ba yir poo ga ter. Pe sē -sē ba wāā le yīmbui nen na ye. Loo na, Pɔl n kapān nde ya pāā pe ye, ma yee: «Yāhā Yrā le naa lii pāā ye wāle ye faale Yāhā kaplāŋ tōrfua Yisa yē na, le tāhā kē. ²⁶ Le ba pāā ma yee:

<Yāhā yē kapān nde:

Ka, maa nawee- mii yar ma yee:

Ye ga ba luhu naa n yō,

ye sē -sē ga ba naa laa war ye;

ye ga ba yāŋ naa n yō,

ye sē -sē ga ba naa ngaa yāā ye.

²⁷ Ye laam tee waha ter;

ye ndityuhu gbāā tā,

ma yīmpɛ tyīn tā,

ma yee ye yīmpɛ ma n ngaa yāā ye,

ye ndityuhu ma n laa luhu ye,

ye ma n laa war ye laam ne ye.

Mii loo sē ne ye,

ye ga faha ba ta kānde yigi,

ta n ye jaa ye kapee- wāpyeŋ na.> »

²⁸ Pɔl n pe yar taha ma yee: «Loo na, tee -sē le cā ye yee, Yāhā kapāyī lii le nawee- wāsyayaha wīl pāā, mpāy pe wee Yiifee- ye, Yāhā le nɔ wāā poo ye. Poo ga le sya nuhu ne.» [²⁹ Pɔl tuu kaplāŋ ngīl pāā pe ye, pe Yiifee- n nii n tɛr, ma ke kaplāŋ gbihī tyīn n gaha pe ya ne.]

³⁰ Pɔl tuu ba nwoŋ gii gbe, u n kuee ke laam wo dyɛ- syāŋ. Pe ba le sya, nawee- n waha naa n pai u fla na. ³¹ U n naa Yāhā Yai wīl pāā pe byɛ ye, ma maha naa Yīŋfua Yesu Crise wūhū klaha pe ye. U naa koo ngīl pye laanyīn ne, waa sē naa n sye u na ye.

CXX

YĀHĀ NAAMBIYĀRFĀN SABA
Karaboro, Eastern: YĀHĀ NAAMBIYĀRFĀN SABA
New Testament

copyright © 1993 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Eastern Karaboro

Contributor: WBT Central Zone

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

15120496-00e2-503a-8d40-2d7cfdc1ba5b